

ชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากยาเสพติด

บ้านรุ่งอรุณ หมู่ 6 ต.ห้วยพา ว.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน

RDG 47 N 0039

ห้องปลา 6 เดือน

ตั้งแต่ พุทธกาล ถึง ๒๕๔๗

๕
เสนาบดี

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สำนักงานภาค

งานวิจัยยังไม่เสร็จสมบูรณ์โปรดอ่านต่อไปอย่างจริงจัง

รายงานความก้าวหน้า ระยะที่ 1

โครงการวิจัยรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และวัฒนธรรม

ชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากยาเสพติด

บ้านรุ่งอรุณ หมู่ 6 ต.ห้วยพา อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน

RDG 47 N 0039

ช่วงเวลา 6 เดือน

ตั้งแต่ พฤษภาคม ถึง ตุลาคม 2547

พ.ต.ปิยะวุฒิ โสสุยะ และคณะ...

เสนอต่อ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สำนักงานภาค

งานวิจัยยังไม่เสร็จสมบูรณ์โปรดอย่านำไปใช้อ้างอิง

คำนำ

การศึกษารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และวัฒนธรรม ของชุมชนในรูปแบบของงานวิจัยในครั้งนี้ นับเป็นการดำเนินงานในลักษณะของการบูรณาการ ที่ต่อเนื่อง และสืบเนื่องมาจากโจทย์การทำวิจัยของชุมชนที่มีพื้นฐานมาจากสถานการณ์ยาเสพติด ในอดีตชุมชนแห่งนี้ ได้รับความบอบช้ำจากยาเสพติด ด้วยเหตุผลและความจำเป็นบางประการจึงถูกชักจูงและชักนำให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในรูปแบบต่างๆ ภายหลังจากการปราบปรามยาเสพติดอย่างเข้มข้น ซึ่งเป็นผลมาจากการทำงานในลักษณะของการบูรณาการทั้งภาครัฐและเอกชน ส่งผลให้บ้านรุ่งอรุณในวันนี้เป็นหมู่บ้านที่ปลอดยาเสพติดโดยสิ้นเชิง

อย่างไรก็ตาม จากคำถามถึงความยั่งยืนในการดำเนินการสร้างชุมชน ให้เข้มแข็ง เพื่อป้องกันการพลิกกลับของสถานการณ์ยาเสพติด ผลจากการบูรณาการอย่างลงตัวของคณะทำงาน ทั้งหมด ความคิดและอุดมการณ์ ตลอดจน ความรัก ความตั้งใจจริงที่จะทุ่มเทสติปัญญา เพื่อช่วยแก้ปัญหาของชาติ กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น ได้ถูกนำมาใช้เป็นกลไกของการบริหารจัดการและเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับชุมชน ประกอบด้วยความตั้งใจจริงของคณะทำงาน โดยเฉพาะชุมชนที่เป็นเจ้าของผลงานนี้ ต่างต้องการค้นหารูปแบบและแนวทางเลือก ที่สร้างสรรค์ให้สังคมของชุมชนเป็นสังคมแห่งปัญญา เอื้ออาทร และสมานฉันท์ อันจะนำมาสู่ การรู้จักตนเอง การช่วยเหลือตนเอง โดยไม่พึ่งพาอาศัย และผู้มีอิทธิพลอีกต่อไป

ขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ที่ปรึกษาโครงการ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องที่ให้อิทธิพลและช่วยกันผลักดันให้งานของชุมชนชิ้นนี้เป็นงานที่มีคุณค่า แม้จะไม่เสร็จสมบูรณ์ แต่ก็ทำให้มีความหวังที่จะก้าวเดินต่อไป

सानฝัน...นักเดินทาง...

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทที่ 1 ทบทวนแผนการดำเนินการ	1
- ความสำคัญของปัญหา	1
- คำถามการวิจัย	3
- วัตถุประสงค์ในการวิจัย	3
- ผลที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2 กิจกรรมเวที	8
- เวที / กิจกรรม กระบวนการเก็บข้อมูล ในชุมชนแบบมีส่วนร่วม	8
- เวที กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพนักวิจัย	19
- บทเรียนจากการดำเนินกิจกรรม	23
บทที่ 3 ผลการดำเนินการ	26
- บริบทชุมชน บ.รุ่งอรุณ	26
- บริบทชุมชน บ.แม่สุยะ	42
- ญี่ปุ่นดอนทัพกลับ	54
- บริบทชุมชน บ.น้ำกัศ	56
- บริบทยาสพตติค บ.รุ่งอรุณ	61
- ข้อมูลด้านทรัพยากรและแหล่งท่องเที่ยว	67
บทที่ 4 แผนการดำเนินการในระยะต่อไป และข้อเสนองบประมาณฯ	83
- ผนวก ก กิจกรรมดำเนินงาน	83
- ผนวก ข แผนการใช้จ่ายงบประมาณ	85
- ผนวก ค โครงการพัฒนาศักยภาพชุมชน	87
- ผนวก ง กำหนดการเสริมสร้างศักยภาพชุมชน	90

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

บทที่ 1

บทบทวนแผนการดำเนินงาน

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวของประเทศไทยได้มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วในทุกภูมิภาคของประเทศ ได้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยการนำเอาทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศที่หลากหลาย ตลอดจนเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่าของท้องถิ่นมาเป็นจุดขาย เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาในพื้นที่ การท่องเที่ยวยังเป็นเครื่องมือหนึ่งของรัฐบาลในการนำรายได้เข้าสู่ประเทศ ส่งผลให้ในขณะนี้ทั่วทั้งประเทศมีตัวเลขการท่องเที่ยวซึ่งเป็นที่ยอมรับของทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศไม่น้อยกว่า 2,600 แห่งและ การท่องเที่ยวได้กลายเป็นอุตสาหกรรมบริการ ที่สร้างงานและสร้างรายได้ให้แก่ประเทศมากเป็นอันดับสองรองจากการส่งออกผลิตภัณฑ์คอมพิวเตอร์โดยตัวเลขรายได้ในช่วงปี 2542 สูงกว่า 2.5 แสนล้านบาท จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดที่มีลักษณะเฉพาะที่เป็นเอกลักษณ์ ไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรมชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปรากฏชุมชน มีธรรมชาติที่สมบูรณ์และงดงามด้วยทัศนียภาพของขุนเขาและอากาศที่หนาวเย็นปกคลุมไปด้วยหมอกทั้งสามฤดู มีชุมชนชาวไทยภูเขาที่หลากหลายทั้งในด้านวิถีชีวิต ภาษา การแต่งกายและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชนเผ่า จึงถูกจัดให้เป็นจังหวัดหนึ่งที่เป็นเป้าหมายของการท่องเที่ยว ชุมชนหลายๆชุมชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนในอดีตเป็นชุมชนที่ปิด เนื่องจากปัญหายาเสพติดที่รุนแรงและเป็นปัญหาความมั่นคงของชาติ ที่ทุกฝ่ายต้องมีส่วนร่วมในการแก้ไข ส่งผลให้ทัศนคติของคนภายนอกที่มีต่อชุมชนไม่ดีเท่าที่ควร การส่งเสริมการท่องเที่ยวจึงถูกพัฒนาขึ้น เพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่จำกัด ไม่หลากหลายทั้งๆที่ชุมชนที่เหลืออยู่มีศักยภาพ และมีความพร้อมด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ส่งผลให้การท่องเที่ยวถูกจำกัดวงอยู่ในพื้นที่เดิมๆ ปัจจุบันมีการแก้ไขปัญหายาเสพติดถึงขั้นแตกหักในยุครัฐบาลปัจจุบัน ทำให้มีการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจังในพื้นที่ ตลอดจนมีการพัฒนาระดับชุมชนที่เกี่ยวข้องกับปัญหายาเสพติดให้เป็นหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด ด้านกิจกรรมที่ดำเนินการในพื้นที่เหล่านี้ มีการดำเนินการอบรมและพัฒนาศักยภาพด้านต่างๆจากองค์กรที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ โดยมีเป้าหมายให้ชุมชนรู้จักตนเองและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมตลอดจนส่งเสริมกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน อาทิเช่น การส่งเสริมโครงสร้างปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็น การส่งเสริมทางด้านการเกษตรแบบยั่งยืน การส่งเสริมการศึกษา และการสาธารณสุขเพื่อเพิ่มเติมส่วนที่ขาดของหมู่บ้านเหล่านี้ จากการพัฒนารูปแบบดังกล่าวจนถึงปัจจุบัน พบว่าชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหายาเสพติดเหล่านี้สามารถพัฒนาและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในระดับหนึ่ง ทางชุมชนและองค์กรที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน ได้มีแนวความคิดในการสร้างความเข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง โดยการค้นหาศักยภาพ และทุนเดิมหรือของดีของชุมชน ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นจุดแข็งที่มีอยู่ในชุมชน เพื่อการพัฒนาที่ต่อเนื่องและมีการบริหารจัดการโดยชุมชน โดยยกเอาประเด็นของการท่องเที่ยว มาเป็นประเด็นหลักในการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

หมู่บ้านรุ่งอรุณมีที่ตั้งอยู่ ณ หมู่ที่ 6 ต.ห้วยผา อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอนเป็นหมู่บ้านคนจีนและครอบครัวอดีตทหารจีนคณะชาติ ที่อพยพเข้ามาอยู่ในเมืองไทยตั้งแต่ปี พ.ศ.2493 – พ.ศ.2504 ด้วยเหตุผลความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างเจียงไคเช็คกับเหมาเจ๋อตุง ชุมชนนี้ได้อพยพเข้ามาอยู่ ณ ที่ตั้งปัจจุบันเมื่อปี พ.ศ.2516 ลักษณะทางภูมิศาสตร์ตั้งอยู่บริเวณที่ราบระหว่างภูเขาพื้นที่โดยรอบเป็นป่าภูเขาที่มีระดับความสูงเฉลี่ย 1,100 เมตรจากระดับน้ำทะเล ลักษณะเด่นทางกายภาพมีสภาพภูเขาเป็นเขาหินที่เกิดจากการสลายตัวของภูเขาไฟในอดีต มีลำห้วยแม่สุยะไหลผ่านไปบรรจบกับลำน้ำของและไหลลงสู่ลำน้ำปาย มีน้ำตลอดปี มีเส้นทางหลวงหมายเลข 1095 (ปาย – แม่ฮ่องสอน) ผ่านอยู่ห่างจากตัวเมืองแม่ฮ่องสอนประมาณ 40 กม. อาณาเขตด้านทิศเหนือติด บ.แม่สุยะ ทิศใต้ติด บ.ก๊อดสามสิบ ทิศตะวันตกติด บ.น้ำก๊อดและทิศตะวันออกติด บ.ห้วยसानนอก

บ.รุ่งอรุณเป็นชุมชนหนึ่งในตำบลห้วยผาที่มีศักยภาพไม่ว่าจะเป็นบุคลากรและทรัพยากรในพื้นที่ซึ่งมีความเหมาะสมในการที่จะพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่ ให้เป็นชุมชนที่ที่จะสามารถบริหารคนและทรัพยากรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่นี้มีจุดเด่นที่น่าสนใจและน่าจะได้รับการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอีกแห่งหนึ่งที่สำคัญของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ความน่าสนใจที่หลากหลายดังกล่าวคือ เป็นสถานที่ที่มีทิวทัศน์อันสวยงามท่ามกลางสภาพผืนป่าที่คงความเป็นธรรมชาติและค่อนข้างสมบูรณ์ (อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ ชั้น I เอ) มีเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติและวิถีชีวิตของชนเผ่าจีนยูนนานและชนเผ่าไต เส้นทางสู่น้ำตกซูซ่า ล่องแพตามลำน้ำของลงสู่ลำน้ำปาย มีสถานที่พักผ่อนข้างลำน้ำของ (แคมป์) ทางเดินป่าแบบผจญภัย พื้นที่ไต่เขา สถานที่ฝึกสมาธิชำระจิตใจให้บริสุทธิ์ที่วัดถ้ำว้าวสุญดาราม ซึ่งเป็นการอนุรักษ์และส่งเสริมพุทธศาสนาไปในตัว โดยเฉพาะพื้นที่นี้ในอดีตเคยเป็นหมู่บ้านปิดอันเนื่องมาจากอิทธิพลของกลุ่มผู้ค้ายาเสพติดทั้งในเขตไทยและเขตพม่า เคยเป็นโรงงานผลิตยาเสพติดและแหล่งพักยาเสพติดที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ และ อาจใหญ่ที่สุดในโลกก็ว่าได้ (ยืนยันด้วยข้อมูลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทหาร ฉก.ร.17) ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ตั้งแต่ปี 46 – 47 ในการประกาศสงครามขึ้นแตกหักกับยาเสพติด ผลการปฏิบัติเจ้าหน้าที่สามารถตรวจยึดยาเสพติดได้เป็นจำนวนมาก ขาบ้าประมาณ 4 ล้านเม็ดเฮโรอินประมาณ 100 กก. ด้วยลักษณะภูมิประเทศและลักษณะทางกายภาพที่เอื้ออำนวยมีถ้ำและรูหลาวจำนวนมาก ทำให้พื้นที่แห่งนี้มีความลึกลับและซับซ้อนจึงสะดวกต่อการที่จะรอดหูรอดตาของเจ้าหน้าที่บ้านเมือง

จากการบูรณาการแผนในการปราบปรามยาเสพติดในปีที่ผ่านมา ทำให้หมู่บ้านแห่งนี้ได้รับการแก้ไขและปัจจุบันเป็นหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็งปลอดยาเสพติดมีความพร้อมที่จะกลับเป็นผู้ร่วมพัฒนาชาติไทยโดยใช้วิกฤติของตนเองให้เป็นโอกาส ซึ่งจะเป็นหมู่บ้านตัวอย่างในการให้ความร่วมมือกับทางราชการในการปราบปรามยาเสพติด โดยไม่เกรงกลัวต่ออิทธิพลใดๆและจะเป็นกรณีศึกษาให้กับนักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไปที่ได้มีโอกาสมาเยี่ยมชม ด้วยลักษณะดังที่กล่าวมาแล้วทำให้สถานการณ์ท่องเที่ยวในอดีตถูกปิดโอกาส จนกระทั่งในปัจจุบันบ.รุ่งอรุณเป็นหมู่บ้านที่เปิดแล้วมักจะมีนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างชาติจ่อรถเพื่อพักผ่อน ถ่ายภาพทิวทัศน์ของพื้นที่ที่สวยงามสะดุดตาไม่เหมือนที่ใด และมักจะถูกตั้งคำถามถึง

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

สถานที่ท่องเที่ยวเช่น น้ำตกชุ่มฉ่ำและถ้ำวิญญูตาฯซึ่งมีปริมาณที่ประปรายแต่ก็มีความถี่บ่อยครั้ง จนทำให้ชุมชนรู้สึกได้ถึงคุณค่าความสำคัญของทรัพยากรที่ชุมชนมีอยู่แต่มิได้ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

เจอนใจดังกล่าวได้ส่งผลให้เกิดการพัฒนาเพื่อเพิ่มพูนศักยภาพและความสามารถขององค์กรชุมชนในการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และวัฒนธรรมโดยชุมชน เพื่อเตรียมความพร้อมให้ชุมชนสามารถจัดการท่องเที่ยว และการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนไปพร้อมๆกันและจะเกิดเป็นความต่อเนื่องและยั่งยืนในที่สุด

คำถามการวิจัย

จะจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีความเหมาะสมและพัฒนาศักยภาพของชุมชน ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต วัฒนธรรมชุมชนและเอื้อประโยชน์ให้แก่ชุมชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการ การท่องเที่ยวของชุมชนของตนเองได้อย่างไร?

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. ศึกษาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชนให้มีการนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเหมาะสม
2. เพื่อศึกษาถึงรูปแบบที่เหมาะสมในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และวัฒนธรรม
3. เพื่อศึกษากระบวนการเตรียมความพร้อมของชุมชนให้มีขีดความสามารถในกระบวนการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

สถานที่ดำเนินการวิจัย

บ้านรุ่งอรุณ หมู่ที่ 6 ตำบลห้วยผา อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน (จันทนนาน)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ค้นพบรูปแบบ/วิธีการการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และวัฒนธรรม
2. ชุมชนเป้าหมายมีความพร้อมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน
3. สภาพเศรษฐกิจและสภาพความเป็นอยู่ของชุมชนเป้าหมายดีขึ้น
4. ชุมชนสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ พึ่งตนเองเป็นชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืนได้โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

การดำเนินงานวิจัย

แบ่งออกเป็น 2 ช่วง ได้แก่

ช่วงที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูล ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน วิเคราะห์ศักยภาพ และ และข้อจำกัดของชุมชน เกี่ยวกับฐานข้อมูลด้านนิเวศที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ ภูมิทัศน์ ภูมิประเทศและฐานข้อมูลทางด้านวัฒนธรรม ได้แก่ อาชีพ ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต ฯลฯ

ช่วงที่ 2 พัฒนาศักยภาพชุมชนและ เลือกรูปแบบการท่องเที่ยวโดยชุมชน

- การฝึกอบรม (Training)
- การศึกษาดูงาน (Education Tour)
- การทดลองดำเนินการท่องเที่ยว (Inetractive Learning through Action)

ผู้ใช้งานวิจัย

1. ชุมชน ชุมชนเป้าหมายได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งในระดับชุมชน และระดับเครือข่าย ผ่านกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ชุมชนมีความสามารถเพิ่มมากขึ้นในการจัดการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนและพัฒนาศักยภาพ ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติภายใต้สถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบัน

2. หน่วยงานภาครัฐและเอกชน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจังหวัดแม่ฮ่องสอน สำนักงานป่าไม้จังหวัดแม่ฮ่องสอน องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน รวมไปถึงหน่วยงานต่างๆ และนักพัฒนานักวิชาการในพื้นที่ ได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับชุมชน นำไปสู่การสร้างความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาอื่นๆที่สอดคล้องกับบริบทและศักยภาพชุมชน เพื่อการพัฒนาชุมชนไปสู่ชุมชนที่เข้มแข็งและยั่งยืน

งบประมาณและระยะเวลาในการดำเนินงาน

1. งบประมาณ 200,000 บาท (สองแสนบาทถ้วน)
2. ระยะเวลา 18 เดือน (เมษายน 2547 – กันยายน 2548)

บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. ชาวบ้าน ในหมู่บ้านรุ่งอรุณ
2. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคเหนือ
3. กองพันทหารราบที่ 173 หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารราบที่ 17
4. นายอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
5. องค์การบริหารส่วนจังหวัด จังหวัดแม่ฮ่องสอน
6. องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยผา อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
7. หน่วยงานราชการในพื้นที่ เช่น ป่าไม้ เกษตร พัฒนาชุมชน และปกครองอำเภอ

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

8. สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดแม่ฮ่องสอน

9. เจ้าอาวาสวัดถ้ำวสุญญาตา (ธรรมกาย)

ทีมงานวิจัยและผู้เกี่ยวข้อง

1. ทีมวิจัยหลัก

1.1 พ.ต.ปิยะฉัตร โลสุยะ

นักวิจัย

1.2 นายสุเมธ แซ่หย่าง

ผู้ช่วยนักวิจัย

1.3 นายอาณัติ แซ่จาง

ผู้ช่วยนักวิจัย

2. ทีมวิจัยร่วม

2.1 ร.ท.ภาณุมาศ ทองคำเปลว

ผู้ช่วย ผอ.3 พัน .ร 173

2.2 นายมานิตย์ แซ่หลี่

กรรมการฝ่ายพัฒนา

2.3 นายบุญมี งามดีเจริญทรัพย์

กรรมการฝ่ายพัฒนา

2.4 นางสาวดารณี แซ่ฟู่

กรรมการฝ่ายพัฒนา

2.5 นางสาวพิมพ์พร แซ่หย่าง

กรรมการฝ่ายพัฒนา

2.6 นายอาซาง แซ่หล่อ

กรรมการฝ่ายสวัสดิการ/สังคม

2.7 นายอาไผ่ แซ่หม่า

กรรมการฝ่ายสวัสดิการ/สังคม

2.8 นายอาหู่ แซ่ถ้ง

กรรมการฝ่ายสวัสดิการ/สังคม

2.9 นายเหล้าซือ แซ่หม่า

กรรมการฝ่ายสวัสดิการ/สังคม

2.10 นายอาผิง แซ่แซ

กรรมการฝ่ายปกครอง/ป้องกัน

2.11 นางอาหวย แซ่จื้อ

กลุ่มแม่บ้าน

2.12 จ.ส.อ.สมพงษ์ วงศ์ใหญ่

หัวหน้าชุด ชป.ปส. ที่ 3

3. ที่ปรึกษาทีมวิจัย

3.1 พ.อ.สนธิศักดิ์ วิทยาธนกันท์

รอง.ผบ.ฉก.ร.๑๗

3.2 พ.อ.สุทัศน์ จารุมณี

รอง.ผบ.ฉก.ร.๑๗

3.3 พ.ท.สมเจตน์ ภักดีบรรดิษฐ์

ผบ.พัน.ร. ๑๗๓

3.4 นายเดชฯ ลัดดาผล

นายอำเภอเมือง แม่ฮ่องสอน

3.5 นายวชิระ โชติเศรษฐี

ปลัดอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

3.6 นายจตุพร วิศิษฐ์โชติอังกูร

หัวหน้าสถานีอนามัยแม่ละนา

3.7 นายขจร บุญพัฒน์

ผู้สื่อข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง๓

3.8 นางสาวอรุณี เวียงแสง

ผู้ประสานงานสกว.ภาค(แม่ฮ่องสอน)

3.9 นายอิสระ ภู่อาระ

กทท. (แม่ฮ่องสอน)

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

การดำเนินงานกิจกรรม

ระยะแรก 6 เดือน (พ.ค. – ต.ค. 47)

1. ชี้แจงทำความเข้าใจให้กับผู้เกี่ยวข้องในกิจกรรมการวิจัยและกำหนดสาระข้อมูลในการศึกษา และสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ศึกษาข้อมูลศักยภาพและข้อจำกัดของชุมชนด้านนิเวศ และวัฒนธรรมชุมชนในการพัฒนาเป็นชุมชนจัดการท่องเที่ยว โดยการจัดเวทีชุมชนระดมความคิดเห็น/แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์เชิงลึก ในประเด็นดังต่อไปนี้

- สถานการณ์ด้านการท่องเที่ยว
- องค์กรความรู้ท้องถิ่น
- ศักยภาพ ทรัพยากร แหล่งท่องเที่ยว

3. จัดเวทีวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมมา และหากลไกการจัดการทรัพยากรและแนวทางในการจัดการท่องเที่ยวในหมู่บ้าน โดยดำเนินการดังนี้

3.1 จัดเวทีร่วมระหว่างชุมชนและผู้เกี่ยวข้องทั้งในและนอกพื้นที่

3.2 จัดเวทีเฉพาะที่วิจัย

4. ดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวในหมู่บ้าน โดยดำเนินการดังนี้

4.1 การฝึกอบรมการเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่นและการบริหารจัดการท่องเที่ยว

4.2 การศึกษาดูงาน

5. จัดเวทีสรุปบทเรียนและวางรูปแบบการดำเนินการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับศักยภาพชุมชน

6. ปรับปรุงแก้ไขข้อมูลรายงานการวิจัยเป็นรูปเล่มและวางแผนการดำเนินงานในระยะต่อไป

7. ประชุมประจำเดือนเพื่อติดตามความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรค

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ระยะแรก 6 เดือน

1. ได้ประเด็นข้อมูลที่ต้องศึกษาพร้อมทั้งเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างชัดเจน

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

2. ได้ข้อมูลศักยภาพและข้อจำกัดของชุมชนด้านนิเวศและวัฒนธรรมชุมชนในการพัฒนาเป็นชุมชนจัดการท่องเที่ยว ในประเด็นดังต่อไปนี้

- สถานการณ์ด้านการท่องเที่ยว
- องค์ความรู้ท้องถิ่น
- ศักยภาพ ทรัพยากร แหล่งท่องเที่ยว

3. ได้กลไกการจัดการทรัพยากรและแนวทางในการจัดการท่องเที่ยวในหมู่บ้าน

4. หน่วยงานและองค์กรผู้เกี่ยวข้องทั้งในและนอกพื้นที่ร่วมให้การสนับสนุนในการดำเนินการ

5. บุคลากรในชุมชนได้รับการพัฒนาศักยภาพและมีความพร้อมในการจัดการ การท่องเที่ยวจากการอบรมและการดูงาน

6. ทีมวิจัยและชุมชนได้รูปแบบการดำเนินการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เหมาะสมสอดคล้องกับศักยภาพของชุมชน เพื่อนำไปทดลองปฏิบัติในระยะต่อไป

7. ทราบความก้าวหน้าในการดำเนินงาน และผู้ช่วยนักวิจัยมีความเข้าใจในกระบวนการวิจัยมากยิ่งขึ้น

8. ได้รายงานความก้าวหน้าฉบับที่ 1 และแผนการดำเนินงานในระยะต่อไป

บทที่ 2 กิจกรรมเวที

ในช่วง 6 เดือน ที่ผ่านมาได้มีการจัดเวทีเพื่อดำเนินการตามกระบวนการวิจัย จำนวน 7 ครั้ง โดยในการจัดเวทีแต่ละครั้งมีการสรุปรายละเอียดของการจัดเวทีทั้งในด้านกระบวนการ และเนื้อหาไว้ทุกเวทีโดยมีเป้าหมายในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแผนที่มากที่สุด เพื่อจะใช้อ้างอิงและค้นหารูปแบบของการท่องเที่ยวที่เหมาะสมต่อไป

ภาพ : เวที
พัฒนาศักยภาพ
ทีมวิจัยโครงการ
รูปแบบการ
จัดการท่องเที่ยว
เชิงอนุรักษ์และ
วัฒนธรรม

ครั้งที่ 1 เวทีพัฒนาศักยภาพทีมโครงการวิจัย เก็บข้อมูลบริบทชุมชนองค์ความรู้และภูมิปัญญา

จัดเมื่อ วันที่ 15 เมษายน 2547 ณ โรงเรียนบ้านรุ่งอรุณ (จีน)

ผู้เข้าร่วม ทั้งหมด 37 คน

ทีมวิจัย 30 คน

ทีมงานวิจัยและที่ปรึกษาโครงการ 7 คน

1. วัตถุประสงค์

- 1.1 เพื่อทบทวนคำถามการวิจัยและวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกัน
- 1.2 เพื่อกำหนดสาระ ข้อมูล และประเด็นและออกแบบการเก็บข้อมูล
- 1.3 เพื่อสร้างความเข้าใจ แนวทางการวิจัยร่วมกัน

2. กระบวนการจัดทำเวที

2.1 การทบทวนความเข้าใจต่อโครงการวิจัย โดยเริ่มจากการให้ทีมวิจัยนำเสนอความเป็นมาของโครงการ และมีอะไรที่ยังเป็นข้อสงสัยต่อการดำเนินงานโครงการ โดยมีทีมที่ปรึกษาโครงการให้ข้อมูลสร้างความเข้าใจเพิ่มเติมให้กับทีมวิจัย

2.2 กำหนดเครื่องมือ/บทบาท- บริบทชุมชน

- เวที
- กลุ่มสนทนา
- สัมภาษณ์ทั่วไป เชิงลึก

2.3 สถานการณ์ท้องที่ขว

2.4 องค์ความรู้ท้องถิ่น

2.5 ประเพณี

- ตรุษจีน
- เอ๋อฮ์ปา
- เซ้งเม้ง
- ไหว้ศาลเจ้า
- สารทจีน

2.6 ความเชื่อ/พิธีกรรม

- กว๋างซา
- สมุนไพร
- ปล่อยเลียด
- เรียกขวัญ
- เลี้ยงผี

2.7 อาชีพ

- เกษตร
- หัตถกรรม
- ประมง
- แปรรูป

2.8 ศิลปวัฒนธรรม

- ได้รับอิทธิพลมาจากไหน ดำเนินการ

อย่างไร

- การแปรรูปผลิตภัณฑ์

3. ผลที่ได้รับ

3.1 ได้ศึกษาข้อมูล/รูปแบบและวิธีการ

3.2 ได้ประเด็นหลักเป็นแนวทางเพื่อการเก็บ

ข้อมูลที่จะเอื้อในโอกาสต่อไป

3.3 ฝึกการทำงานที่มีส่วนร่วม

4. ปัญหาข้อขัดข้อง

ชาวบ้านยังขาดทักษะในการเขียนและการสื่อสารภาษาส่วนใหญ่รู้หนังสือไทยน้อยต้องอาศัยล่าม

5. ข้อเสนอแนะ

ฝึก ไฟกัศกรูปบ่อยๆ

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

เวทีที่ 2 ศึกษาข้อมูล ศักยภาพ และข้อจำกัดของชุมชนด้านนิเวศที่เป็นรูปธรรมและวัฒนธรรมชุมชน

จัดเมื่อ วันที่ 9 พฤษภาคม 2547 ณ โรงเรียนบ้านรุ่งอรุณ (จีน)

ผู้เข้าร่วม ทั้งหมด 28 คน

ทีมวิจัย 23 คน

ทีมโครงการวิจัย และที่ปรึกษาโครงการ 5 คน

1. วัตถุประสงค์ของเวที

1.1 เพื่อทบทวนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น การกักตุนวิจัย

ผู้เกี่ยวข้อง การแบ่งบทบาทหน้าที่

1.2 เพื่อค้นหาข้อมูล ศักยภาพและข้อจำกัด และทราบระบบการจัดการทรัพยากรด้านการ

ท่องเที่ยวในชุมชน

1.3 ศึกษาข้อมูล ศักยภาพ และข้อจำกัดของชุมชนด้านนิเวศที่เป็นรูปธรรมและวัฒนธรรม

ชุมชน

2. กระบวนการในเวที

จัดเวทีชุมชนระดมความคิด แลกเปลี่ยนเรียนรู้, การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีนักวิจัยเป็นตัวเดินเรื่อง พี่เลี้ยงสรุปประเด็นเป็นช่วง ๆ โดยเนื้อหาในประเด็น ดังนี้

2.1 ระดมความคิดในการเขียนกระดาศปฐพี ในเวลา 5 นาที โดยนักวิจัยรวบรวม เขียนลงใน Mind Map และจัดลำดับความสำคัญของเรื่อง โดย พ.ต.ปิยวุฒิ โลสุยะ และคุณจตุพร วิศิษฎ์โชติอังกูร

2.2 ได้ทราบถึงแหล่งทรัพยากรของท้องถิ่น การท่องเที่ยว องค์ความรู้ท้องถิ่น ศักยภาพทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวได้องค์ความรู้ และข้อจำกัดของชุมชนได้แผนที่เพื่อการท่องเที่ยวในชุมชนเกิดเวทีชุมชน เป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในชุมชน

2.3 ประเมินผลเวที โดยให้เขียนลงในกระดาศปฐพี ในเวลา 5 นาที นักวิจัยรวบรวม ส่งคืนให้พี่เลี้ยงเพื่อสรุปผลการประเมินต่อไป

2.4 มอบหมายงานให้กับนักวิจัยรวมทั้ง 3 หมู่บ้านในการเก็บข้อมูลบริบทชุมชน เมื่อกลับไปบ้านใช้เวลา 1 สัปดาห์ได้บริบทชุมชนหมู่บ้านทั้ง 3 หมู่บ้าน คือ บ้านรุ่งอรุณ, บ้านแม่สุยะ, บ้านน้ำกัก

3. ผลที่ได้รับ

3.1 ได้องค์ความรู้ ศักยภาพและข้อจำกัดของชุมชน

3.2 ได้แผนที่เพื่อการท่องเที่ยวในชุมชน(วงนอก/วงใน)

3.3 เกิดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชน

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

4. ปัญหาที่พบจากการทำเวที

เวลาก่อนข้างจำกัดเริ่มช้าแต่จบเร็ว

5. ข้อเสนอแนะ

ในการวางแผนครั้งต่อไปของทีมงานต้องวางแผนเวลาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตปฏิบัติประจำวันเดือนที่ทำไว้แล้ว หากมีการเปลี่ยนแปลงต้องแจ้งก่อนล่วงหน้า 3 วัน เพื่อจะได้มีเวลาเตรียมการ

ครั้งที่ 3 เวทีเก็บข้อมูลทรัพยากร/แหล่งท่องเที่ยววน้ำตกชุ่มซ่าและถ้ำชุ่มซ่า

จัดเมื่อ วันที่ 23 พฤษภาคม 2547 ณ ที่พักนักท่องเที่ยว Adventure ralfing บริเวณอุทยานน้ำตกชุ่มซ่า
ผู้เข้าร่วม ทั้งหมด 20 คน

ทีมวิจัย 13 คน

ทีมงานวิจัยและที่ปรึกษาโครงการ 7 คน

1. วัตถุประสงค์ของเวที

1.1 เพื่อสำรวจทรัพยากรธรรมชาติ/เก็บข้อมูล

แหล่งทรัพยากร

1.2 เพื่อพูดคุยการเปิดประเด็นการเปิดเส้นทางเข้า

น้ำตกชุ่มซ่า

1.3 เพื่อสร้างความเข้าใจ ในแนวทางการวิจัยร่วมกัน

2. กระบวนการในเวที

เวทีกลางคืนในประเด็นควรเปิดเส้นทางรถเข้ามาสู่ น้ำตกชุ่มซ่าหรือไม่?

เวทีนี้ค่อนข้างเป็นกันเอง ทั้งบรรยากาศและความรู้สึก ไม่มีความรู้สึกอ่อนล้า ทุกคนมีความรู้สึกเหมือนเป็นเจ้าของทรัพยากรที่ได้ค้นพบครบถ้วนทุกคน โดยเฉพาะเป็นทีมงานเดียวกันเราพูดคุยแสดงความคิดเห็นกันอย่างหลากหลาย หนึ่งคน หนึ่งความคิด แต่ละความคิดทุกกลั่นออกมาจากปัญญาของแต่ละคน เวทีนี้ได้ผลครบ สรุปว่าทุกคนเห็นพ้องต้องกันแนวความคิดไม่ต้องตัดถนนผ่าน ไม่ต้องการให้นายทุนเข้ามาทำลาย

ทรัพยากรธรรมชาติ ควรจะทำประชาคมหมู่บ้าน ต้องการความเป็นธรรมชาติ ไม่ต้องการก่อสร้างอะไรเพิ่มเติม ต้องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หากใช้ไกด์ชุมชน/นักสื่อความหมายธรรมชาติ เป็นการท่องเที่ยวแบบเรียนรู้กับธรรมชาติจริง ๆ อาจใช้การซื้อเนื่องจากเส้นทางไกล มีนักท่องเที่ยวจำนวนไม่น้อย ทั้งไทย – เทศที่ชอบการท่องเที่ยวแบบผจญภัย (ลำบาก) สรุปว่าเราไม่ต้องสร้างเปิดเส้นทางเดินรถ ต้องการให้อยู่โดยธรรมชาติ รักษาความสมดุลธรรมชาติ และผืนป่า เพื่อให้คงเอกลักษณ์ให้นานที่สุดเพื่อถูกหลานในวัน

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

ข้างหน้า นอกจากนี้เรายังได้พูดคุยกัน ในประเด็น ความฝันที่อยากจะให้เกิดขึ้น ต่อแหล่งทรัพยากร “ น้ำตกชู้ซ่า ” ก็ต้องมีการบริหารจัดการและรูปแบบที่ชัดเจน เช่น กำหนดการท่องเที่ยวตามจุดต่าง ๆ ที่น่าสนใจ จัดไกด์ชุมชนเดินป่าทั่วป่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่นนำชมงานพืชหมุนเวียนท่องเที่ยวแบบเรียนรู้ธรรมชาติ วิธีชีวิตชนเผ่า จี๋เกวียน จี๋พอ แพไม้ไผ่ ตามลำน้ำของ และอาจจัดกิจกรรม

การละเล่นในป่าด้วย เช่น ตีตุง กับมองกาด เป็นประเพณีไทยใหญ่ ฯลฯ

3. ผลที่ได้รับ

3.1 ได้เห็นข้อเท็จจริง/ข้อมูล/แนวความคิดที่หลากหลายน่าสนใจ

3.2 ได้แผนที่เส้นทาง

3.3 ได้ข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติ/แหล่งท่องเที่ยว

4. ปัญหาข้อขัดข้อง : ไม่มี

5. ข้อเสนอแนะ

การทำเวทีช่วงกลางคืนประกอบกับการเก็บข้อมูลช่วง

กลางวัน เป็นการฝึกการทำงานเป็นทีมโดยเฉพาะมีกระบวนการและเป้าหมายที่ชัดเจนห้วงเวลาที่มีความเหมาะสมทั้งบรรยากาศและความรู้สึกที่เป็นธรรมชาติถึงจะเหนื่อยแต่ก็มีความสุข ที่ได้มีส่วนร่วมและทำให้เกิดความคิดและความร่วมมืออย่างจริงจังของผู้ร่วมวิจัย

โดยเฉพาะทำให้เกิดความคิดในการแสดงออกของทีมงานที่หลากหลาย

และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งขบวนการและจะเกิดประสบการณ์ตรงในการเก็บข้อมูลหากมีเวทีลักษณะนี้บ่อยๆ

ครั้งที่ 4 เก็บข้อมูลทรัพยากร อำเภออรุณ/อำเภอดง/อำเภอวัง

จัดเมื่อ วันที่ 2547 ณ บ้านอรุณ

ผู้เข้าร่วม ทั้งหมด 20 คน

ทีมวิจัย 13 คน

ทีมงานวิจัยและที่ปรึกษาโครงการ 7 คน

1. วัตถุประสงค์ของเวที

1.1 เพื่อสำรวจถ้ำเก็บข้อมูล

1.2 เพื่อพูดคุยประเด็นการเปิดถ้ำเป็นแหล่งท่องเที่ยว

2. กระบวนการในเวที

ทีมงานทั้งหมดร่วมกันเข้าไปสำรวจถ้ำต่างๆที่ละถ้ำโดยเตรียมเครื่องมือมี แผนที่ เข็มทิศ ไฟฉาย ไฟพิเศษแสงเครื่องใช้ให้แสงสว่างภายในถ้ำประยุกต์มาจากภูมิปัญญาทหาร ในภาคเช้าและภาคบ่าย ส่วนเวลาที่เหลือตั้งแต่บ่ายสามโมงจนถึงสิบแปดนาฬิกา เป็นเวลาที่พูดคุยกันในประเด็นรายละเอียดของข้อมูลที่เก็บได้มา รวมทั้งระดมความคาดหวังในขั้นต้นในการที่จะเปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยการตั้ง

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

คำถามว่าจะจัดรูปแบบอย่างไร พร้อมกับมอบการบ้านให้ผู้ร่วมวิจัยไปเก็บข้อมูลความเป็นมาของถ้ำแต่ละถ้ำมา

3. ผลที่ได้รับ

3.1 ได้เห็นข้อเท็จจริง/ข้อมูล/แนวความคิดที่หลากหลายน่าสนใจ

3.2 ได้แผนที่เส้นทาง/ภาพถ่าย

3.3 ได้ข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติ/แหล่งท่องเที่ยว

4. ปัญหาข้อขัดข้อง : ไม่มี

5. ข้อเสนอแนะ

การเก็บข้อมูลถ้ำไม่มีรูปแบบ เข้าไปแล้วไม่รู้ว่าจะเก็บข้อมูลอะไร ควรศึกษาโดยการถามผู้รู้ก่อนที่จะเข้าไปเก็บข้อมูล เพื่อจะได้นำข้อมูลมาวางแผนก่อนเข้าเก็บข้อมูลจริง จะได้ไม่ต้องเสียเวลาเก็บข้อมูลซ้ำ เช่นลักษณะทางธรณีวิทยา(หิน , ดิน , น้ำ) สิ่งมีชีวิตในถ้ำ และสภาพแวดล้อมอื่นๆ ฯลฯ

ครั้งที่ 5 เก็บข้อมูลทรัพยากร ถ้ำปู่ฤๅษี/ถ้ำค้างคาว

จัดเมื่อ วันที่ 27 ต.ค. 2547 ณ บ้านรุ่งอรุณ

ผู้เข้าร่วม ทั้งหมด 15 คน

ทีมวิจัย 10 คน

ทีมงานวิจัยและที่ปรึกษาโครงการ 5 คน

1. วัตถุประสงค์ของเวที

1.1 เพื่อสำรวจถ้ำ/เก็บข้อมูล

1.2 เพื่อพูดคุยประเด็นการเปิดถ้ำเป็นแหล่งท่องเที่ยว

2. กระบวนการในเวที

ทีมงานทั้งหมดร่วมกันเข้าไปสำรวจถ้ำต่างๆที่ละถ้ำโดยเตรียมเครื่องมือมี แผนที่ เข็มทิศ ไฟฉาย ไฟพิเศษแสงเครื่องใช้ให้แสงสว่างภายในถ้ำประยุกต์มาจากภูมิปัญญาทหาร ในภาคเช้าและภาคบ่าย ส่วนเวลาที่เหลือตั้งแต่บ่ายสามโมงจนถึงสิบแปดนาฬิกา เป็นเวลาที่พูดคุยกันในประเด็นรายละเอียดของข้อมูลที่ได้มารวมทั้งระดมความคิดหวังในขั้นต้นในการที่จะเปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยการตั้งคำถามว่าจะจัดรูปแบบอย่างไร พร้อมกับมอบการบ้านให้ผู้ร่วมวิจัยไปเก็บข้อมูลในลักษณะของการสัมภาษณ์เชิงลึกในรายละเอียดที่ขาดในเวที ความเป็นมาของถ้ำแต่ละถ้ำมา

3. ผลที่ได้รับ

3.1 ได้เห็นข้อเท็จจริง/ข้อมูล/แนวความคิดที่หลากหลายน่าสนใจ

3.2 ได้แผนที่เส้นทาง/ภาพถ่าย

3.3 ได้ข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติ/แหล่งท่องเที่ยว

4. ปัญหาข้อขัดข้อง : ไม่มี

5. ข้อเสนอแนะ

การเก็บข้อมูลถ้าไม่มีรูปแบบ เข้าไปแล้วไม่รู้ว่าจะเก็บข้อมูลอะไร ควรศึกษาโดยการถามผู้รู้ ก่อนที่จะเข้าไปเก็บข้อมูล เพื่อจะได้นำข้อมูลมาวางแผนก่อนเข้าเก็บข้อมูลจริง จะได้ไม่ต้องเสียเวลาเก็บ ข้อมูลซ้ำเช่นลักษณะทางธรณีวิทยา สิ่งมีชีวิตในถ้ำ ฯลฯ

ครั้งที่ 6 เวทีสรุปวิเคราะห์และคืนข้อมูล

จัดเมื่อ วันที่ 10 ต.ค. 2547 ณ บ้านรุ่งอรุณ

ผู้เข้าร่วม ทั้งหมด 65 คน

ทีมวิจัย 13 คน ราษฎร 47 คน

ทีมงานวิจัยและที่ปรึกษาโครงการ 5 คน

1. วัตถุประสงค์ของเวที

1.1 เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล

1.2 เพื่อทบทวนและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

1.3 เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ราษฎรในชุมชนมีส่วนร่วม ในการรับรู้ข้อมูลความคืบหน้า

ของงานวิจัย ตลอดจนมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานที่มีส่วนร่วมใน การพัฒนาในอนาคต

2. กระบวนการในเวที

ทีมงานวิจัยนำข้อมูลทุกอย่างที่เป็นผลลัพธ์มาจากการ เก็บข้อมูล ทั้งที่เป็นเอกสาร ภาพถ่ายหรืออุปกรณ์ที่ หลงเหลืออยู่ โดยเฉพาะข้อมูลภาพถ่ายใช้วิธีการนำเสนอให้ ที่ประชุมได้เห็นภาพร่วมกันตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน

ประกอบกับอธิบายให้รู้ถึงขั้นตอนวิธีการวิจัยที่เป็นรูปธรรม

จากนั้นแบ่งกลุ่มเป็น 6 กลุ่ม นำเอกสารรูปเล่มข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาให้แต่ละกลุ่มได้ระดมพลังสมองเพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลตลอดจน ค้นหาปัญหาข้อจำกัดที่เกิดในการเก็บข้อมูลรวมทั้งสิ่งที่ยัง ไม่ได้ทำหรือทำไปแล้วแต่ไม่สมบูรณ์ จากนั้นจึงได้สรุปข้อมูลในภาพรวมแล้วแบ่งมอบงานที่ยังขาดให้ ทีมงานวิจัยได้ดำเนินการรวบรวมต่อไป

3. ผลที่ได้รับ

3.1 ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องและผ่านการตรวจสอบโดยกระบวนการที่มีส่วนร่วม

3.2 ได้ประชาสัมพันธ์งานวิจัยให้ราษฎรคนอื่นๆได้รับทราบ/เข้าใจ อันจะเป็นประโยชน์

ต่องานพัฒนาในอนาคต

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

4. ปัญหาข้อขัดข้อง

การสื่อสารข้อมูลให้ราษฎรส่วนใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือไทยเป็นไปด้วยความยากลำบาก

5. ข้อเสนอแนะ

การจัดเวทีวิเคราะห์และคืนข้อมูลในลักษณะเช่นนี้ควรมีเวทีย่อยบ่อยๆครั้ง โดยกระทำภายหลังจากการเก็บข้อมูลในแต่ละครั้งเลยในขั้นต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลดิบที่เป็นจริงจากเวที เพราะถ้าหากทิ้งช่วงไปจะทำให้มีผลต่อความห่างเหินข้อมูลอาจเกิดการผิดพลาดและตกหล่น จากนั้นถึงจะมีเวทีสรุปวิเคราะห์ใหญ่ในขั้นตอนสุดท้ายเพื่อให้เห็นภาพรวมที่เป็นรูปธรรม ส่วนการสื่อสารข้อมูลต้องฝึกلامที่ เป็นผู้ช่วยนักวิจัยให้สามารถลำดับเรื่องราวให้กับคนอื่นๆ ได้ง่ายและเป็นจริงตามข้อมูลที่เก็บมาได้

ครั้งที่ 7 เวทีทดลองการจัดรูปแบบการท่องเที่ยว

จัดเมื่อ วันที่ 10 ต.ค. 2547 ณ บ้านรุ่งอรุณ

ผู้เข้าร่วม ทั้งหมด 65 คน

ทีมวิจัย 13 คน ราษฎร 47 คน

ทีมงานวิจัยและที่ปรึกษาโครงการ 5 คน

1. วัตถุประสงค์ของเวที

1.1 เพื่อทดลองการ

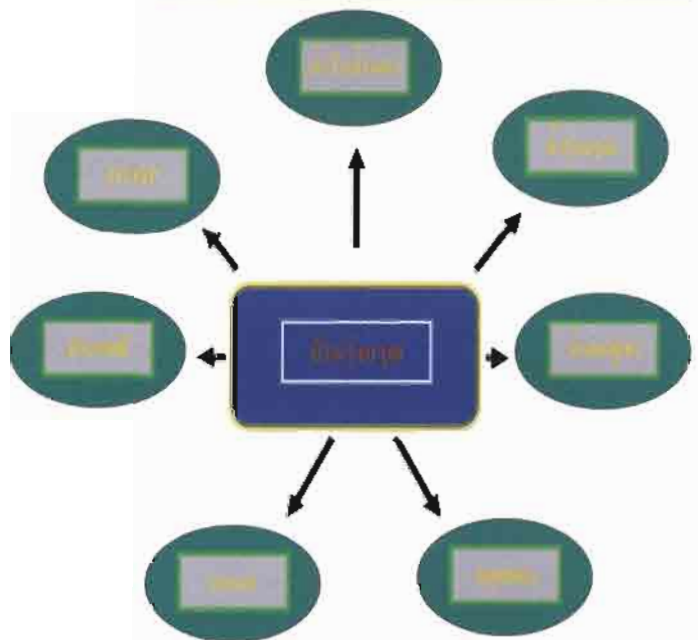
จัดรูปแบบการท่องเที่ยว

1.2 เพื่อหาโครงร่างของ

รูปแบบก่อนไปดูงาน

2. กระบวนการในเวที

ทีมงานวิจัยกำหนดประเด็นสถานที่ท่องเที่ยวจากข้อมูลที่เก็บมาได้โดยให้ทุกคนออกความเห็นเป็นฉันทามติ ร่วมวิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ของแต่ละสถานที่ด้วยเหตุและผล โดยนำหลักการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมมาใช้(SWOT) โดยมีรายละเอียดดังนี้

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

สิ่งที่บรรลุ

สภาพพื้นที่

- # ประวัติศาสตร์ชุมชน
- # ประวัติศาสตร์ยาเสพติด
- # ที่ตั้งอาณาเขต แผนที่/ลักษณะทางภูมิศาสตร์

องค์ความรู้

- # ประเพณี/วัฒนธรรม
- # การแปรรูปผลผลิต
- # กฎระเบียบหมู่บ้าน
- # สถานการณ์การท่องเที่ยว อดีต - ปัจจุบัน

ทรัพยากรธรรมชาติ

- # น้ำตกชุ่มซ่า
- # ถ้ำรุ่งอรุณ ถ้ำสามตา ถ้ำวัว ถ้ำมอ
- # สภาพภายในหมู่บ้าน/วิถีชีวิต
- # สิ่งในถ้ำสามตา/ถ้ำปลา
- * โครงการธนาคารอาหารชุมชน
- OTOPไม้กวาด/รองเท้าจีน/ขนมงา/อาหารแปรรูป

สิ่งที่ไม่บรรลุ

- * แผนที่รอบนอก
- * คูงาน
- * ถ่ายรูป - ประเพณี/วัฒนธรรม/การเล่น/.....การแปรรูป
- * การสืบทอด
- * ความเชื่อ (ข้อมูล)
- * ข้อมูลคอกหลูกทอง - ถ้ำผี
- * ข้อมูลถ้ำค้างคาว/ถ้ำปูไต่
- * ขาดการวิเคราะห์ผลกระทบการจัดการที่ดิน/น้ำ
- * การวิเคราะห์สรุปบทเรียน
- * จัดรูปแบบการท่องเที่ยว
- * อบรมมัคคุเทศน์
- * การพัฒนาบุคลากร
- อ่านและเขียนไทย

SWOT

วิเคราะห์สภาพแวดล้อมการจัดการการท่องเที่ยวฯ บ.รุ่งอรุณ

จุดอ่อน	จุดเื้อโอกาส
ไม่รู้หนังสือ / ไม่รู้เรื่อง	มีงานวิจัย (สนับสนุนด้านการจัดการ)
ไม่มีความรู้ ด้านการท่องเที่ยว	Food Bank (งบประมาณ/ชา) ,อาหารแปรรูป, ผักปลอดสาร , ผักหวาน
ไม่มีสัญญาติ / เป็นบ้านบริวารไม่มิงบโดยตรง	เกษตรที่ราบสูง (กาแฟ)
การจัดการของหมู่บ้านไม่มี ต้องพึ่งบ้านไทยใหญ่	โครงการฯ ไร่
	อบต. (ศาลา OTOP)

จุดแข็ง	จุดอันตราย
ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว	ไม่มิงบประมาณ
ขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรม / อาหาร / การละเล่น	ความรู้พื้นฐาน/ประชาชนยังระแวงอยู่
วิถีชีวิต	การบริหารจัดการ/ต้องแยกหมู่บ้าน
ความร่วมมือ	ผลประโยชน์

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

ปัญหาอุปสรรค	แนวทางแก้ไข
งานพัฒนากับงานวิจัยไปคนละทาง	ต้องบูรณาการแผน คือวิจัยก่อนปฏิบัติ
ปัจจัยเวลานักวิจัยกับชุมชนไม่ตรงกัน	ปรับให้ตรงกัน/ใช้ปฏิทินชุมชน
ชาวบ้านไม่มีเวลา/ตรงช่วงทำมาหากิน	คัดคนที่มีใจ/ฟังรู้เรื่อง/พอเขียนได้เพื่อเข้าร่วมงานวิจัย ตลอด/เสียสละ
ความเข้าใจ : ในศัพทวิทยาการ/งานวิจัย	ต้องใช้ภาษาชาวบ้าน/ฟังเสียงอธิบายกำกับค่อยๆ พัฒนา คนในพื้นที่ให้เก่ง
คนที่มีความรู้ออกไปทำงานในเมืองส่วนใหญ่ ไปเป็นล่ำ	อ้างอิงเรื่องเก่าๆ ในประวัติศาสตร์/ชักจูงให้รักถิ่นฐาน
การสื่อสาร	จัดเวทีย่อยบ่อยๆ สนับสนุนเรียน กศน.
ปลูกจิตสำนึกน้อย/การมีส่วนร่วม	ผู้นำชี้แจงเมื่อมีโอกาสดำหนดมาตรการ
ชาวบ้านกลัวการประชุม/กลัวเสียเวลา/โดนขู่	ผู้นำชี้แจงเมื่อมีโอกาสดำหนดมาตรการ
ขาดงบประมาณ	ขอแยกหมู่บ้าน

3. ผลที่ได้รับ

3.1 ได้รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวในขั้นต้น

3.2 ชุมชนได้มีโอกาสทบทวนตนเอง

4. ปัญหาข้อขัดข้อง

ทีมวิจัยยังขาดทักษะ/ไม่เข้าใจรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ไม่สามารถ
ประยุกต์ใช้กับข้อมูลที่มีอยู่ได้

5. ข้อเสนอแนะ

การได้ออกไปศึกษาดูงานโครงการท่องเที่ยว หรือโครงการที่สนับสนุนส่งเสริมการ
ท่องเที่ยวรวมทั้งการได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างชุมชนจะช่วยให้ทีมวิจัยได้เห็นตัวอย่างและสามารถ
ประยุกต์ใช้ได้กับข้อมูลที่มีอยู่

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

เวที กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพที่เกี่ยวข้องกับโครงการวิจัยฯ

แบ่งตามกลุ่มที่จัด ได้แก่

1. ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดแม่ฮ่องสอน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
2. ชุมโครงการวิจัยเพื่อเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาเสพติด จังหวัดแม่ฮ่องสอน⁷

รายละเอียดการจัดเวทีเพื่อพัฒนาศักยภาพนักวิจัย มีดังนี้

1. เวทีเตรียมความพร้อมและพัฒนาศักยภาพนักวิจัย	(วันที่ 28 – 29 มีนาคม 2547)
2. เวทีพัฒนาศักยภาพนักวิจัย ครั้งที่ 4	(วันที่ 18 – 19 มิถุนายน 2547)
3. เวทีพี่บ่น้องเพื่อนพ้องนักวิจัย ครั้งที่ 1	(วันที่ 7 – 8 สิงหาคม 2547)
4. เวทีพี่บ่น้องเพื่อนพ้องนักวิจัย ครั้งที่ 2	(วันที่ 17 กันยายน 2547)

เวทีที่ 1 เวทีเตรียมความพร้อมและพัฒนาศักยภาพนักวิจัย (วันที่ 28 – 29 มีนาคม 2547)

หน่วยงานที่จัด ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดแม่ฮ่องสอน
 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สำนักงานภาค

ประเด็น

1. การวิเคราะห์และเชื่อมโยงข้อมูล
2. การวิเคราะห์หลังการปฏิบัติ (After Action Review : AAR)
3. เทคนิคการเก็บข้อมูล เพื่อพัฒนาทุนทางสังคม

ระยะเวลา วันที่ 28 – 29 มีนาคม 2547 จำนวน 2 วัน

สถานที่ ที่ทำการอุทยานแห่งชาติน้ำตกสุรินทร์ ต.ปางหมู อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน

กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มผู้เสนอโครงการร่างงานวิจัยเพื่อขอรับทุนสนับสนุน ใน 3 โครงการวิจัย

เป็นโครงการวิจัยย่อย 3 โครงการวิจัยที่คณะกรรมการวิจัยพร้อมกัน ใน 3 บ้านในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่มีบริบทที่สำคัญร่วมกัน ในประเด็นยาเสพติด และการที่พยายามจะเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเหล่านั้น โดยความร่วมมือเบื้องต้นจากหัวหน้าโครงการวิจัยใน 3 โครงการที่พยายามจะดำเนินกิจกรรมร่วมกัน เพื่อหวังผลในการสร้างเครือข่ายความเข้มแข็งในหมู่บ้านที่ศึกษาวิจัยและให้กำลังใจ เป็นที่ปรึกษาหารือกัน โครงการวิจัย 3 โครงการได้รับงบประมาณในการศึกษาวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ได้แก่ โครงการวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และวัฒนธรรมชุมชน โดยชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาเสพติด บ้านรุ่งอรุณ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โครงการวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างศักยภาพชุมชนที่เอื้อต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และวัฒนธรรมชุมชน บ้านรักไทย (แม่ออ) และโครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาศักยภาพชุมชนในการจัดการองค์ความรู้ท้องถิ่นทางด้านสุขภาพ บ้านกีดสามสิบ

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

เวทีที่ 2 เวทีพัฒนาศักยภาพนักวิจัย ครั้งที่ 4 (วันที่ 18 – 19 มิถุนายน 2547)

หน่วยงานที่จัด ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดแม่ฮ่องสอน
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สำนักงานภาค

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้พี่น้องคนทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นได้พักสมอง ผ่อนคลายความเครียด
2. เพื่อพัฒนาศักยภาพทีมงานนักวิจัยโครงการใหม่ 4 โครงการ
3. เพื่อหาวิธีต่อประเด็นการจัดตั้งเครือข่ายนักวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ประเด็น

1. กิจกรรม Walk Rally แส่นสนุก
2. เวทีพัฒนาศักยภาพทีมวิจัย 4 โครงการ

ระยะเวลา วันที่ 18 – 19 มิถุนายน 2547 จำนวน 2 วัน

สถานที่ บ้านรุ่งอรุณ และวัดป่าดำวสุญดาราม

กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มนักวิจัยใน 4 โครงการวิจัย และโครงการวิจัยโครงการอื่นๆ, นักวิจัยเพื่อท้องถิ่นรุ่นพี่,
ผู้สนใจเรียนรู้

เวทีที่ 3 เวทีพี่พ้องเพื่อนพ้องนักวิจัย ครั้งที่ 1 (วันที่ 7 – 8 สิงหาคม 2547)

หน่วยงานที่จัด ชุมโครงการวิจัยเพื่อเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหา
ยาเสพติดจังหวัดแม่ฮ่องสอน

วัตถุประสงค์ของเวที

1. เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สรุปรบทเรียนกระบวนการทำงานห้วงที่ผ่านมา
2. เพื่อวางแผนการดำเนินในห้วงของการทำงานต่อไปของชุดโครงการวิจัย
3. เพื่อเติมเต็มกำลังใจสำหรับคนทำงาน

ผู้เข้าร่วมเวที

จำนวน 20 คน ประกอบด้วย

1. นักวิจัย และผู้ช่วยนักวิจัย	จำนวน 12 คน (ชุดโครงการวิจัยฯ)
2. หัวหน้า ปป.ปส. ทั้ง 4 ชุด	จำนวน 4 คน (บ.กีดสามสิบ, บ.รุ่งอรุณ, บ.รักไทย, บ.สันติชล)
3. พันมิตรในพื้นที่	จำนวน 4 คน

วันเวลาและสถานที่จัด

วันที่ 7 – 8 สิงหาคม 2547 ณ อุทยานแห่งชาติน้ำตกแม่สุริน อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน

กระบวนการแลกเปลี่ยน**วันแรก**

การศึกษาดูงาน การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

ณ บ.ห้วยฮี ต.ห้วยปูลิง อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน

- ระบบการจัดการการท่องเที่ยว
- ปัญหาและข้อจำกัดที่บ้านห้วยฮี
- แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่าง หมู่บ้านกับคณะศึกษาดูงาน

วันที่สอง

เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตามประเด็น ดังนี้

- กระบวนการเก็บข้อมูลของโครงการวิจัยที่ผ่านมา
- โอกาสและข้อจำกัดของกระบวนการทำงานที่ผ่านมา (SWOT/สิ่งที่บรรลุ/สิ่งที่ไม่บรรลุ)
- วางแผนการดำเนินงานวิจัยในช่วงต่อไป

เวทีที่ 4 เวทีที่พบน้องเพื่อนห้องนักวิจัย ครั้งที่ 2 (วันที่ 17 กันยายน 2547)

หน่วยงานที่จัด ชุดโครงการวิจัยเพื่อเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหา
ยาเสพติด จังหวัดแม่ฮ่องสอน

วัตถุประสงค์ของเวที

1. เพื่อทบทวนผลการทำงาน ช่วงแรกของโครงการวิจัย 3 โครงการ
2. เพื่อส่งต่อข้อมูล สำหรับกลุ่มทหารที่สับเปลี่ยนกำลังในพื้นที่ดำเนินการวิจัย
3. เพื่อเติมเต็มกำลังใจให้แกกัน

ผู้เข้าร่วมเวที

จำนวน 33 คน ประกอบด้วย

1. หัวหน้าโครงการวิจัย 3 คน และผู้แทนจากบ้านสันติชล อ.ปาย จำนวน 1 คน	รวม 4 คน
2. นักวิจัยร่วม 6 คน และผู้แทนจากบ้านสันติชล อ.ปาย จำนวน 2 คน	รวม 8 คน
3. หัวหน้า ชป.ปส. ทั้ง 4 หมู่บ้าน (รักไทย, รุ่งอรุณ, กี้ดสามสิบ, สันติชล) ชุดเดิม	รวม 4 คน
4. หัวหน้า ชป.ปส. ทั้ง 4 หมู่บ้าน (รักไทยรุ่งอรุณ, กี้ดสามสิบ, สันติชล) ชุดใหม่	รวม 4 คน
5. กลุ่มเพื่อนผู้สนับสนุนโครงการวิจัย (กลุ่มเลข)	รวม 5 คน
6. เจ้าหน้าที่จาก สกว.แม่ฮ่องสอน	รวม 3 คน
7. ผู้สนใจเรียนรู้จาก ศูนย์บำบัดยาเสพติดจังหวัดแม่ฮ่องสอน	รวม 5 คน

วันเวลาและสถานที่จัด

วันที่ 17 กันยายน 2547 ณ ห้องประชุมศูนย์บำบัดยาเสพติดจังหวัดแม่ฮ่องสอน อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน

กระบวนการ

1. ภาควิชาบรรยาย เรื่อง อย่างไร ? ทำไม ? กับงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น โดย เจ้าหน้าที่ สกว.ภาค Node
แม่ฮ่องสอน (ผู้คร่ำหวอด)

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

2. ภาคนำเสนอ นำเสนอผลการดำเนินงานชุดโครงการ เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสาเหติจังหวัดแม่ฮ่องสอน ชุดโครงการวิจัยชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสาเหติจังหวัดแม่ฮ่องสอน
3. แบ่งกลุ่มตามชุดโครงการวิจัย เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ (ก๊ิดสามสิบ-รุ่งอรุณ-รักไทย-สันติชล) มอบหมายงานและรับ-ส่งหน้าที่ ระหว่างหน่วยทหารชุดใหม่กับ หน่วยทหารชุดเก่า รวมทั้งสร้างความเข้าใจร่วมกันกับชุมชน โดยวิเคราะห์งานที่ได้ดำเนินการไปแล้ว และยังไม่ได้ดำเนินการ

เวทีฝึกอบรมผู้นำชุมชน (Community Base – Tourist)

หน่วยงานที่จัด ชุดโครงการวิจัยเพื่อเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสาเหติจังหวัดแม่ฮ่องสอน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สำนักงานภาค

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้แทนของชุมชนได้รับความรู้ในเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มุ่งเน้นการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรม การเป็นผู้แนะนำชุมชนที่ดี กฎ ระเบียบ มารยาท และการเป็นนักท่องเที่ยวที่มีความหมายธรรมชาติ
2. เพื่อพัฒนาศักยภาพทีมงานนักวิจัยฯ
3. เพื่อฝึก/ทดลองการเป็นผู้แนะนำชุมชน
4. เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์กับวิทยากรและชุมชนอื่นๆ

ผู้เข้าร่วมเวที

จำนวน 50 คน ประกอบด้วย

1. หัวหน้าโครงการวิจัย 3 คน และผู้แทนจากบ้านสันติชล อ.ป่าเย็บ 1 คน	จำนวน 4 คน
2. นักวิจัยร่วม หมู่บ้านละ 10 คน 4 หมู่บ้าน	จำนวน 40 คน
3. หัวหน้า ขป.ปส. ทั้ง 4 หมู่บ้าน (รักไทย, รุ่งอรุณ, ก๊ิดสามสิบ, สันติชล)	จำนวน 4 คน
4. กลุ่มผู้สนับสนุนโครงการวิจัย (กลุ่มเลข)	จำนวน 5 คน
5. เจ้าหน้าที่จาก สกว.แม่ฮ่องสอน	จำนวน 3 คน

กระบวนการ

1. ภาคนำเสนอ เรื่อง การท่องเที่ยวในเส้นทางวัฒนธรรมโดยไกด์มืออาชีพพจนานุกรม ถ่ายทอดประสบการณ์ตรงในพื้นที่จ.แม่ฮ่องสอน
2. บรรยายเรื่องจรรยาบรรณของไกด์ และถ่ายทอดประสบการณ์ตรงในพื้นที่จ.แม่ฮ่องสอน โดยนางวาทรี ปิยะ กองเพิ่มพูน
3. บรรยายเรื่องการประกอบการด้านการท่องเที่ยวโดยคุณกานดาเดช ไชยสกุล
4. เดินทางไปแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับโครงการท่องเที่ยวของชุมชนแม่ละนา
5. ภาคนำเสนอพิเศษ การสื่อความหมายธรรมชาติ โดยคุณจักร กิณีสี จากชมรมนักดูนกคอยอินทนนท์
6. ภาคนำเสนอ ฝึกปฏิบัติการสื่อความหมายธรรมชาติ โดยคุณจักร กิณีสี จากชมรมนักดูนกคอยอินทนนท์

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

7.สรุปผลการอบรม

ระยะเวลา วันที่ 21 – 22 มิถุนายน 2547 จำนวน 2 วัน

สถานที่ บ้านรุ่งอรุณ และวัดป่าถ้ำวัวสุญญตาราม

กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มนักวิจัยใน 4 โครงการวิจัย

บทเรียนจากการดำเนินกิจกรรม

1. ความคาดหวังต่อวัตถุประสงค์ และเป้าหมาย

- เป็นไปตามความคาดหวัง เพราะ ชุมชน บ.รุ่งอรุณ ภายใต้โครงการวิจัย รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และวัฒนธรรม เป็นชุมชนที่ค่อนข้างใหม่ / บริสุทธิ์ ต่อกระบวนการพัฒนา ชุมชนมีความตื่นตัว มีความพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงตัวเอง โดยเฉพาะความต้องการที่จะพิสูจน์ตัวเอง / พลิกฟื้นตนเองจากสถานการณ์ ยาเสพติด และหลักประกันที่กำหนดคือ การได้รับสัญชาติไทย ต้องอดทนรอคอยอย่างมีจุดหมาย โดยใช้กระบวนการชุมชนเข้มแข็ง ภายใต้การสนับสนุน โครงการวิจัยฯ เป็นตัวขับเคลื่อน/ผลักดันไปสู่เป้าหมาย

- บางสิ่งบางอย่าง ไม่เป็นไปตามความคาดหวัง เนื่องจาก ปัจจัยเวลา ปากท้องของราษฎรในชุมชน และทักษะการเรียนรู้ โดยเฉพาะการสื่อสารภาษาค่อนข้างยากลำบาก ซึ่งจะต้องพัฒนาควบคู่กันไป

2. สถานที่ช่วงเวลา งบประมาณ ในการจัดกิจกรรม

- เหมาะสม เพราะที่ บ.รุ่งอรุณ มีความพร้อมทุกด้านในเรื่องของสถานที่ จัดกิจกรรมกล่าวคือ ไม่ว่าจะเป็นความพร้อม ในระบบสาธารณูปโภค (อยู่ติดถนนหลัก น้ำประปา ไฟฟ้า ถนน ครัวเรือน) ศักยภาพด้านแหล่งท่องเที่ยว ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม รวมทั้งมี สถานที่ ผักอบรม ที่วัดป่าถ้ำวัวสุญญตาราม ซึ่งในการผักอบรม หรือการ ทำกิจกรรม มักจะได้รับ การสนับสนุนที่ดียิ่ง

3. กลุ่มคนที่เข้าร่วมกิจกรรม

- กลุ่มคนที่เข้าร่วมส่วนใหญ่ เป็นคณะกรรมการ / ชุกรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน กลุ่มแม่บ้าน เหตุผลที่เข้าร่วมเพราะมีการพูดคุย จุดประกายในทุกระดับ เช่น สกว./หน่วยทหาร กลุ่มองค์กรผู้นำชุมชน อยากเห็นความเปลี่ยนแปลง ส่วนใหญ่จะเข้าใจ ความต้องการของกลุ่มแกนนำต่างๆ แม้ว่าจะยังมีความเข้าใจต่อกระบวนการงานวิจัย น้อยก็ตาม

- กลุ่มที่คาดหวังไว้ไม่เข้าร่วมกิจกรรม เพราะ ต้องทำมาหากิน บางคนมาช่วงแรกแต่ช่วงหลังหายไป เพราะงานวิจัยเห็นผลช้า ต้องศึกษาเรียนรู้ (เพื่อเรียน)

- การทำให้กลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมกิจกรรมได้ คงต้อง ตรวจสอบเวลาที่เขาวางที่สุดกระตุ้นด้วยการจัดกิจกรรมที่มีส่วนร่วมและแปลกใหม่ เช่น ศึกษา ดูงาน ของจริงและการลงพื้นที่

4. ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

- มีความเหมาะสม เพราะกระบวนการงานวิจัย เป็นเรื่องใหม่ ข้อดีทำให้กลุ่มคนในเป้าหมายที่คัดเลือกส่วนหนึ่ง ที่มีความพร้อมต่อการเรียนรู้ มีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น แรกเริ่มอาจจะไม่เข้าใจแต่พอเข้า

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

กระบวนการแล้วส่วนใหญ่ จะเข้าใจและสนุกกับการทำงานและสมัครใจทุกครั้ง โดยเฉพาะการเตรียมการ/การดำเนินกิจกรรมร่วม/การสรุปบทเรียน โดยสรุปเกิดความพึงพอใจ/มีความคาดหวังที่ดีขึ้น

- ส่วนที่ไม่เหมาะสม ที่เป็นข้อเสียของการดำเนินการ คือ การดำเนินกิจกรรมต่างๆ สำหรับราษฎร คนอื่นๆ ในชุมชน ที่มีความสามารถ/ทักษะ ในการเรียนรู้ (หลายๆ คน อ่านหนังสือไทย/เขียนไม่ได้) ส่วนใหญ่จะไม่เข้าใจ/เบื่อ

- ข้อเสนอในประเด็นของการไม่รู้หนังสือ ในรูปแบบการดำเนินการ คงต้องอาศัยผู้ช่วยนักวิจัยที่เก่ง, เป็นคนในชุมชน ต้องทุ่มเท พลังกาย/พลังใจ ในการทำให้กลุ่มคนที่ด้อยโอกาสได้เกิดความรู้แจ้งเห็นจริง อาจต้องเป็นเวทีของชุมชนและถอดองค์ความรู้เป็นภาษาท้องถิ่น โดยพี่เลี้ยงหรือนักวิจัย ที่เป็นคนนอกจะต้องอุทิศตน/เวลาในการสร้างผู้ช่วยนักวิจัย โดยเฉพาะในประเด็นที่ละเอียดอ่อน/ควบคุมยาก (คนเรามีหลายกลุ่ม “บัวสีเหล่า”)

5. วิธีการ/เครื่องมือ

- เหมาะสม ส่วนใหญ่ ในการจุดประกาย / ทำให้มองเห็นภาพ / การสรุปบทเรียน กิจกรรมจะใช้นำเสนอโดยระบบดิจิทัล ทำให้เห็นภาพโดยรวม ในระยะเวลาอันจำกัดสำหรับกลุ่มคนที่มีความสามารถ/ทักษะการเรียนรู้ ส่วนการทำกิจกรรมร่วมกัน ในเรื่องของการจัดเก็บข้อมูลและเวทีกิจกรรมมีความหมายอยู่แล้ว เพราะ INPUT, OUTPUT ชัดเจนมาก และสร้าง การทำงานที่มีส่วนร่วมได้ดี

- ส่วนที่ไม่เหมาะสม สำหรับส่วนใหญ่ที่มีทักษะการเรียนรู้ การใช้ ศัพท์วิชาการที่สูงเกินไปทำให้ไม่ทำความเข้าใจ ต้องถอดองค์ความรู้ศัพท์วิชาการด้วย

- กลุ่มนักวิจัยต้องหาอายุ/เทคนิคที่เหมาะสม ต้องวิเคราะห์ผู้ฟังแยกกลุ่มเจาะประเด็น/ประเมินผลได้ด้วย

6. เนื้อหา (ข้อมูลความรู้)

- เนื้อหา/ข้อมูล ของกระบวนการวิจัย โดยรวมง่ายต่อการเรียนรู้อยู่แล้ว เพราะเป็นการอ้างอิงหลักธรรมของพระพุทธศาสนา เพียงแต่ต้องใช้เวลา/เทคนิค ในการสร้างความเข้าใจเฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่มีทักษะน้อย

7. เนื้อหา (ข้อมูลความรู้)

- จากการที่ได้ทำกิจกรรมในแต่ละเวที ในการเก็บข้อมูลดังกล่าวทำให้เห็นภาพลำดับขั้น/องค์ประกอบของข้อมูล ในกระบวนการชัดเจนขึ้น

8. แผนงาน

- แผนงานตามที่คาดหวัง ทุกแผนงาน เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ แต่มีปัจจัย ในเรื่องเวลา ที่บางครั้งทำไม่ได้ ต้องปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์และความพร้อมของชุมชน ตลอดจนความพร้อมของทีมนักวิจัย ทำให้ขาดความต่อเนื่องบ้างแต่ก็สามารถขับเคลื่อนไปด้วยดี แผนงานที่ปรับเปลี่ยนคือแผนการเก็บข้อมูล ด้านทรัพยากร บางสถานที่ต้องล้มเลิกไป เพราะขัดกับกฎหมาย และการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ เป็นโครงการท่องเที่ยวเกษตรหยุดทอง มีปัจจัยที่ต้องทำให้ล้มเลิกคือ กฎหมายป่าไม้/ไม่มีเส้นทางรถ

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

เข้าถึง/พื้นที่ยากลำบากและอาจกำหนดเป็นแผนในอนาคตก็ได้ หากชุมชนพร้อม และได้รับการสนับสนุนที่ดีก็สามารถทำได้

9. ปัญหาที่เป็นอุปสรรคที่เกิดขึ้นและข้อเสนอแนะ

- นักวิจัยคนนอก มีภาระงานในหน้าที่มาก ต้องเป็นคนทุ่มเทและเสียสละจริงๆ บางครั้งไม่สามารถกำหนดทิศทาง ตามแผนได้ ต้องปรับเปลี่ยน ความสถานการณ์/ห้วงเวลา

- การทำมาหากินของราษฎร บ.รุ่งอรุณเป็นชุมชนด้วยโอกาสในเรื่องสถานะ/สัญชาติที่ดินทำกิน เวลาส่วนใหญ่ต้องทุ่มเทให้กับการทำมาหากิน ซึ่งบางครั้งไม่มีเวลาและกระทบกับงานวิจัย เช่นมีการเปลี่ยนหน้าผู้ร่วมวิจัยบ้าง เป็นมวแทน

- การสื่อสาร/ทักษะการเรียนรู้ เป็นเงื่อนไขที่ทีมวิจัย ต้องยอมรับและช่วยกันแก้ไข ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมในเวที/การเก็บข้อมูล/ถอดองค์ความรู้/สรุปวิเคราะห์บทเรียน ส่วนแต่ประสบปัญหาทั้งสิ้น

10. ความสนใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ส่วนใหญ่ให้ความสนใจกับการนำเสนอภาพรวมโดยเครื่องมือ ดิจิตอล เพราะเห็นภาพรวม มุมมองทุกมิติ เข้าใจง่าย น่าสนใจ นอกจากนี้การมีวิทยากร (ล่าม) ภาษาชาวบ้านที่มี ลูกเล่นและสื่อความหมาย ได้ดี ไม่ผิดเพี้ยน จะช่วยได้มาก

11. ความคิดเห็น : ไม่มี แต่เฝ้าดู และติดตามห่างๆ

12. บรรยากาศ ในการดำเนินกิจกรรม

- ความร่วมมือดีมากสนใจเรียนรู้จะเกิดกับกลุ่มคนส่วนน้อย ที่มีทักษะ แต่ในส่วนของกลุ่มคนที่มีความรู้ต่ำ เชื้อฟุ้งผู้นำ และร่วมมือด้อยในกิจกรรม ที่ต้องใช้การปฏิบัติร่วมกัน (มีส่วนร่วม) เช่น เก็บข้อมูลองค์ความรู้ / ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว / สัมภาษณ์ เชิงลึก ฯลฯ

13. ความสามารถของผู้นำ

กระบวนการงานวิจัยทำให้พัฒนาศักยภาพของผู้นำดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งมุมมองวิธีคิดและการปฏิบัติเห็นได้ชัดเจนจากการนำเสนอ/การแสดงผลออก ในแต่ละเวที เกิดความคิดใหม่หลายดวง มีการริเริ่มตั้งกลุ่มต่างๆ ขึ้นเช่นกลุ่มพัฒนาฯ กลุ่มเกษตรปลอดสารพิษ กลุ่มแปรรูป กลุ่มไค้ชุมชน มีการเรียนการสอนภาคภาษาอังกฤษ ให้กับเด็กในชุมชน (หลักสูตรภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน ทุกวันเสาร์ โดย พระอู๊ กิ ชาติ อิศราเอล จำพรรษาที่วัดถ้ำว้าว)

14. ปฏิบัติการทางสังคม การสร้างจิตใต้สำนึก

ในอดีต บ.รุ่งอรุณ เป็นแหล่งอิทธิพล/เครือข่ายยาเสพติด ภายหลังจากการปราบปราม ทำให้ผู้หลงผิด กลับใจให้ความร่วมมือ กระบวนการงานวิจัย เป็นกุศโลบาย อันหนึ่งที่ทำให้ราษฎรในชุมชน เห็นทางเลือกโอกาส ในการแก้ไขปัญหา ที่เห็นได้ชัดเจนคือมีการจัดตั้งกลุ่มองค์กรคณะกรรมการหมู่บ้านมีโครงสร้างที่แข็งแรง มีเครือข่ายเชื่อมโยง วัฒนธรรม จินยูนาน จ.แม่ฮ่องสอน ในการป้องกันการพลิกกลับสถานการณ์ยาเสพติด (กำลังดำเนินการ) เครือข่ายการท่องเที่ยว ในกลุ่มผู้นำรู้จักการประสานงานกับทางส่วนราชการ/ชุมชนอื่นๆ ด้วยตนเองมากขึ้น

บทที่ 3
ผลการวิจัย

บริบทชุมชนบ้านรุ่งอรุณ

หมู่บ้านรุ่งอรุณหมู่ที่ 6 ต.ห้วยผา อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน

ในปี พ.ศ. 2505 เดือนที่ 1, 2, 3 เมื่อ
รัฐบาลทหารพม่า ได้เข้ายึดเมืองไทยใหญ่อย่าง
กะทันหันและมีการสับเปลี่ยนกำลังแต่ละพื้นที่เพื่อ
รวบรวมอาณาเขตอย่างเงินเงินผู้นำโกกั้ง¹ ในขณะ
นั้น ได้รับทราบข่าวสารดังกล่าว จึงออกคำสั่งโดย
ด่วนให้จัดเตรียมกองกำลังติดอาวุธ 8 กองร้อย
(ประมาณ 2,000 กว่าคน) ทำการอบรมและฝึก
ยุทธวิธีในการรบ พร้อมทั้งชี้แจงทำความเข้าใจ
และร่วมมือกับเผ่าต่าง ๆ เพื่อต่อต้านทหารพม่า

โดยได้ใช้เวลา 2 ปีเศษ ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2508 เดือนที่ 5, 6, 7 รัฐบาลทหารพม่าได้นำกำลังไปจับไล่ผู้นำและ
กองกำลังติดอาวุธ โกกั้ง¹ เมื่อทหารพม่าได้เข้ามาในพื้นที่ กองกำลัง 3 กองร้อย ของโกกั้งที่อยู่แนวหน้าได้
ขอมวางอาวุธให้กับทหารพม่า ทำให้ประชาชนในโกกั้ง¹ ได้รับความเดือดร้อนเป็นอย่างมาก ในช่วงเวลานี้ผู้นำ
หย่างเงินเงินก็ได้้นำกำลังที่เหลืออีก 5 กองร้อยเดินทางข้ามแม่น้ำสาละวินลงมาทางใต้ จนมาถึงเขต
ชายแดนไทย - พม่า เมื่อรัฐบาลทหารพม่าสามารถยึด โกกั้ง¹ ได้แล้วได้แต่งตั้งให้หล่อเซ่งห้างเป็นผู้นำ
โกกั้ง¹ ชั่วคราว เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนหลังจากนั้นได้อนุญาตให้หล่อเซ่งห้างจัดตั้งกอง
กำลังอาสาสมัครเพื่อดูแลความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ โกกั้ง¹ ในช่วงเวลานั้นหล่อเซ่งห้างจึงกลายเป็นผู้มี
อิทธิพลในพื้นที่ หย่างเงินเงินซึ่งเป็นหลานชายของหย่างเงินเงินก็ได้เข้าร่วมกับหล่อเซ่งห้างและร่วมกัน
วางแผนเพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชน ผู้นำหล่อเซ่งห้างได้พยายามสร้างความมั่นใจและความไว้วาง
ใจกับรัฐบาลทหารพม่า แต่หล่อเซ่งห้างเองก็ได้ฉวยโอกาสนี้ทำการค้าขายบริเวณชายแดนไทย - พม่า เรื่อยมา
จนทำให้เศรษฐกิจในพื้นที่ โกกั้ง¹ ก็ได้เติบโตอย่างรวดเร็วจนกระทั่งชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน
ในโกกั้งดีขึ้นหลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2516 รัฐบาลพม่าต้องการที่จะให้หล่อเซ่งห้างสลายกองกำลัง
อาสาสมัคร ที่ควบคุมอยู่ หล่อเซ่งห้างจึงได้จัดอาสาสมัคร ส่วนหนึ่งที่ไม่มีประสิทธิภาพทั้งทางร่างกาย
และอาวุธมอบให้กับรัฐบาลทหารพม่า และให้สายข่าวแจ้งกองกำลังที่เหลือให้แยกย้ายกันลงใต้มาถึง
ชายแดน ไทย - พม่า และรวมตัวกันที่ห้วยปลาเค้าเพื่อรอรับคำสั่ง ในสิ้นปี 2516 หล่อเซ่งห้างก็ได้มา

โกกั้ง¹ คือชนเผ่าจีนยูนนานเผ่าหนึ่งที่แตกแยกออกมาในช่วงของการเปลี่ยนแปลงการปกครองในจีน
แผ่นดินใหญ่ และอพยพหลบหนีแยกตัวออกจากเจียงไคเช็คที่ตั้งอยู่ในเมืองโกกั้งในสหภาพเมียนมาร์

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

รวมกับกลุ่มที่เหลือที่ห้วยปลาเค้า แต่หลังจากนั้น 3 เดือน รัฐบาลไทยก็ได้จับหล่อเชิงห้างที่บ้านโง้งนา คินให้รัฐบาลพม่า หลังจากหล่อเชิงห้างถูกจับกองกำลังบางส่วนก็ได้กลับเข้าไปยังประเทศพม่า ต่อมา กลุ่ม SSA² ของทหารไทยใหญ่ซึ่งไม่ต้องการให้กองกำลังส่วนที่เหลืออยู่ในพื้นที่ห้วยปลาเค้า จึงได้จัดกำลัง เข้ามาโจมตีแต่ก็ไม่เป็นผลสำเร็จ ทหารไทยใหญ่จึงได้ทยอยกลับเข้าไปในเขตประเทศพม่า กำลังที่เหลือก็ได้ ปกป้องกันว่าการคมนาคมนั้นก็ยากลำบากจึงได้ทำการอพยพเข้ามา ณ บ้านแม่สุยะในปัจจุบัน เมื่อมาถึงบ้าน แม่สุยะ ทุกคนก็มองว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่สงบและไม่มีการต่อสู้ทุกคนจึงตัดสินใจว่าจะตั้งหลักฐาน อยู่ที่นี่ และได้มีการคัดเลือกผู้นำหมู่บ้านขึ้น ในตอนนั้นผู้นำหมู่บ้านคนแรกชื่อว่าเสียวเจี้ยว แซ่แซ่ จากนั้น มาทุกคนรอบครัวก็ได้ไปทำไร่ทำสวนที่บริเวณคอกยหลูกตอง เพื่อเอาผลผลิตมาเลี้ยงครอบครัว ซึ่งทุกคนต่างก็ พอกินพอใช้อยู่กันอย่างมีความสุข

ต่อมาในปี พ.ศ. 2517 ขุนแสน³ ได้เข้ามาในหมู่บ้านแม่สุยะและมีกองกำลังติดอาวุธมาด้วย ส่วนหนึ่งซึ่งตอนนั้นมาในนามของพ่อค้าหินแสง (หยก/อัญมณี) หลังจากนั้นได้มีกองคาราวานของกลุ่มพ่อค้า ลูกหินแสง(หยก/อัญมณี)ซึ่งในตอนนั้นบรรทุกมากับม้าเข้ามาทำการค้ากับราษฎรในหมู่บ้าน ชาวบ้านก็เอา ข้าวและถั่วเหลืองขายให้กับกลุ่มพ่อค้า ซึ่งพ่อค้าเองก็ไม่อยากเอาม้ากลับไปจึงได้ขายให้กับชาวบ้านใน ราคาถูก เมื่อชาวบ้านมีม้าเป็นของตนเองจึงได้ไปรับจ้างบรรทุก ข้าว งา ถั่วเหลือง อื่นๆ ให้กับหมู่บ้าน ใกล้เคียง จากนั้นมาชาวบ้านส่วนใหญ่ก็หันมาทำงานรับจ้างขนส่งสินค้า และ ค้าขายบางส่วนก็ได้เปลี่ยน อาชีพจากการทำไร่ทำสวนมาเป็นงานรับจ้างโดยอาศัยม้าในการทำมาหากิน ขุนแสน³ เองก็มองเห็นว่าเด็ก ในหมู่บ้านควรจะมีการเรียนรู้หนังสือ จึงได้มีการประสานกับรัฐบาลไทย ทำให้โรงเรียนไทยในหมู่บ้าน เกิดขึ้นและตั้งอยู่ที่ปากทางเข้าหมู่บ้านในปัจจุบันแต่ได้รื้อไปแล้ว หลังจากที่ ขุนแสน³ ได้เข้ามาอยู่บ้านแม่ สุยะได้ 3 - 4 ปี รัฐบาลไทยก็ได้ประกาศห้ามกองกำลังติดอาวุธเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ขุนแสน³ จึง ได้เดินทางออกจากหมู่บ้าน ข้ามไปตั้งถิ่นฐานอยู่ที่เมืองใหม่ ประเทศพม่า ส่วนชาวบ้านใน หมู่บ้านก็ได้ยึด การเลี้ยงม้า ปลูกผัก,ผลไม้ และทำไร่,ทำสวนเป็นอาชีพ และอยู่อย่างนี้ ประมาณ 10 กว่าปี จนกระทั่ง ความเป็นอยู่ของชาวบ้านดีขึ้นเรื่อย ๆ จึงมีการเปลี่ยนม้ามาเป็นรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ทุกคนรอบครัวก็มี ชีวิตที่ดีและอยู่กันอย่างมีความสุข แต่ต่อมาได้มียาเสพติดเข้ามาในพื้นที่ โดยมีฐานอยู่ที่บ้านไม้ขวางนาม แพร่ ขยายเข้ามาในชุมชนทำให้คนในหมู่บ้านบางส่วนหลงผิด เหตุที่ทำให้คนใน ชุมชนไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ก็เพราะต้องการเงินและเป็นวิธีที่สบาย หน่วยงานราชการต่าง ๆ ก็ยังเข้ามาไม่ถึง ส่วนชาวบ้านเองไม่ได้ มีบัตรประจำตัวประชาชน ไม่มีความรู้ ไม่มีที่ทำกินในหมู่บ้านเองก็ไม่ใคร่ที่จะมีความรู้ทางด้านกฎหมาย การติดต่อกับทางการเป็นไปด้วยความยากลำบากด้วยความไม่เข้าใจในการสื่อสาร จึงเป็นช่องให้ถูกเอารัด เอาเปรียบจากเจ้าหน้าที่ของรัฐบางคนที่มีประพฤตินิยมและเป็นเงื่อนไข ทำให้ชุมชนหมดหนทางเลือกตก เป็นทาสของยาเสพติด และพวกค้ายาที่อาศัยโอกาสนี้มาหลอกล่อให้คนในหมู่บ้าน ชวนชนเผ่าและเก็บยาเสพติด

กลุ่ม ssa² ย่อมาจาก shan stat army กองกำลังกู้ชาติไทยใหญ่

ขุนแสน³ มีศักดิ์เป็นอาของขุนแสนเข้ามาอยู่ในเมืองไทยที่บ้านแม่สุยะ(บ.รุ่งอรุณในปัจจุบัน) เมื่อปี พ.ศ.2517

(ตุลาคม - พฤษภาคม 2547)

ติด โดยแลกกับค่าตอบแทนที่สูง

จนกระทั่งปี พ.ศ. 2546เมื่อรัฐบาลได้ประกาศสงครามกับยาเสพติดกลุ่มขบวนการที่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดได้หลบหนีออกจากหมู่บ้านไป หลังจากนั้น เจ้าหน้าที่ทหารและฝ่ายปกครองก็ได้เข้ามาจัดระเบียบใหม่ของหมู่บ้าน มีการสำรวจสำมะโนประชากรจัดการเข้าอยู่อาศัยและการเข้า-ออกพื้นที่ พร้อมทั้งได้แต่งตั้งผู้นำและคณะกรรมการหมู่บ้านขึ้น โดยมีนายเหล้าไก่ แซ่หย่าง เป็นผู้นำหมู่บ้านและเจ้าหน้าที่ทหารก็ได้เป็นแกนนำ คอยชี้แนะในการจัดระเบียบหมู่บ้านใหม่ มีการฝึกการรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน ทำให้คณะกรรมการและชาวบ้านมีความมั่นใจมากยิ่งขึ้นทั้งความร่วมมือในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการแจ้งเบาะแสแหล่งซุกซ่อนยาเสพติด ซึ่งทำให้เกิดผลงานที่เป็นความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่ทหารและราษฎรก็เกิดขึ้นตามมาตามลำดับอย่างเป็นรูปธรรม

สภาพพื้นที่โดยรวมบ้านรุ่งอรุณ หมู่. 6 ต.ห้วยผา อ.เมืองจ.แม่ฮ่องสอน บ.รุ่งอรุณ เดิมชื่อบ้านแม่สุยะ (จีน) ต่อมาเมื่อสถานการณ์ ด้านยาเสพติด ในพื้นที่รุนแรง และทางรัฐบาล ได้ประกาศสงครามกับกลุ่มขบวนการที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดจึงทำให้กลุ่มขบวนการดังกล่าว พากันหลบหนีออกจากหมู่บ้าน เมื่อทางเจ้าหน้าที่ทหารได้เข้ามาจัดระเบียบในหมู่บ้านใหม่และ ดกลงร่วมกันที่จะเปลี่ยนชื่อเป็น

บ้านรุ่งอรุณ ในปัจจุบัน พิธีเปิดหมู่บ้านโดยพัน.ร.172 กระทำในวันที่ 19 สิงหาคม 2546 ได้รับเกียรติจาก ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน และ หัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ

หมู่บ้านรุ่งอรุณมีที่ตั้งอยู่พิกัด MB 0558 อยู่ติดกับถนนสายหลัก หมายเลข 1095 (แม่ฮ่องสอน - ปางมะผ้า - ปาย) อยู่ห่างจากตัวจังหวัดแม่ฮ่องสอนมาทางทิศเหนือประมาณ 30 กิโลเมตร ใช้เวลาการเดินทางด้วยรถโดยสาร 1 ชั่วโมง และอยู่ห่างจาก อ.ปางมะผ้า มาทางทิศตะวันตกประมาณ

24 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางด้วยรถโดยสาร 1 ชั่วโมง โดยถนนเข้าหมู่บ้านเป็นถนนคอนกรีต เสริมไม้ไผ่ระยะทางประมาณ 1 กิโลเมตร ได้รับการสนับสนุนจากประเทศไต้หวัน ลักษณะของ หมู่บ้านตั้งอยู่บริเวณที่ราบเชิงเขา และตามลำห้วยแม่สุยะเป็นแนวยาว ทางทิศตะวันออก - ตะวันตก มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

* ทิศเหนือ ติดต่อกับ บ.ห้วยसानโน ต.ห้วยผา อ.เมืองจ.แม่ฮ่องสอน ห่างประมาณ 7 กม.

* ทิศใต้ ติดต่อกับ บ.น้ำกาด ต.ห้วยผา อ.เมืองจ.แม่ฮ่องสอน ห่างประมาณ 2 กม.

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

* ทิศตะวันออก ติดต่อกับ บ.แม่สุยะไทย ต.ห้วยผา อ.เมือง จว.แม่ฮ่องสอน ห่างประมาณ 1 กม.

* ทิศตะวันตก ติดต่อกับ บ.ห้วยผึ้ง ต.ห้วยผา อ.เมือง จว.แม่ฮ่องสอน ห่างประมาณ 14 กม.

ลักษณะภูมิประเทศที่สำคัญ

ที่ตั้งของหมู่บ้านรุ่งอรุณมีพื้นที่เป็นภูเขา และมีที่ราบบนภูเขา ประกอบด้วย คอยหลูกตอง คอยหน้าแข้งช้าง คอยถั่วถั่วมีแหล่งน้ำที่สำคัญคือ ห้วยถั่ว (น้ำแม่สุยะ) ซึ่งมีต้นกำเนิดอยู่ที่ บ.ลายหลวง ราษฎรในหมู่บ้านใช้น้ำจากลำห้วยแม่สุยะในการอุปโภคและบริโภค

1. ลักษณะพืชพันธุ์ไม้ - เป็นป่าไม้เบญจพรรณ

2. ลักษณะทางธรณีวิทยา พื้นที่เป็นที่ราบระหว่างภูเขา เป็นโคลนหิน ก้อนหินขนาดใหญ่ พื้นที่ทำกินไม่ค่อยมี แต่ด้วยสภาพอากาศที่หนาวเย็นและอยู่ในพื้นที่สูงจึงเหมาะแก่การปลูกพืช เมืองหนาว เช่น ห้อ, ชา เป็นต้น

สภาพอากาศท้องถิ่นและลมฟ้าอากาศ

1. อุณหภูมิเฉลี่ยของพื้นที่

- ฤดูร้อน	อุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ	38	องศาเซลเซียส
- ฤดูฝน	อุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ	35	องศาเซลเซียส
- ฤดูหนาว	อุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ	15	องศาเซลเซียส

2. ลม ทิศทางการพัด ความเร็วเฉลี่ย

- ฤดูร้อน	ความเร็วเฉลี่ย	3 - 5	น็อต
- ฤดูฝน	ความเร็วเฉลี่ย	3 - 5	น็อต
- ฤดูหนาว	ความเร็วเฉลี่ย	1 - 3	น็อต

3. ฝน ในรายเดือนและเฉลี่ยเป็นฤดูทั่วพื้นที่ฝนตกชุกในห้วงฤดูฝน

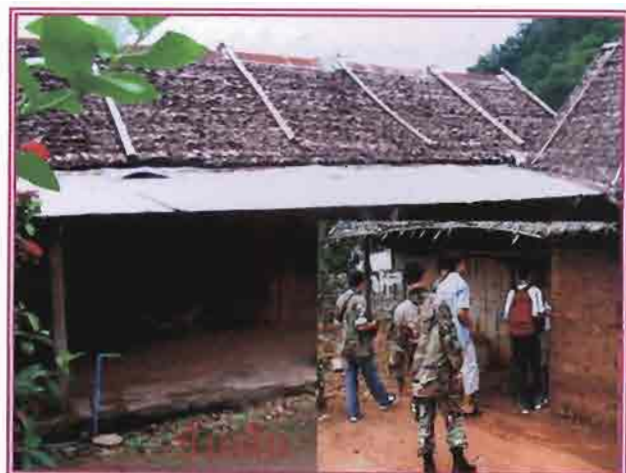
4. หมอก

- ฤดูหนาว มีหมอกปกคลุมมากในตอนเช้า
- ฤดูร้อน มีหมอกควันไฟปกคลุมทั่วไป
- ฤดูฝน มีหมอกปกคลุมในตอนเช้า

ระบบประชากร

ลักษณะการตั้งบ้านเรือน ภายในหมู่บ้านรวมตัวเป็นกลุ่ม ทอดยาวเข้าไปในหมู่บ้านเรียงยาวตามถนนภายในหมู่บ้าน โดยมีรายละเอียดของการจัดระบบประชากรดังนี้.-

จำนวนราษฎรในหมู่บ้าน 85 ครัวเรือน บ้านเรือน 94 หลังคาเรือน ประชากร 428 คน ในการแบ่งการปกครองหมู่บ้านได้แบ่งออกเป็นกลุ่ม (ป๊อก) จำนวน

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

6 ปีกด คังนี้

ปึกดที่ 1	มี	14	หลังคาวเรือน
ปึกดที่ 2	มี	13	หลังคาวเรือน
ปึกดที่ 3	มี	14	หลังคาวเรือน
ปึกดที่ 4	มี	13	หลังคาวเรือน
ปึกดที่ 5	มี	14	หลังคาวเรือน
ปึกดที่ 6	มี	14	หลังคาวเรือน

ระยะห้ำงระหว่างปึกด...13-14.....คร้วเรือน

สภาพบ้านเรือน - บ้านไม้.....25.....หลังคาว
 - วัสดุธรรมชาติ.....4.....หลังคาว
 - บ้านปูน.....65.....หลังคาว

รวม.....94.....หลังคาวเรือน

1. ข้อมูลประชากร

เชื้อ ชาติ	ประชากรโดยเฉลี่ยสมาชิก/คร้วเรือนประมาณ 4 – 5 คร้วเรือน						การศึกษา	
	ครอบครัว	จำนวน					ในชุมชน	ภาษาไทย
		ช.	ญ.	ค.ช.	ค.ญ.	รวม		
จีน	88	201	210			411		จีน , ไทย

2. ข้อมูลการมีบัตรของประชาชนในพื้นที่หมู่บ้านเป้าหมาย

สถานภาพการมีบัตร												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	รวม
43	34	33	-	3	53	-	-	-	-	59	9	222

หมายเหตุ

- บัตรประจำตัวประชาชนไทย
- บัตรนุกลบนพื้นที่สูง
- บัตรสำรวจชุมชนบนพื้นที่สูง
- บัตรอดีตทหารจีนคณะชาติ
- บัตรจีนฮ่ออิสระ
- บัตรจีนฮ่ออพยพ
- บัตรผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าเชื้อชาติไทย
- บัตรผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า
- บัตรผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่าที่มีที่อยู่ถาวร
- บัตรผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่า
- ผู้ไม่มีบัตร
- เด็กอายุไม่ถึงเกณฑ์

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

การศึกษา

1. โรงเรียน

มีโรงเรียนสอนภาษาจีน จำนวน 1 แห่ง ชื่อเผยเต๋อะ เปิดสอนระดับ อนุบาล ถึง ม.3 มีครู 10 คน (ชาย 7 คน , หญิง 3 คน) นักเรียน 125 คน มีครูสอน 9 คน มีนักเรียน 100 คน ทำการสอน ตอนเช้า ตั้งแต่เวลา 06.00 - 07.00 น. ทำการสอน ตอนเย็น ตั้งแต่เวลา 18.00 - 20.00 น. วันเสาร์ตั้งแต่เวลา 06.00 - 12.00 น. เนื้อหาการเรียนการสอน ภาษาจีนกลาง คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภาษาอังกฤษ กิจกรรมในโรงเรียนที่สำคัญ ไม่มี เงินเดือนของครูที่สอนได้รับจากนักเรียนที่เข้ารับการสอนโดยคิดเป็นบุคคลต่อเดือนต่อชั้นที่เรียน

2. ด้านการเรียนการสอน

- ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับป.6
- ปริญญาตรี 1 คน
- ม.6 , ปวช. 4 คน
- ม.3 34 คน
- ป.6 73 คน
- อ่านออกเขียนได้ 200 คน

3. กลุ่มเชื้อชาติ ของคนในหมู่บ้าน.....จีนฮ่อ... , มูเซอ,..ไทใหญ่, ...ลีซอ

- รูปร่าง ลักษณะการแต่งกาย นิสัย

ผิวขาว รูปร่างสันทัด การแต่งกายสะอาด นิสัยดี ขยันขันแข็ง

- นับถือศาสนา.....พุทธ....จำนวน...334...คน ,

คริสต์จำนวน...85...คน

- ราษฎรในหมู่บ้านมีอายุยืนโดยเฉลี่ยประมาณ 70 ปีขึ้นไป

- บุคคลที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือมากที่สุดหมู่บ้าน คือนายซุหั่ว แซ่หลี่ และนายเหล่าไก่ แซ่หย่าง

- บุคคลที่มีฐานะดีที่สุดในหมู่บ้าน คือ...นายเมอ่วย แซ่หลี่ , นายสุเมธ แซ่หย่าง

- บุคคลที่มีฐานะยากจนที่สุดในหมู่บ้าน คือ...นางอ่อง

4. ปัญหาและอุปสรรคของระบบประชากร

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

★ ราษฎรส่วนมากฐานะยากจน ขาดรายได้ที่แน่นอน และไม่มีที่ทำกินเป็นของตนเอง

★ การสอบถามข้อมูลทำได้ไม่เต็มที่เนื่องจากมีปัญหาด้านวัฒนธรรมและการสื่อสารกับราษฎรส่วนใหญ่พูดไทยไม่ได้

★ ราษฎรส่วนใหญ่ยังไม่มีบัตรประจำตัวประชาชน ทำให้การติดต่อกับส่วนราชการและการเดิน ทางออกไปทำงานทำได้ยากลำบาก

★ ส่วนราชการต่าง ๆ ยังไม่ให้ความสนใจต่อระบบประชากรอย่างแท้จริง ทำให้เกิดปัญหา ความ เหลื่อมล้ำและกลายเป็นจุดอ่อนต่อปัญหาทางด้านยาเสพติดต่อไป

การปกครอง

1. การจัดการปกครองหมู่บ้าน และรายชื่อกรรมการมีดังนี้

ชื่อผู้ใหญ่บ้าน.....นายคำมน.....เพชรภู.....อายุ.....48.....ปี

ชื่อผู้นำหมู่บ้าน....นายเหล่าไก่อ แซ่หย่าง.....อายุ.....65.....ปี

ชื่อผู้ช่วยผู้นำหมู่บ้าน นาย อานั่ง แซ่จาง

ชื่อผู้ช่วยผู้นำหมู่บ้าน นาย สุเมธ แซ่หย่าง

ชื่อหัวหน้าป๊อก

๐ ป๊อก 1 มีนายสมหมาย แซ่หลี่ เป็นหัวหน้า นายบุญมี งามดีเจริญทรัพย์ เป็นรองฯ

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

- ๐ ปีก 2 มีนายชื่อ แซ่หลี่ เป็นหัวหน้า นายเลาฉ่า แซ่หย่าง เป็นรองฯ
- ๐ ปีก 3 มีนายฉี่ซาง แซ่หยั่ว เป็นหัวหน้า นายอาผิง แซ่แซ เป็นรองฯ
- ๐ ปีก 4 มีนายเฉาซิง แซ่หลี่ เป็นหัวหน้า นายจางว่า แซ่ว่าง เป็นรองฯ
- ๐ ปีก 5 มีนายเหล้าชื่อ แซ่หม่า เป็นหัวหน้า นายตา - เป็นรองฯ
- ๐ ปีก 6 มีนายเต๋อเงิน แซ่โจว เป็นหัวหน้า นายอะพู หลู่จาง เป็นรองฯ

2. ระบบป้องกัน

2.1 มีการฝึกอบรมและฝึกทบทวนราษฎรภายในหมู่บ้านให้รู้จักวิธีป้องกันตนเองและหมู่บ้านปีละ...1...ครั้ง

2.2 มีระบบการ ปรก.หมู่บ้าน ตามโครงการ

☐ ปชด. ☐ อพป. ☒ ชรบ.

☐ อื่น ๆ.....

2.3 กำลังชุด ปรก. หมู่บ้านที่ได้รับการฝึกจัดตั้งไว้ มี

จำนวน.....24.....คน

2.4 มีอาวุธปืนลูกซอง 5 นัด จำนวน.....15..... กระบอก กระสุน จำนวน...75.....นัด

อาวุธอื่น ๆ จำนวน.....-.....กระบอก กระสุน จำนวน.....-.....นัด

ระบบการรักษาความปลอดภัย - มีการจัดเวรยาม ในเวลากลางคืน 3 คน และมีสายตรวจ 2 คน

หมุนเวียนกัน

****กฎข้อบังคับระเบียบของหมู่บ้านรุ่งอรุณ 10 ข้อ****

1. ผู้เสพให้ไปมอบตัวกับทางราชการ เพื่อบำบัดรักษา
2. ผู้ค้าหากถูกจับจะถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย
3. ผู้ใดขับขีรถจักรยานยนต์ ความเร็วเกิน 40 ก.ม./ช.ม.

จะถูกปรับ 200 บาท

4. กลางคืนหลังจาก 22.30 น.เป็นต้นไป ห้ามผู้ใด เข้า - ออก หมู่บ้านโดยเด็ดขาด นอกจากมีธุระจำเป็นหากฝ่าฝืนปรับ 500 บาท

5. หากมีธุระออกนอกหมู่บ้าน หรือมีแขกเข้ามาในบ้านต้องรายงานให้ผู้นำหมู่บ้านทราบ หากไม่รายงานเมื่อเกิดปัญหาเข้าของบ้านต้องรับผิดชอบ

6. ผู้ใดยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดให้ ยึดทรัพย์สิน,ยึดบัตร ขับไล่ออกจากหมู่บ้าน นำตัวส่งทางราชการเพื่อดำเนินคดี

7. ผู้ใดลักขโมยครั้งแรกให้ประจาน ครั้งที่ 2 ให้ปรับ 10 เท่า ของราคาทรัพย์สิน ครั้งที่ 3 ให้นำตัวส่งดำเนินคดี

(ตุลาคม - พฤษภาคม 2547)

8. ผู้ใดเล่นการพนัน เจ้าของบ้าน ปรับ 2,000 บาท ผู้เล่นปรับ 500 บาท ผู้แจ้งเบาะแสให้ รางวัล 600 บาท

9. ผู้ใดไม่ให้ความร่วมมือกับหมู่บ้าน ครั้งที่ 1 เดือน ครั้งที่ 2 ตัดน้ำ .ตัดไฟ และงดให้ความช่วยเหลือทุกชนิด

10. ผู้ใดทะเลาะวิวาทและสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น จับส่งขัง สป.ทหารฯ 3 วัน 3 คืน ขนบธรรมเนียมประเพณี

1. วัฒนธรรมประเพณีของญวน

♥ ประเพณีวันตรุษจีน

วันตรุษจีนเป็นวันขึ้นปีใหม่ของคนจีน จะตรงกับเดือนมกราคมหรือเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี เป็นประเพณีที่สำคัญของคนจีนโดยมีการกำหนดวันสำคัญอยู่ 5 วัน และจะกำหนดให้แต่ละวันปฏิบัติตามประเพณีตามที่กำหนดไว้ คือ

วันที่ 1 ของตรุษจีน จะกำหนดให้ทุกคนแต่งกายชุดใหม่ ให้รับประทาน “มิ่งเกี้ยว” (มิ่ง หมายถึง ชีวิต, เกี้ยว หมายถึง ยืนยาว เมื่อรวมกันหมายถึง มีชีวิตที่ยืนยาว) ทั้งนี้จะให้มีความยืนนานและจะมีพืชไผ่ ศาลเจ้า ไหว้บรรพบุรุษ เพื่อขอพรให้ครอบครัวมีความสุขความเจริญในตอนเช้ามืด (ก่อนมีเสียงโกล้ง) เด็กผู้ชายจะรวมกลุ่มกันเพื่อมาอวยพรปีใหม่ให้กับทุก ๆ บ้าน ซึ่งเจ้าของบ้านจะแจกอังเปาให้แก่เด็ก ๆ ที่มาอวยพร วันนี้ทุก ๆ คน จะไม่พูดสิ่งที่ไม่ดีไม่เป็นมงคล และจะงดใช้สิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ในการทำมาหากินทุกชนิด แม้กระทั่งการกวาดบ้าน โดยในวันนี้ผู้หญิงจะไม่ทำงานแต่จะให้ผู้ชายเป็นคนทำแทน ทั้งนี้ เพราะจากการทำงานมาทั้งปีจึงให้วันนี้เป็นวันพักผ่อน ทุกคนจะทำตัวให้มีความสุขมากที่สุดเพราะมีความเชื่อว่าทุกอย่างที่ทำในวันนี้ จะมีผลที่เหมือนกันตลอดทั้งปี

วันที่ 2 ของตรุษจีน ผู้ที่แต่งงานมีครอบครัวแล้วจะต้องกลับไปเยี่ยมพ่อแม่ของภรรยา เพื่อขอขมา และขอพร รวมทั้งเพื่อพบปะกับญาติพี่น้อง

วันที่ 3 ของตรุษจีน เป็นวันที่แสดงความรัก ความเมตตาต่อสัตว์ทั้งหลาย โดยการเข้านอนแต่หัวค่ำ เพื่อให้สัตว์ได้รื่นเริง มีความสุขและมีอิสระอย่างเต็มที่

วันที่ 4 ของตรุษจีน เนื่องจากความเชื่อที่ว่า วันที่ 24 เดือนสิบสองของคนจีนนั้น เทวดาและบรรดาภูตผีต่าง ๆ ได้ขึ้นไปรายงานตัวกับขมทูต และจะกลับลงมายังโลกมนุษย์ในวันที่ 4 ของวันตรุษจีน ในวันนี้จึงมีการฆ่าไก่เพื่อเลี้ยงต้อนรับและขอพรจากเทวดาและผีต่างๆ

วันที่ 5 ของตรุษจีน แต่ละบ้านจะนำเอากระดาษเงินกระดาษทองที่ติดไว้กับอุปกรณ์การทำมาหากินต่าง ๆ ออก เพื่อจะนำไปทำพิธีเผาและเตรียมตัวทำงานต่อไป

♥ ประเพณีเอ๋อฮั๊ปปา

หลังจากพ้นงานตรุษจีนได้ 1 เดือน กับ 7 วัน ซึ่งตรงกับวันที่ 8 เดือนที่ 2 ของคนจีน ถือว่าวันนี้เป็นวันเกิดของศาลเจ้าเมือง จะมีคนในหมู่บ้านมาเก็บเงินจากทุกหลังคา เพื่อนำมาซื้อ หมู ไก่ รูป เทียน

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

และเครื่องเช่นไห่ต่างๆ เพื่อนำไปเช่นไห่ศาลเจ้าเมือง ซึ่งประเพณีนี้สืบทอดมาแต่โบราณโดยมีหมอผีประจำหมู่บ้านเป็นผู้ทำพิธี

♥ ประเพณีวันเซ่งเม้ง

ถือเป็นประเพณีไหว้ดวงวิญญาณของคนจีน โดยก่อนถึงวันเซ่งเม้งหรือหลังวันเซ่งเม้ง 10 วันบรรดา ลูกหลาน ที่ พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ได้เสียชีวิต จะไปทำพิธีทำความสะอาดและพิธีไหว้ดวงวิญญาณ

♥ ประเพณีดวงอุเอ

ตรงกับวันที่ 5 เดือน 5 ของคนจีน เป็นประเพณีไหว้ศาลเจ้าพ่อ เพราะชาวจีนมีความเชื่อว่าผีดิบจะออกมาอาละวาด จึงได้มีพิธีไหว้ศาลเจ้าพ่อเพื่อให้ท่านช่วยปกป้องคุ้มครองและดูแลให้มีความปลอดภัย และอีกความเชื่อหนึ่งก็คือ เมื่อประมาณ 3,000 ปีก่อน ได้มีวีรบุรุษ ชื่อ ฉีหยิง ซึ่งเห็นว่าประเทศของตนนั้น กำลังประสบปัญหาที่รุนแรง จึงได้เสนอข้อคิดเห็นให้กับฮ่องเต้เพื่อที่จะได้แก้ไขปัญหาดังกล่าว แต่ฮ่องเต้กลับไม่สนใจที่จะรับฟัง มีหน้าซำยังได้จับกุมและขับไล่ ฉีหยิงให้ออกจากประเทศไป หลังจากนั้นไม่นานประเทศก็ตกอยู่ภายใต้การยึดครองของประเทศอื่น ฉีหยิงเห็นว่าประเทศของตนนั้นได้ถูกประเทศอื่นยึดครองไปเรียบร้อยแล้วจึงรู้สึกเสียใจมาก จึงได้อุ้มก้อนหินและโดดลงไปในแม่น้ำฆ่าตัวตาย ซึ่งตรงกับวันที่ 5 เดือน 5 หลังจากนั้นมาชาวบ้านก็เกิดศรัทธาในตัวของฉีหยิง ทุกปีเมื่อตรงกับวันนี้ชาวบ้านจะพากันห่อขนมปลิง แล้วโยนลงไปในแม่น้ำเพื่อที่จะไม่ให้บรรดาสัตว์น้ำและปลามากินร่างของวีรบุรุษฉีหยิง

♥ ประเพณีโสปาน

ตรงกับวันที่ 24 เดือน 6 ของคนจีน จะมีพิธีไหว้ศาลเจ้าเมืองเพื่อขอให้ท่านคุ้มครองควบคุมดูแลตลอดจนบันดาลให้พืชผลทางการเกษตรมีความอุดมสมบูรณ์

♥ ประเพณีวันฮารทจิน

ตรงกับวันที่ 15 เดือน 7 ของคนจีน โดยถือว่าวันนี้เป็นวันต้อนรับบรรพบุรุษที่ได้เสียชีวิตไปแล้ว และบรรดาผีที่ไม่มีญาติเพื่อให้มารับอาหารและเงินทองที่จะทำบุญไปให้ ในวันนี้จะมีการฆ่าไก่และการเผากระดาษเงินทอง

♥ ประเพณีวันไหว้พระจันทร์

ตรงกับวันที่ 15 เดือน 8 ของคนจีน โดยถือว่าพระจันทร์เป็นนางฟ้าที่มีจิตใจงดงาม และวันนี้เป็นวันเกิดของพระจันทร์ ในตอนกลางคืนจะมีพิธีไหว้พระจันทร์ในรอบปีบรรดาญาติพี่น้องในครอบครัวไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนก็จะดั้นด้นมาพร้อมหน้ากัน

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

♥ ประเพณีฉ่างหย่างเจ

ตรงกับวันที่ 9 เดือน 9 ของคนจีน ถือว่าวันนี้เป็นวันกินเจ และจะมีพิธีออกกำลังกายโดยการเดินเล็กน้อยเพื่อให้ร่างกายแข็งแรงและอายุยืนยาว

♥ ประเพณีซูชิ

เป็นวันส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ของคนจีน ในตอนเย็นของวันนี้ทุกบ้านจะตัดไม้สนและนำมาไว้ที่หน้าบ้านมีการฆ่าไก่ถวายศาลเจ้าเมืองและบรรพบุรุษ ทั้งนี้เพราะชาวจีนนับถือคนคนหนึ่ง ซึ่งเมื่อถึงสามพันปีมาแล้ว ได้มีกลุ่มโจรกลุ่มหนึ่งเที่ยวฆ่าคนไปทั่ว เมื่อมาถึงหมู่บ้านนี้ก็ได้ออกกับผู้หญิงคนหนึ่งซึ่งกำลังเดินอยู่โดยให้เด็กคนโตขี่หลังและงูมือคนเล็กไว้ เมื่อกลุ่มโจรได้เห็นก็เกิดแปลกใจจึงได้ถามผู้หญิงคนนั้น ก็ได้รับคำตอบว่า คนโตเป็นเด็กที่เก็บมาเลี้ยงส่วนคนเล็กนั้นเป็นลูกของตนเอง เมื่อโจรได้ฟังดังนั้นก็เกิดสงสารและรู้สึกตัวว่าผู้หญิงคนนี้เป็นคนใจดี จึงบอกกับผู้หญิงว่า ในคืนนี้จะเข้ามาฆ่าคนในหมู่บ้านนั้นให้เธอกลับไปเอาต้นสนมาปักไว้ที่หน้าบ้านเมื่อกลุ่มโจรเห็นจะได้รู้และไม่ฆ่า

เมื่อผู้หญิงคนนั้นกลับมาถึงบ้านนางก็คิดว่า ถ้าหากคนในหมู่บ้านถูกฆ่าตายหมดแล้วเธอจะไปอยู่กับใคร เมื่อคิดได้ดังนั้นเธอจึงได้บอกกับชาวบ้านให้นำต้นสนมาปักไว้ที่หน้าบ้านทุกหลังยกเว้นแต่บ้านของเธอ ในคืนนั้นเมื่อกลุ่มโจรเข้ามาที่หมู่บ้านจึงได้รู้ว่าผู้หญิงคนนี้มีจิตใจที่งดงาม จึงไม่ฆ่าคนในหมู่บ้าน หลังจากนั้นมาเมื่อถึงวันนี้ของทุกปี ก็จะมีการนำเอาต้นสนมาปักไว้ที่หน้าบ้านเพื่อแสดงความนับถือในตัวของผู้หญิงคนนั้นและมีการสอนให้ลูกหลานให้เอาตัวอย่างและให้มีจิตใจที่ดีงาม

สำหรับพิธีอาหารมื้อเย็นของวันส่งท้ายปีเก่านี้ ได้โต๊ะอาหารจะมีเตาอยู่หนึ่งใบ แล้วถ้าครอบครัวไหนที่สมาชิกในครอบครัวมาไม่ครบก็ให้นำเสื้อผ้าของคนนั้นมาวางในที่ของคน ๆ นั้น ก็ถือว่าครอบครัวนั้นอยู่ครบ หลังจากที่ได้รับประทานอาหารเสร็จแล้วผู้ที่อาวุโสจะเอาเงินไปใส่ไว้ใต้หมอนของลูกหลานและให้พรแก่ลูกหลานให้ประสบความสำเร็จในชีวิตและหน้าที่การงาน และ ในคืนนี้ทุกคนจะไม่นอนเพราะถือว่าเป็นคืนส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่จะมีผลให้พ่อแม่มีชีวิตที่ยืนยาว มีการเล่นไฟเพื่อความสนุกสนานและรอเวลา จนกระทั่งถึงเที่ยงคืนจึงมีการจุดประทัดเพื่อแสดงความดีใจในวันขึ้นปีใหม่ และการจุดประทัดยังหมายถึงว่าชีวิตของเราจะมีแต่ความสว่างพบแต่ความเจริญ

2. เอกลักษณะของประชาชน

- ภาษา - จีน ,ไทยใหญ่
- การแต่งกาย - ส่วนใหญ่แต่งกายแบบสมัย

นิยม สะอาดเรียบร้อย

3. ความสนใจในด้านการเมืองของประชาชน

ส่วนใหญ่ให้ความสนใจเล็กน้อย เป็นบุคคล

✍ ทำดีของประชาชนที่มีต่อรัฐบาล ให้ความร่วมมือ

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

กับภาครัฐพอให้อยู่ในเกณฑ์เฉลี่ยประมาณ 60%

- ✓ ความขัดแย้งภายในหมู่บ้าน - ไม่มี
- ✓ ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ กับประชาชนอยู่ในเกณฑ์ ดี
- ✓ ความเคารพกฎหมาย และ อื่น ๆ - อยู่ในเกณฑ์ดี
- ✓ กำลังของฝ่ายตรงข้ามและความมีอิทธิพล - ไม่มี

สภาพทางเศรษฐกิจ

สภาพพื้นที่ทำกินเป็นที่ราบสูงชันเชิงเขา มีพื้นที่เพาะปลูกจำนวนน้อย สภาพดินมีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่มีน้ำสมบูรณ์ เพียงพอ สามารถปลูกพืชได้ 1 ครั้ง/ปี พืชที่ปลูกนอกจากข้าวแล้วจะปลูกข้าวโพด

1. อาชีพ

1.1 อาชีพหลักของประชาชน - เกษตรกรรม ,

ค้าขาย

1.2 อาชีพรอง - รับจ้างทั่วไป

2. รายได้เฉลี่ย 8,000 บาท /คน /ปี

สถานะทางเศรษฐกิจ

ครัวเรือนที่มีฐานะดี.....5.....

ครัวเรือน

ครัวเรือนที่มีฐานะปานกลาง65.....ครัวเรือน

ครัวเรือนที่มีฐานะยากจน15.....ครัวเรือน

3. สินค้าที่ประชาชนมีความจำเป็นต้องใช้

- อาหารประจำวัน และของใช้ส่วนตัวใช้ภายใน

ครอบครัว

4. สินค้าที่ขาดแคลน - ข้าว , อาหาร

5. การพาณิชย์

5.1 สินค้าออก - ถั่วเหลือง , สุกร

5.2 สินค้าเข้า - ข้าว , อาหาร , เครื่องอำนวยความสะดวกภายในบ้าน

5.3 ร้านค้าภายในหมู่บ้าน มี 10 ร้าน

การรับรู้ข่าวสาร / การติดต่อสื่อสาร

1. จำนวนวิทยุ, โทรศัพท์ ในหมู่บ้าน

1.1 โทรศัพท์ 35 เครื่อง

1.2 วิทยุ วิทยุกระจายเสียงตามสาย ภายในหมู่บ้าน

,วิทยุส่วนตัว จำนวน 55 เครื่อง

2. การติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยราชการ กับ ประชาชน

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

สามารถติดต่อได้กับผู้นำหมู่บ้าน และติดต่อกับประชาชนโดยตรง

สาธารณูปโภค / สิ่งอำนวยความสะดวก

1. สาธารณูปโภค

1.1 ประปา - มีประปาภูเขา

1.2 โทรศัพท์ - โทรศัพท์สาธารณะ แบบตู้หยอดเหรียญ จำนวน 1 เครื่อง

1.3 โรงสีก้าว มี จำนวน 1 แห่ง

2. สถานบริการ (โรงแรม , แหล่งบันเทิง , โรงภาพยนตร์) - ไม่มี

- ไฟฟ้า ☒ มี ☐ ไม่มี- โทรศัพท์สาธารณะ ☒ มี ☐ ไม่มี

- มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน1...แห่ง

- โรงสีก้าว-...โรง

- มีบ่อบาดาล-...บ่อ

- มีฝายชะลอความชุ่มชื้น1...แห่ง

- มีอ่างเก็บน้ำ-.....แห่ง

- มีบ่อน้ำดื่ม3...บ่อ

- มีสระน้ำในหมู่บ้าน5...สระ

- สระน้ำในหมู่บ้านทำเป็นบ่อเลี้ยงปลา3...บ่อ

- ระบบประปาภูเขา ☒ มี ☐ ไม่มี- สถานีอนามัย ☐ มี ☒ ไม่มี- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ☐ มี ☒ ไม่มี- โรงเรียน – สถานศึกษา ☒ มี ☐ ไม่มี

การคมนาคมขนส่ง

1. ภายในหมู่บ้านเป็นถนนคอนกรีต

2. จากตัวหมู่บ้านถึงจังหวัดใช้ถนนสายหลัก 1095

ระยะทาง 40 กม.

การสาธารณสุข

1. สุขอนามัย / โภชนาการ

1.1 การสุขาภิบาลประจำหมู่บ้าน - ดี

1.2 สุขอนามัยบุคคลอยู่ในเกณฑ์ - ดี

1.3 ขาดแคลนอาหาร - ไม่มี

1.4 โรคทั่วๆ ไปที่พบมากในพื้นที่ - ไข้หวัด , มาลาเลีย

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

2. สถานพยาบาล - ไม่มี

ทรัพยากรธรรมชาติ / พื้นที่ทำกิน

1. แหล่งน้ำ - ห้วยถ้ำวัว (ลำห้วยแม่สุขะ)
2. พื้นที่ทำกิน - มีน้อยมาก ไม่เพียงพอต่อความต้องการของราษฎร
3. สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ - น้ำตก ชูชา ระยะทางประมาณ 12 กม.

ส่วนราชการในพื้นที่ - โรงเรียน , ชุดปฏิบัติการหมู่บ้านเป้าหมายเสพติด ที่ 3

โครงการช่วยเหลือต่าง ๆ ในพื้นที่ - โครงการถนนคอนกรีตในหมู่บ้าน โดย อบต. ห้วยผา

ปัญหาพื้นฐานและความต้องการของประชาชน

1. ต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการในเรื่องการมีบัตรประชาชน
2. การขออนุญาตออกนอกพื้นที่
3. ที่ทำกิน

องค์ความรู้อาหารยูนาน**ชื่ออาหาร ตำตุน (ขาหมูฮ่องเต้)****เครื่องปรุง**

- ◎ ขาหมู
- ◎ เฉาก๊วย
- ◎ จิง
- ◎ เห็ดขาว
- ◎ ซีอิ๊วดำ
- ◎ เกลือ
- ◎ ผงชูรส
- ◎ ต้นหอม พริกไทย รากผักชี
- ◎ ฮัวเจียว
- ◎ ปาก๋อ

วิธีทำ

1. เอาขาหมูและเครื่องปรุงต่าง ๆ มาผสมกันจากนั้นหมักทิ้งไว้ประมาณ 5 - 10 นาที
2. นำขาหมูมาทอดให้กรอบ
3. ต้มน้ำให้เดือดโดยให้มีปริมาณเท่ากับขาหมู แล้วนำหมูที่ทอดเสร็จใส่ลงไป ต้มไว้ประมาณ 2 ชั่วโมง จนเปื่อยโดยใช้ความร้อนปานกลาง
4. ตักขาหมูใส่ถ้วย โรยหน้าด้วยต้นหอม พริกไทย ทำน้ำจิ้ม พร้อมเสิร์ฟ

(ตุลาคม - พฤษภาคม 2547)

ชื่ออาหาร (เชิงหยู) ลาบญานาน

เครื่องปรุง

- เนื้อหมูสับละเอียด ● น้ำมะนาว ,เกลือ ,ผงชูรส ,ซีอิ๊วดำ
- ผักชี ● กระเทียม ,พริกสด
- หนั๋งหมู
- มะละกอ
- กระเทียมเจียว
- งา หรือถั่วลิสง

วิธีทำ

นำกระเทียม พริก สับให้ละเอียดผสม น้ำมะนาว เกลือ ชูรส ซีอิ๊วดำ ผักชี ปรุงให้มีรสเผ็ดเปรี้ยว เติม เครื่องเนื้อสับ หนั๋งหมู ใส่จาน โรยหน้าด้วยน้ำจิ้ม พร้อมเสิร์ฟ

ชื่ออาหาร ชูหยู (เนื้อรูปแป้งทอด)

เครื่องปรุง

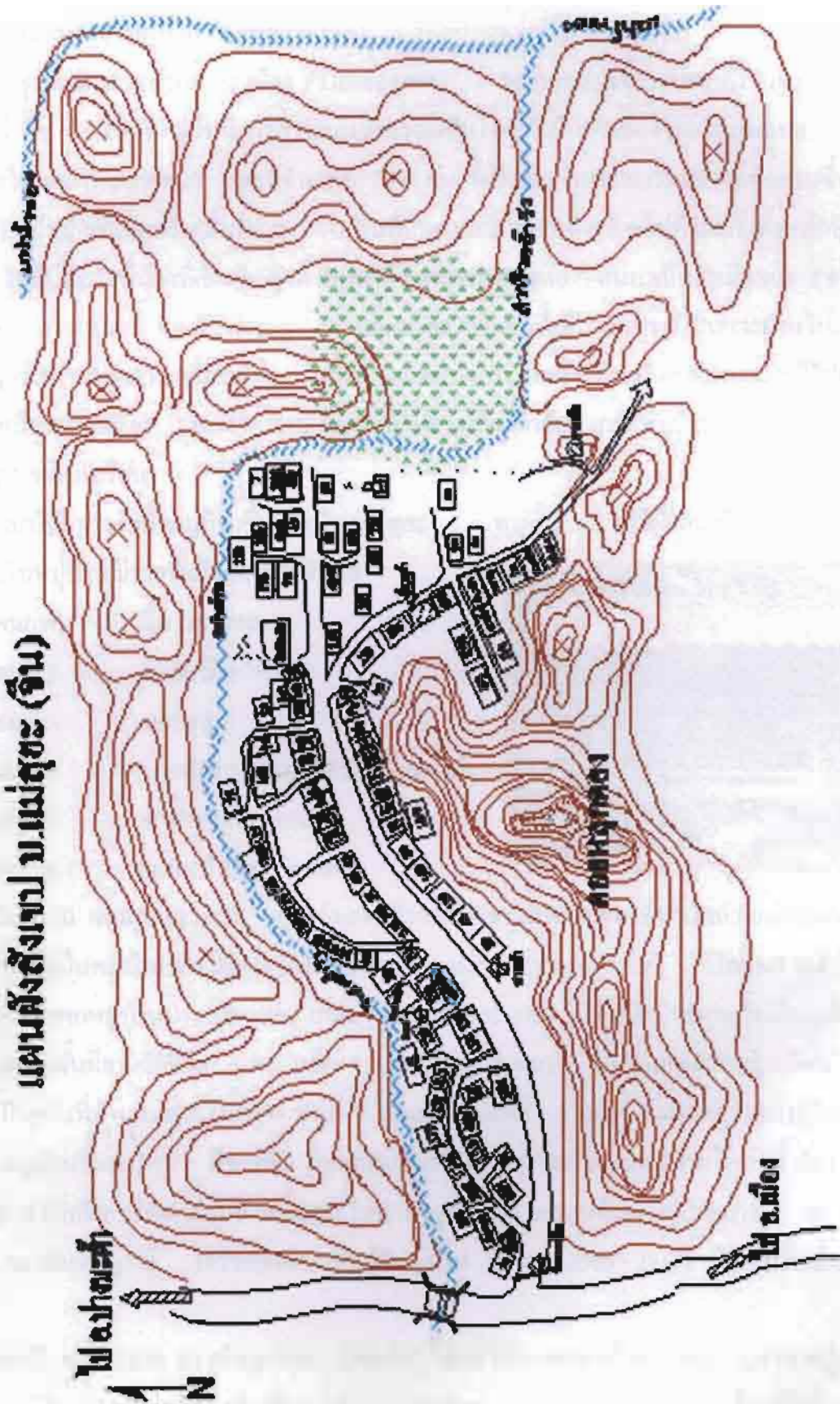
- หมูสามชั้น
- แป้งหมี่
- ไข่ไก่
- จิง
- เกลือ
- ผงชูรส
- เฉือก่อ
- ซีอิ๊ว

วิธีทำ

1. หั่นเนื้อหมู ผสมกับไข่ไก่และแป้งหมี่
2. คำจิง (เอาแต่น้ำจิง)
3. นำส่วนผสมตามข้อ 1,2 มาผสมกับเกลือ ผงชูรสและซีอิ๊ว คลุกเคล้าให้เข้ากัน
4. นำมาทอดจนกรอบ พร้อมเสิร์ฟ

แผนผังสังเขป บ.แม่สุยะ (จีน)

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

บริบทหมู่บ้านแม่สุยะ

ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน / ชุมชน

ตั้งอยู่ หมู่ที่ 6 ต.ห้วยผา อ.เมือง จว.แม่ฮ่องสอน ชนกลุ่มแรกที่อพยพมาตั้งถิ่นฐานในหมู่บ้านแม่สุยะใหม่ คือ ชาวไทใหญ่ที่หนีการสู้รบแย่งชิงความเป็นใหญ่กันในหัวเมืองไทใหญ่แถบตะวันตกของแม่น้ำสาละวิน ของประเทศพม่า โดยมีจำนวน 7-9 คน ที่ได้แยกตัวมาและเริ่มสร้างที่พักแรมขึ้นมาก่อน ต่อมาวันเข้าเมื่อเริ่มจัดสร้างสิ่งต่าง ๆ จนเป็นที่มั่นคงและไม่อยากจะย้ายไปที่ไหนจึงตั้งหลักปักฐานที่หมู่บ้านนี้ ในที่นี้มีสามพี่น้องที่เป็นผู้หญิงทั้งหมดได้สืบทอดทายาทต่อ ๆ กันมาเป็นกำเนิดของ 3 ตระกูลในหมู่บ้านคือ สว่างธรรมศรี, จายคำ, เพชรญา เมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 มีทหารญี่ปุ่นแวะผ่านไปมาเพราะหมู่บ้านเป็นทางผ่านของการเคลื่อนทัพ ชาวบ้านเกิดความหวาดกลัวได้พากันอพยพหลบหนีไปอยู่ตามที่ต่าง ๆ จนเหลือหลังคาเดียว พอสงครามสงบชาวบ้านบางส่วนก็กลับมาอยู่ที่หมู่บ้านนี้อีก โดยมีครอบครัวประมาณ 25 หลังคาเรือน

ต่อมาได้มีการจัดตั้งหมู่บ้านขึ้นเป็นบ้านแม่สุยะ

หมู่ที่ 2 ได้มีผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่ปกครอง

ดูแลราษฎรในหมู่บ้าน มีรายชื่อเรียงตามลำดับคือ

คนแรก	ชื่อ นายชอเยะ
คนที่ 2	นายหน้อยใหม่
คนที่ 3	นายหลู่
คนที่ 4	นายคำม่น (ตอนสงครามโลกครั้งที่ 2)
คนที่ 5	นายทอนแสนยะเมิน
คนที่ 6	นายหนั่นด๊ะ จายคำ

วันที่ 20 พฤษภาคม 2500 ทางอำเภอได้รวบรวมชาวบ้านที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงให้มาอยู่รวมกันเป็นกลุ่มก้อนตั้งเป็นหมู่บ้านห่างไปทางทิศใต้ของหมู่บ้านแม่สุยะประมาณ 2.5 กิโลเมตร แล้วได้จัดตั้งโรงเรียนขึ้นห่างจากหมู่บ้านประมาณ 800 เมตร ต่อมาปี พ.ศ. 2507 ได้เกิดน้ำป่าพัดพาโรงเรียนเสียหายไปทั้งหมด ในตอนนั้นมีคนเสียชีวิต 6 คน (เด็ก 4 คน ผู้ใหญ่ 2 คน) ทางอำเภอจึงย้ายโรงเรียนไปสร้างที่ใหม่ ณ ที่ปัจจุบันที่บ้านแม่สุยะ (น้ำกั๊ด) หมู่ที่ 2 เมื่อนายหนั่นด๊ะ จายคำ พ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านจึงได้เลือกผู้ใหญ่บ้านขึ้นมาใหม่ มีชาวบ้านที่ทางอำเภอให้ลงมาอยู่รวมกันเป็นหมู่บ้านใหม่ (น้ำกั๊ด) มีหลังคาเรือนอยู่ 20 กว่าหลังคาเรือน ส่วนบ้านแม่สุยะใหม่ (ปัจจุบัน) มีจำนวนหลังคาอยู่ประมาณ 10 กว่าหลัง นายจิกด๊ะ วนาสินสมบูรณ์ ได้รับคัดเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน (ปี พ.ศ. 2505 - 2519) โดยใช้ชื่อบ้านแม่สุยะ หมู่ที่ 2

ต่อมาปี พ.ศ. 2520 ชาวบ้านแม่สุยะ (ปัจจุบัน) ได้ขอไปทางอำเภอให้แยกหมู่บ้านจาก หมู่บ้านแม่สุยะ (น้ำกั๊ด) โดยทางอำเภอได้ลงชื่อเป็นหมู่บ้านแม่สุยะใหม่ หมู่ที่ 6 (ตามความจริง ต้องเป็นบ้านแม่สุยะ หมู่ที่ 2) เพราะเป็นหมู่บ้านที่ตั้งมาก่อนหมู่บ้านแม่สุยะ (น้ำกั๊ด) หลาย 10 ปี แล้วได้คัดเลือก ผู้ใหญ่บ้าน

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

ขึ้นมาใหม่ได้ นายป่าง สว่างธรรมศรี (พ.ศ. 2520 - 2537) คนที่สองชื่อ นายคำม่น เพชรภู (พ.ศ. 2537 - ปัจจุบัน)

ที่มาของชื่อหมู่บ้าน

คนแรกที่มาตั้งหมู่บ้านเป็นแม่ของ นายชอยะ ผู้ใหญ่คนแรกนั้นผู้คนส่วนมากที่เดินทางผ่านไปผ่านมามักพักแรมค้างคืนที่หมู่บ้านนี้ก่อนที่จะไปอำเภอปาย หรือจะเข้าไปจังหวัดแม่ฮ่องสอน ต่างก็รู้จักกับแม่ของผู้ใหญ่บ้านนายชอยะ เป็นอย่างดี เพราะจะทำหน้าที่หุงหาอาหารให้แขกกินตลอด ทุกคนที่มาพักแรมที่นี่ก็จะบอกกันต่อไปว่าไปพักค้างคืนที่บ้านแม่นายชอยะ ผู้ใหญ่บ้านภาษาไทยใหญ่เรียกว่า “ปู่ก้าง” โดยบอกต่อ ๆ กัน จนเพี้ยนมาจากแม่นายชอยะเป็นแม่สุยะมาจนปัจจุบัน ซึ่งเริ่มก่อตั้งในปี พ.ศ. 2409 หรือประมาณ 136 ปีมาแล้ว

ข้อมูลทั่วไป

บ้านแม่สุยะ ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของหมู่บ้านรุ่งอรุณ ประมาณ 400 เมตร และอยู่ในพื้นที่เขตป่าสงวนแห่งชาติ ห่างจากตัวเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอนตามระยะของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1095 สายแม่มาลัย – แม่ฮ่องสอน ประมาณ 36 กิโลเมตร ตรงกิโลเมตรที่ 171 มีขนาดพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับ 6 ของตำบลห้วยผา มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับบ้านห้วยล้านใน หมู่ที่ 8 ตำบลห้วยผา อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ทิศใต้ ติดต่อกับบ้านรุ่งอรุณและบ้านน้ำกาด หมู่ที่ 2 ตำบลห้วยผา อำเภอเมือง โดยมีลำห้วยแม่สุยะเป็นแนวแบ่งเขตของหมู่บ้าน

ทิศตะวันออก ติดต่อกับบ้านห้วยล้านนอก หมู่ที่ 7 ตำบลห้วยผา อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ทิศตะวันตก ติดต่อกับบ้านห้วยผึ้ง หมู่ที่ 3 ตำบลห้วยผา อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ด้านเศรษฐกิจ

1. มีพื้นที่ทำการเกษตร 400 ไร่
2. เป็นที่นา 141 ไร่
3. เป็นที่ทำสวน 259 ไร่
4. มีผลผลิตด้านการทำนาทั้งหมู่บ้านปีละ 3,991 ถัง โดย เก็บไว้รับประทานเอง
5. มีผลผลิตจากการทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ และอื่น ๆ ดังนี้

◎ ทำสวน มะม่วง และ ลิ้นจี่ จำนวน 4 ครอบครัว

ได้ผลผลิตทั้งหมู่บ้าน ประมาณ 3,000 บาท / ปี

◎ ทำไร่ ถั่วเหลือง และ งา จำนวน 60 ครอบครัว

ได้ผลผลิตทั้งหมู่บ้าน ประมาณ 1,500 ถัง คิดเป็นเงิน 150,000 บาท / ปี

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

๑๑ เลี้ยงสัตว์ หมู, ไก่	จำนวน	46	ครอบครัว
ได้ผลผลิตทั้งหมู่บ้าน / ชุมชนประมาณ	170,950	บาท / ปี	

6. มีการผลิตสินค้าในหมู่บ้าน / ชุมชนเพื่อจำหน่าย ดังนี้

๑๒ ผลิตเครื่องจักสาน	จำนวน	2	ครอบครัว
ได้ผลผลิตทั้งหมู่บ้าน / ชุมชนประมาณ	1,500	บาท / ปี	

7. รายได้ในหมู่บ้าน ออกไป ทำงานต่างถิ่น จำนวน 30 ครอบครัว

๑๓ มีจำนวน 56 คน คนที่ไปทำงานจะส่งเงินมาให้ญาติพี่น้องทำให้มีเงินหมุนเวียนในหมู่บ้านประมาณปีละ 800,000 - 1,000,000 บาท

8. รายได้เฉลี่ยของประชาชนในแต่ละครัวเรือน / ต่อปี สรุปโดยประมาณ ดังนี้

1,000 - 5,000 บาท	มี	2	ครอบครัว
5,001 - 10,000 บาท	มี	37	ครอบครัว
10,001 - 20,000	บาท มี	27	ครอบครัว
20,001 - 30,000	บาท มี	10	ครอบครัว
30,001 - 50,000	บาท มี	5	ครอบครัว
50,001 - 100,000	บาท มี	5	ครอบครัว

ลักษณะประชากร

บ้านแม่สุยะใหม่ มีจำนวนประชากร 411 คน ส่วนใหญ่เป็น เพศชาย หรือเพศหญิง ร้อยละ 49%, 51% กลุ่มอายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 18 ปี - 50 ปี เต็ม

ด้านวัฒนธรรม

1. วัด 2 แห่ง คือ วัดแม่สุยะ และวัดป่าถ้ำวัว
2. ภาษาพื้นบ้านคือภาษาไทยใหญ่ และคองซู (ปะโอ)
3. ข้อมูลด้านอื่น ๆ / ลักษณะทำทีของประชาชน

- ในหมู่บ้านมีความรักและความสามัคคีช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

- ยึดถือประเพณีดั้งเดิมและมีการสืบทอดประเพณีดั้งเดิมของหมู่บ้านให้กับลูกหลาน

- มีความศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาและให้ความสำคัญและการปฏิบัติต่อวันสำคัญ
- ให้ความสำคัญกับถือในระบบอาวุโสหรือผู้ที่มีตำแหน่งหน้าที่ในทางราชการ

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

งานประเพณีที่สำคัญ

1. ปอยสงลอบ เป็นภาษาไทยใหญ่ หมายถึง การบวชนเณร นิยมจัดในช่วงเดือน มีนาคม ถึงพฤษภาคม เพราะเป็นช่วงที่ชาวบ้านว่างจากการประกอบอาชีพ

2. ปอยเข้าหว่า คือการทำบุญเนื่องในวันเข้าพรรษา ชาวบ้านจะทำบุญตักบาตรที่วัด สำหรับผู้สูงอายุทั้งชายและหญิง จะถือศีลอยู่ที่วัดทุกวันพระ ตลอดทั้งพรรษา

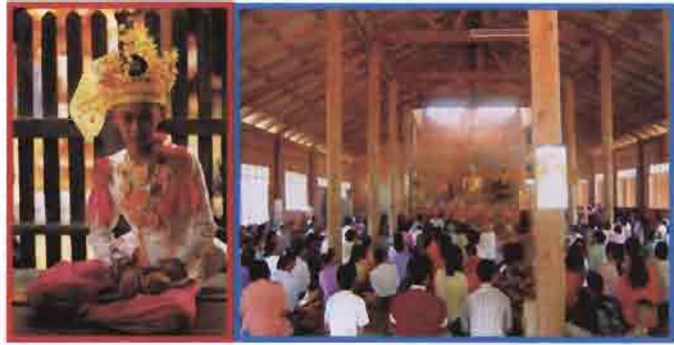
3. ปอยจำก้า คือการถวายอาหารแด่พระสงฆ์ และฆราวาสที่ไปถืออุโบสถศีลที่วัด จะจัดทำในระหว่างเข้าพรรษา ในวันขึ้นหรือแรม 1 ค่ำ 9 ค่ำ โดยเจ้าภาพจะใช้เทียนไขไปบอกบุญผู้ที่ถืออุโบสถศีลที่วัด และนิมนต์พระในวันพระหรือในวันธรรมสวนะและวันรุ่งขึ้นจะเชิญญาติมิตรคนรู้จักคุ้นเคยไปร่วมทำบุญ แล้วพระสงฆ์ให้ศีลรับพรอุบาธกอุบาธิกาอนุโมทนา

4. ปอยเหลินสิบเอ็ด คือการทำบุญวันออกพรรษา โดยมีการเตรียมงานกันตั้งแต่วันขึ้น 13 ค่ำ เป็นต้นไป ในตอนเย็น 14 ค่ำ จะมีการไปก้นตอ (การขอขมา) โดยนำข้าวตอกดอกไม้และอาหาร คาวหวานไปก้นตอผู้เฒ่าผู้แก่ที่ในหมู่บ้านทุกหลังคาเรือน และทำอาหารคาว – หวาน เตรียมไปวัดวัน รุ่งขึ้น และมีการทำของพารา (ปราสาททรงไทยใหญ่) นำผลไม้ต่าง ๆ แหวนไว้หน้าบ้านและจุดเทียนให้สว่างในเวลากลางคืนหรือจุดโคมไฟ วันขึ้น 15 ค่ำ ประชาชนจะไปทำที่วัดพร้อมทั้งถวายเทียนพรรษา

5. หลู่เต็นเห็ง (ถวายเทียนจำนวน 1,000 เล่ม) จะทำบุญในเดือน 12 เทียนนี้ทำด้วยไม้สนหรือชาวบ้านเรียกว่า “ไม้แปก” และคำว่า “เหง” หมายถึง หนึ่งพัน ก่อนถวายจะมีการแห่ไปตามถนนสายต่าง ๆ แล้วนำไปถวายวัดต่าง ๆ ในชุมชน

6. การแสนซอมโก่จา ทำในช่วงเดือน 11 ตลอดเดือน จะมีการทำบุญอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลผู้ที่ล่วงลับไปแล้วในปีนั้น โดยเจ้าภาพนิมนต์พระไปเทศน์ ถวายอาหารและเลี้ยงอาหารผู้ไปร่วมงาน

7. การก้นตอ คือการขอขมาบิดามารดา ญาติผู้ใหญ่ นิยมจัดในเดือน 11 วันออกพรรษาและวันสงกรานต์ เดือน 5 (จะขอ

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

ขมาพระสงฆ์ตามวัดต่าง ๆ) สิ่งของที่นำไปขอขมาเดือน 11 มีดอกไม้ธูปเทียน กล้วย ขนมผลไม้ต่าง ๆ สำหรับเดือน 5 จะเพิ่มน้ำขมิ้นส้มป่อยด้วยทั้งนี้เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ลูกหลาน ศิษย์และพุทธศาสนิกชน

8. การวางปะลึก คือการเจริญพระพุทธมนต์ เพื่อสืบชะตาบ้านสืบชะตาเมืองจะจัดหลังวันสงกรานต์ ทำพิธีตอนเย็น สิ่งนำไปในพิธีมีน้ำขมิ้นส้มป่อย ทราย ใบหญ้าคา ใบไม้กาง ใบถั่วแระ ใบมะยม ใบฝรั่ง หนามเจ็ดชนิด ด้ายเหล็ก (ไม้ไผ่สาน) ด้วยสายสิญจน์ ธูปเทียน เมื่อพระสงฆ์ทำพิธีเสร็จชาวบ้านจะนำสิ่งเหล่านั้นค่อหรือแขวนไว้ที่ประตูหน้าบ้าน จะทำให้ทุกคนอยู่กันอย่างร่มเย็นเป็นสุข แคล้วคลาดจากภัยอันตรายต่าง ๆ

9. ปอยหลวงข้าวหย่ากู่ คือการทำข้าว ซึ่งมีส่วนผสมได้แก่ข้าวเหนียว (นึ่งแล้ว) น้ำอ้อย งา ถั่วลิสงผสมกันคล้ายๆ ข้าวเหนียวแดง นิยมจัดในเดือน 3 ในสมัยก่อนผู้มีฐานะดีทำถวายพระสงฆ์ แจกเพื่อนบ้านทั้งหมู่บ้าน ปัจจุบันนิยมทำถวายพระและฆราวาสที่วัด

10. ปอยหลู่อ่างกาน คือการถวายจิ๋วสำหรับห่มคลุมพระพุทธรูปที่วัดนิยมจัดในเดือน 12 ทั้งหมดนี้ก็เป็นประเพณีและวัฒนธรรมที่เป็นวิถีชีวิตอันดีงามที่สืบทอดต่อกันมาของหมู่บ้านแม่สุยะใหม่ และคนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมาเป็นเวลาช้านานแล้ว

ศิลปะการละเล่น

1. เสีคความ คือการร้องเพลงของชาวไทยใหญ่ เนื้อเรื่องส่วนมากเป็นการเกี่ยวพาราสีของหนุ่มสาว ถ่อมตน ขกขย ชมนกชมไม้ มีทำนองหลายอย่าง เช่น ล่องดง ปานแข่ง นกกือ จะขับร้องในเทศกาลประเพณีต่าง ๆ มีดนตรีประกอบ

2. การเล่นสะบ้า สมัยก่อนจะมีการเล่นสะบ้าในช่วงเดือนเมษายนโดยมีทั้งผู้ใหญ่และเด็ก ๆ เล่นกันอย่างสนุกสนาน

ภูมิปัญญา/กลุ่มองค์กรต่างๆ

1. ภูมิปัญญาชาวบ้าน (ผู้รู้ / ผู้นำ) ในด้านต่างๆ คือ

1.1 ด้านการเกษตร

- นายทุนอ่อง จรรยาสกุลผล อายุ 28 ปี เชี่ยวชาญทางด้าน การเพาะปลูก ประสพการณ์ 10 ปี บ้านเลขที่ 94 หมู่ที่ 6 ต.ห้วยผา อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน

- นายหม่อง สว่างธรรมศรี อายุ 42 ปี เชี่ยวชาญทางด้าน การเลี้ยงสัตว์ (หมู) ประสพการณ์ 15 ปี บ้านเลขที่ 20 หมู่ที่ 6 ต.ห้วยผา อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน

- นายคำมม เพชรญา อายุ 28 ปี เชี่ยวชาญทางด้าน การเลี้ยงสัตว์ (หมู) ประสพการณ์ 13 ปี บ้านเลขที่ 75 หมู่ที่ 6 ต.ห้วยผา อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน

1.2 ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม (การจักสาน การช่าง อื่น ๆ

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

- นายทุนเ - อายุ 48 ปี เชี่ยวชาญทางด้าน การช่างตีมีด ประสบการณ์ 15 ปี
บ้านเลขที่ 99 หมู่ที่ 6 ต.ห้วยผา อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน

- นายเสรี ตาแก้วศรีมงคล อายุ 63 ปี เชี่ยวชาญทางด้าน การจักสานประสบการณ์ 43 ปี บ้านเลขที่ 37
หมู่ที่ 6 ต.ห้วยผา อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน

1.3 ด้านแพทย์แผนไทย (หมอสุมไพโร หมอหม้อยา อื่น ๆ)

- นายจายยา สิรินันพจิตร อายุ 68 ปี เชี่ยวชาญทางด้าน หมอสุมไพโรประสบการณ์
30 ปี บ้านเลขที่ 8 หมู่ที่ 6 ต.ห้วยผา อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน

- นายตา ก้อนแก้ว อายุ 75 ปี เชี่ยวชาญทางด้าน หมอสุมไพโรประสบการณ์ 50 ปี บ้านเลขที่ 5 หมู่
ที่ 6 ต.ห้วยผา อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน

- นายคิดเผ่ เกียรติถนอมศรี อายุ 50 ปี เชี่ยวชาญทางด้าน หมอสุมไพโรประสบการณ์
20 ปี บ้านเลขที่ 39 หมู่ที่ 6 ต.ห้วยผา อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน

1.4 ด้านการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (การบวชป่า การเลี้ยงผีหัวน้ำ อื่น ๆ)

- นายคำมม เพชรภู อายุ 46 ปี เชี่ยวชาญทางด้าน การเลี้ยงผีหัวน้ำ ประสบการณ์
15 ปี บ้านเลขที่ 75 หมู่ที่ 6 ต.ห้วยผา อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน

- นายปาง สว่างธรรมศรี อายุ 72 ปี เชี่ยวชาญทางด้าน การอนุรักษ์ประเพณี ประสบการณ์ 50
ปี บ้านเลขที่ 35 หมู่ที่ 6 ต.ห้วยผา อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน

1.5 ด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน (ผู้นำในการจัดตั้งกองทุนฯ ผู้นำการจัดระบบการบริการ ชุมชน และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง)

- นายส่วยเต็ง นานาวรรณการ อายุ 47 ปี เชี่ยวชาญทางด้าน ผู้นำกองทุนฯ การ
รักษาพยาบาล ประสบการณ์ 10 ปี บ้านเลขที่ 18 หมู่ที่ 6 ต.ห้วยผา อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน

- นายคำมม เพชรภู อายุ 46 ปี เชี่ยวชาญทางด้านผู้นำกลุ่มใช้น้ำ ประสบการณ์ 10 ปี
บ้านเลขที่ 18 หมู่ที่ 6 ต.ห้วยผา อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน

- นางจันทร์แก้ว มุลคำ อายุ 39 ปี เชี่ยวชาญทางด้าน ผู้นำกลุ่มออมทรัพย์ประสบการณ์
15 ปี บ้านเลขที่ 43 หมู่ที่ 6 ต.ห้วยผา อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน

- นายบุญส่ง คุณภูสังเวช อายุ 43 ปี เชี่ยวชาญทางด้าน ผู้นำกลุ่ม กทบ.ประสบการณ์
2 ปี บ้านเลขที่ 43 หมู่ที่ 6 ต.ห้วยผา อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน

1.6 ด้านศิลปกรรม (การละเล่นพื้นบ้าน นันทนาการ อื่น ๆ)

- นายหลาว แกคำ อายุ 69 ปี เชี่ยวชาญทางด้าน การละเล่นพื้นบ้านประสบการณ์ 50 ปี
บ้านเลขที่ 29 หมู่ที่ 6 ต.ห้วยผา อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน

1.7 ด้านปรัชญา ศาสนาและประเพณี (ปรัชญาความเชื่อและประเพณี)

- นายอิงค์ตะกะ - อายุ 53 ปี เชี่ยวชาญทางด้าน ศาสนาคำสอนของไทยใหญ่ประสบการณ์ 20 ปี
บ้านเลขที่ 55 หมู่ที่ 6 ต.ห้วยผา อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน

(ตุลาคม - พฤษภาคม 2547)

- นายดา ก้อนแก้ว อายุ 75 ปี เชี่ยวชาญทางด้านศาสนาการสอนของไทยใหญ่
ประสบการณ์ 40 ปี บ้านเลขที่ 5 หมู่ที่ 6 ต.ห้วยผา อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน

1.8 ด้านโภชนาการ (การประดิษฐ์และปรับปรุงอาหารพื้นเมือง อื่น ๆ)

- นางอรพรรณ เพชรภู อายุ 36 ปี เชี่ยวชาญทางด้านอาหารพื้นเมืองประสบการณ์
15 ปี บ้านเลขที่ 55 หมู่ที่ 6 ต.ห้วยผา อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน

- นางมะกี้ นานาวรรณการ อายุ 48 ปี เชี่ยวชาญทางด้านอาหารพื้นเมืองประสบการณ์
20 ปี บ้านเลขที่ 55 หมู่ที่ 6 ต.ห้วยผา อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน

1.9 ด้านองค์กรชุมชน (กลุ่มออมทรัพย์ กองทุนสวัสดิการชุมชนกองทุน อื่น ๆ)

- องค์กร ศส.มช กิจกรรมหลักคือช่วยเหลือทางด้านยารักษาโรคขั้นพื้นฐาน ตั้งขึ้นเมื่อ
พ.ศ. 2535 ประธานกลุ่มชื่อ นายส่วยเต็ง นานาวรรณการ อายุ 47 ปี จำนวนสมาชิกเริ่มก่อตั้ง 80 คน
ปัจจุบัน 85 คน เดิมกลุ่มมีทุนก่อตั้ง 1,000 บาท ปัจจุบันมีกลุ่มทุน 2,500 บาท

- กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ กิจกรรมหลักคือช่วยเหลือทางการเงินลงทุนกู้ยืม ตั้งขึ้นขึ้น
เมื่อ พ.ศ. 2533 ประธานกลุ่มชื่อ นางจันทร์แก้ว มูลคำ อายุ 39 ปี จำนวนสมาชิกเริ่มก่อตั้ง 37 คน
ปัจจุบัน 106 คน เดิมกลุ่มมีทุนก่อตั้ง 740 บาท ปัจจุบันมีกลุ่มทุน 80,750 บาท

- กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน กิจกรรมหลักคือให้บริการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีพ ตั้งขึ้นขึ้นเมื่อ
พ.ศ. 2544 ประธานกลุ่มชื่อ นายบุญส่ง คุชฎีสังเวย อายุ 43 ปี จำนวนสมาชิกเริ่มก่อตั้ง 85 คน
ปัจจุบัน 85 คน เดิมกลุ่มมีทุนก่อตั้ง - บาท ปัจจุบันมีกลุ่มทุน 1,006,100 บาท

- กลุ่มผู้ใช้น้ำประปา กิจกรรมหลักคือให้บริการดูแลรักษาน้ำอุปโภค - บริโภค ตั้งขึ้นขึ้น
เมื่อ พ.ศ. 2525 ประธานกลุ่มชื่อ นายคำมณ เพชรภู อายุ 46 ปี จำนวนสมาชิกเริ่มก่อตั้ง 80 คน
ปัจจุบัน 86 คน เดิมกลุ่มมีทุนก่อตั้ง 400 บาท ปัจจุบันมีกลุ่มทุน 3,000 บาท

.....

การปกครอง

ข้อมูลด้าน แหล่งน้ำ

1. ลำห้วย แม่สุยะ เป็นลำห้วยที่มีน้ำไหลตลอดปี มีต้นกำเนิดมาจากคอกสันหลวง และบ้านคายหลวง ไหลลงมาทางทิศตะวันออกผ่านหมู่บ้านแม่สุยะไปบรรจบกับลำห้วย

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

ปางสูง ในเขตพื้นที่หมู่ที่ 2 บ้านน้ำกาด เป็นลำห้วยที่หล่อเลี้ยงชีวิตของคนในหมู่บ้าน ใช้ในการทำนา
อุปโภคและบริโภคและเป็นแหล่งของปลาและ เชียดแลว ที่ชาวบ้านนำมาบริโภคในชีวิตประจำวัน

2. ลำห้วยसान เป็นลำห้วยที่มีน้ำไหลตลอดทั้งปี ต้นกำเนิดมาจาก ประเทศพม่าไหลลงมาทางทิศ
เหนือของหมู่บ้านไปบรรจบกับลำน้ำของ ในเขตพื้นที่หมู่ที่ 7 บ้านห้วยसानนอก

3. ลำห้วยของ เป็นลำห้วยที่มีน้ำไหลตลอดทั้งปี ต้นกำเนิดมาจากคอยปางแปก อำเภอปางมะผ้า
เป็นลำห้วยใหญ่ที่มีลำห้วยसान ลำห้วยแม่สุยะไหลไปบรรจบ ส่วนใหญ่ชาวบ้านจะอาศัยเป็นแหล่งหาปลา
มาบริโภค มีปลาที่ขึ้นชื่อ คือ ปลาสะแงะ (ปลาดูหนา)

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านแม่สุยะใหม่ โดยภาพรวม มีดังนี้

ข้อมูลโดยทั่วไปของกองทุน

กองทุนหมู่บ้านแม่สุยะใหม่ได้จัดตั้งเสร็จเรียบร้อย เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2544 มีสมาชิก
ในขณะจัดตั้ง 85 ราย มีกรรมการบริหารกองทุนจำนวน 11 คน เป็น ชาย 6 คน หญิง 5 คน จัดสรรเงิน
1 ล้านบาทเมื่อ 3 สิงหาคม 2544 หลังจากตั้งกองทุนได้ประมาณ 3 เดือน กองทุนฯ ได้ดำเนินการปล่อยกู้
โดยให้สมาชิกกองทุนยื่นหลักฐานการขอกู้ ซึ่งมีผู้สนใจยื่นกู้ทั้งสิ้น รวม 33 ราย ได้รับการอนุมัติการ
ปล่อยกู้จำนวน 33 ราย สรุปได้ว่า กองทุนฯ สามารถจัดสรรเงินกู้ให้สมาชิกในงวดแรกได้ครบ 100
เปอร์เซ็นต์ของการกระจายการกู้ รวมผู้กู้ปัจจุบันมี 26 ราย ยอดเงินให้กู้รวมเป็นเงิน 369,000 บาท
ดอกเบี้ยจากเงินกู้เป็นเงิน 3,540 บาท มีการชำระเงินกู้ 7 ราย รวมเป็นเงิน 125,540 บาท เลขที่บัญชี
ธนาคาร 05 - 4102 - 20 - 035448 - 7 ธนาคารออมสิน สาขาแม่ฮ่องสอน

องค์ความรู้อาหารพื้นบ้าน (อาหารไต)

1. ถั่วโก้ (ถั่วฝักยาว, ถั่วไร่)

ส่วนประกอบ

K พริก	K น้ำมัน	K ถั่วเนา
K มะเขือเทศ	K เกลือ	K กะปิ

วิธีทำ

1. นำถั่วไปต้มให้สุกแล้วนำมาหั่นเป็นท่อน ๆ
2. นำเครื่องปรุงมาโขลกรวมกัน
3. นำน้ำมันตั้งไฟให้ร้อน แล้วนำน้ำพริกลงผัดจนหอม ใส่ถั่วลงไปคลุกประมาณ 2-3 นาที
ยกลง ผักชี, ต้นหอมโรย ประดับด้วยพวงชูรส

2. น้ำพริกอ่อง

ส่วนประกอบ

K พริก	K หมูสับ
K เกลือ	K มะเขือเทศ
K ถั่วเนา	K กะปิเล็กน้อย
K หอมแดง	K น้ำมัน
K กระเทียม	

วิธีทำ

1. นำส่วนประกอบโขลกรวมกัน ยกเว้น หอมแดงและมะเขือเทศให้ซอยบาง ๆ
2. ตั้งน้ำมันให้ร้อน นำหมูสับลงผัด ตามด้วยหอมแดงและมะเขือเทศ จากนั้นนำพริกลงผัดให้
หอมหรือจนหมูสุก
3. เติมน้ำเปล่าหรือน้ำอุ่นลงไปเล็กน้อย รอจนน้ำเดือดปรุงรสด้วยพวงชูรส น้ำปลา โรยด้วยผักชี,
ต้นหอม

3. หลาม (ใช้ปลา หรือ เนื้อก็ได้)

ส่วนประกอบ

K ข่า	K กะปิ	K ขมิ้น
K ตะไคร้	K พริก	K มะแขว่น
K ใบมะกรูด	K เครื่องเทศ	K ผักชีฝรั่ง

วิธีทำ

1. นำเนื้อหรือปลามาหั่นเป็นชิ้น ๆ แล้วนำมาคลุกกับส่วนผสมโดยนำเครื่องปรุงโรยลงไปให้ละเอียด
2. นำทั้งหมดใส่กระบอกไม้ไผ่ แล้วนำตอกกล้วยมาปิด
3. นำไปหลามจนสุก (ใช้ถ่านฟืนร้อน ๆ) วิธีการหลามทำเหมือนข้าวหลาม
4. แอ็บ (ใช้ปลา หรือ เนื้อก็ได้)

ส่วนประกอบ

K ข่า	K กะปิ
K ตะไคร้	K พริก
K ใบมะกรูด	K เครื่องเทศ
K มะแขว่น	K ผักชีฝรั่ง
K ขมิ้น	

วิธีทำ

1. นำเนื้อหรือปลามาหั่นเป็นชิ้น ๆ แล้วนำมาคลุกกับส่วนผสม โดยนำเครื่องปรุงโรยลงไปให้ละเอียด
2. นำทั้งหมดห่อด้วยใบตอง แล้วนำไปปิ้งไฟจนสุก (ใช้ถ่านฟืนร้อน ๆ)
5. อุด (ใช้ปลา หรือ เนื้อก็ได้)

ส่วนประกอบ

K ข่า	K กะปิ
K ตะไคร้	K พริก
K ใบมะกรูด	K เครื่องเทศ
K มะแขว่น	K ผักชีฝรั่ง
K ขมิ้น	K ผักชี, ต้นหอม

วิธีทำ

1. นำหมูหรือปลามาสับให้ละเอียด
2. นำเครื่องปรุงทั้งหมดมาคลุกเคล้าให้ทั่ว
3. เมื่อคลุกเคล้าทั่วดีแล้ว นำมาปั้นเป็นก้อนกลม ๆ
4. นำน้ำมันตั้งไฟให้ร้อน นำลงผัดโดยจะเติมน้ำหรือไม่ก็ได้ตามชอบจนสุก ปรุงรสด้วยผงชูรส น้ำปลา โรยด้วยผักชี, ต้นหอม ตามใจชอบ

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

6. ชื่ออาหาร จอ

เครื่องปรุง

K ผักนึ่ง, ผักกาด, ยอดผักทอง หรือ ผักกูด

K มะขามเปียก

K มะเขือเทศ

K เกลือ

K กระเทียมโขลกใช้หลังจอสุกแล้ว

วิธีทำ

1. นำผักที่เคี้ยวได้แล้วใส่หม้อแล้วนํามะขามเปียกพร้อมมะเขือเทศ เกลือเล็กน้อย
2. ใส่น้ำพอสมควร นำไปตั้งไฟจนเดือดรอนกว่าผักสุกขกกลง
3. นำกระเทียมที่โขลกไว้ลงผักในน้ำมันแล้วนํามาใส่ราคะหน้าจอผักที่สุกแล้ว
4. โดยรับประทานกับพริกคั่ว

ญี่ปุ่นถอนทัพพักที่ บ.แม่สุยะ

70 ปีล่วงมาแล้ว ประมาณปี 2471 กองทัพญี่ปุ่นพยายาถอนทัพกลับจากพม่าเนื่องจากฝ่ายแพ้สงครามโลกครั้งที่ 2 สภาพเส้นทางผ่านจังหวัดแม่ฮ่องสอนในอดีตเป็นเพียงเส้นทางเดิน/ทางเกวียน รถผ่านไม่ได้ทหารญี่ปุ่นต้องใช้กำลังพลจำนวนมากทำการขุดถนน เพื่อให้รถยนต์ผ่านได้ รวมทั้งเกณฑ์ชาวบ้านในสมัยนั้นค่าแรงงาน วันละ 5 บาท บางที

ทหารญี่ปุ่นอดอยากถึงกับเอา
ปิ่น หม้อข้าว เครื่องสนาม

แลก ข้าวสาร และ กล้วย ตอนญี่ปุ่นถอนทัพกลับบ้านแม่สุยะเป็น
ทางผ่าน และเป็นจุดพักมีคนตายเยอะเนื่องจากลำบาก จากไข้ป่า มีทั้ง
ไข้ทรพิษ (ฝีดาษ) มาลาเรีย และอื่น ๆ บางคนนำตัวตายเพราะกองทัพ
แพ้สงคราม มีหลุมศพอยู่มากมาย ปรากฏหลักฐานดังเช่น ดาบซามูไร

และเครื่องสนาม ส่วนใหญ่ชาวบ้านที่เก็บได้มักเอาไปขายให้ร้านรับซื้อของเก่า ทหารญี่ปุ่นใช้เส้นทางถอน
ทัพกลับออกมาทางอำเภอขุนยวม บางส่วนแยกออกมาทางแม่สะเรียง บางส่วนแยกออกมาทางปางมะผ้า
และปลายทางที่ตั้งของหน่วยป่าไม้ น้ำของในปัจจุบัน อดีตเป็นที่ฝังศพทหารญี่ปุ่น ลูกซอหนั้นดีราษฎร
บ้านแม่สุยะเล่าว่า เคยเห็นทองที่ศพทหารญี่ปุ่น ภายหลังสงครามมีทหารญี่ปุ่น/เครือญาติ จำนวนไม่น้อย
หวนกลับมาพร้อมรายแท่งบูชาสมบัติ เป็นภูเขาหินที่มีถ้ำกระจายอยู่เป็นจำนวนมากในพื้นที่จังหวัด
แม่ฮ่องสอน

ในยุคสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม นั้นการแพทย์ไม่เจริญ ชาวบ้าน/ทหารญี่ปุ่นเป็นโรค
ฝีดาษ ไข้ป่า(มาลาเรีย) และอหิวาตกโรคกันมาก บางศพได้ฝัง บางศพไม่ได้ฝัง บางบ้านที่อยู่ในป่าลึก ๆ ตาย

หมดทั้งบ้านก็มี เป็นที่เวทนายิ่งนัก สมัยก่อนมีเงิน 100 บาท ถือว่า
รวยเป็นเศรษฐีแล้ว สามารถซื้อของได้เยอะ ๆ ข้าวสาร 4 ลิตร ราคา
2 บาท ข้าวสารหายากมีคนปลูกน้อย บ้านแม่สุยะในตอนนั้นมีเพียง 20
คน 5 หลังคาเรือน อาชีพดั้งเดิมคือหาของป่า ทำไร่ปลูกงา ทั้งปรากฏ
หลักฐานว่ามีอุตสาหกรรมในครัวเรือนคือครกอีคน้ำมันงา โดยใช้วัว
เดิน จำนวน 2 ครก โดยเป็นของนายคำม่น เพชรภู ผู้ใหญ่บ้านคน

ปัจจุบันแต่ไม่อยู่ในหมู่บ้านแล้ว ได้ขายให้ชาวบ้านบ้านสบสอยและ มีการอนุรักษ์ไว้ใช้ถึงปัจจุบันจริง
(มีงานวิจัยของ สกว. นำมาอนุรักษ์) ไว้

ต่อมาในยุคสมัย จอมพลถนอม กิตติขจร ประมาณ พ.ศ.....มีชาวไทยใหญ่จากบ้านห้วย
ชมพู อยู่ใกล้กับบ้านนาอ่อน บ้านกุดสามสิบ และบ้านมโนรา อพยพหนีโรคห่าและวิญญูณผีร้าย กระจาย
ตามหมู่บ้านต่าง ๆ เช่นบ้านน้ำกุด บ้านหมอแปง และบ้านม่วงสร้อย ซึ่งหลักฐานรากฏคือ ลูกขุ่น พ่อของอำ
พล หลานผู้ใหญ่บ้านน้ำกุด พ่อของพ่อหลวงน้ำกุด นายจิตร ยังมีชีวิตอยู่

(ตุลาคม - พฤษภาคม 2547)

พ.ศ. 2507 ศึกษาธิการอำเภอได้ตั้งโรงเรียนแห่งแรกเพื่อต้องการจัดระเบียบพื้นที่ ตามนโยบายของทางรัฐบาล โดยนำคนพื้นที่สูงมาอยู่พื้นที่ราบ เพื่อให้การควบคุมได้ง่าย โดยจัดที่ทำกินให้บริเวณหน้าถ้ำสามตา โดยทางอำเภอให้ทุนครอบครัวละ 500 บาท/ในขณะนั้นมากโขอยู่และในปีเดียวกัน ได้เกิดน้ำป่าพัดพาโรงเรียนเสียหายไปทั้งหมด ในตอนนั้นมีคนเสียชีวิต 6 คน (เด็ก 4 คน ผู้ใหญ่ 2 คน) ทางอำเภอจึงย้ายโรงเรียนไปสร้างที่ใหม่ ณ ที่ตั้งที่บ้านแม่สุยะ (น้ำกัศ) หมู่ที่ 2 จนถึงปัจจุบัน

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

บริบทชุมชนบ้านน้ำกัก

ประวัติศาสตร์หมู่บ้านน้ำกัก

บ้านน้ำกัก หมู่ที่ 2 ต.ห้วยผา อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอนเดิมมีบ้านเรือนตั้งอยู่ประมาณ 10 หลังคาเรือน แล้วเกิดไฟไหม้จนทำให้เป็นหมู่บ้านร้างต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2498 นายกฤต สุวรรณสมบูรณ์ นายอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน นายประสิทธิ์ โพธิ์จจร ป่าไม้อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน นายเสรี พิทักษ์ ศึกษาธิการอำเภอ นายสันต์ มโนวงศ์ อนามัยอำเภอ คิดว่าทางราชการจะเข้าไปช่วยเหลือดูแลไม่ทั่วถึงเพราะเป็นหมู่บ้านที่อยู่กระจัดกระจายตามป่าเขาหมู่บ้านต่าง ๆ ดังนี้ บ้านป่าดิ่ง บ้านกอง บ้านห้วยหวาย บ้านปางเคาะ บ้านห้วยชมภู บ้านปางม่วง และบ้านน้ำสุผาเสื่อ ให้มาอยู่รวมกันที่บ้านแม่สุยะ หมู่ที่ 2 ต่อมาในปี พ.ศ. 2520 ทางอำเภอได้แยกหมู่บ้าน จากแม่สุยะหมู่ที่ 2 เป็นแม่สุยะหมู่ที่ 6 2 ปี พ.ศ. 2513 เปลี่ยนชื่อหมู่บ้านจากบ้านแม่สุยะหมู่ที่ 2 เป็นบ้านน้ำกักหมู่ที่ 2 มีนายหนั่นตะ จายคำ เป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรก และถูกปลดออกจากผู้ใหญ่บ้าน การเลือกตั้งใหม่ในปี พ.ศ. 2514 มีนายจิก๊ะ วนาสินสมบูรณ์ เป็นผู้ใหญ่บ้านคนที่ 2 และได้เกษียณอายุในปี พ.ศ. 2526 มีการเลือกตั้งใหม่โดยมีนายพิทักษ์ วนาสินสมบูรณ์ เป็นผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบัน

ข้อมูลทั่วไป

บ้านน้ำกัก ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ตั้งของหมู่บ้านอยู่ติดกับถนนสายหลัก แม่มาลัย – ปาย ตามทางหลวงหมายเลข

1095 ห่างจากอำเภอเมืองประมาณ 37 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับ บ้านแม่สุยะ หมู่ที่ 6 ต.ห้วยผา อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน

ทิศใต้ ติดกับ บ้านห้วยผา หมู่ที่ 1 ต.ห้วยผา อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน

บ้านทุ่งมะส้าน หมู่ที่ 5 ต.ห้วยผา อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน

ทิศตะวันออก ติดกับ อ.ปางมะผ้า และ ต.ปางหมู

ทิศตะวันตก ติดกับ บ้านห้วยผึ้ง หมู่ที่ 3 ต.ห้วยผา อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน

บ้านนาปลาจาด หมู่ที่ 4 ต.ห้วยผา อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน

ระบบประชากร

จำนวนประชากรทั้งหมด 394 คน

- ชาย 218 คน

- หญิง 176 คน

จำนวนหลังคาเรือนทั้งหมด 98 หลังคาเรือน

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

ระบบเศรษฐกิจ

ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร เช่น ทำนา ทำไร่ ทำสวน เป็นหลัก

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง/หน้าที่	หมายเหตุ
1	นางสุริยัน ศรีอ่อน	ประธาน กลุ่ม อสม.	
2	นางสุริยัน ศรีอ่อน	ประธานกลุ่มกองทุนยา	
3	นางอัมพร แสงดาวนิล	ประธานกลุ่มแม่บ้าน	
4	นางอัมพร แสงดาวนิล	ประธานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	
5	นายสุพัฒน์ กันทะสี	ประธานกองทุนหมู่บ้าน	
6	นายสุพัฒน์ กันทะสี	ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์	
7	นายอภิศักดิ์ วนาสินสมบุรณ์	ประธานกลุ่มกองทุนฟื้นฟูเพื่อการเกษตร	
8	นางอัมพร แสงดาวนิล	ประธานกลุ่มเย็บผ้า	

ประวัติบุคคลสำคัญ

1. นายแป จันทราช วันเดือนปีเกิด 10 ตุลาคม พ.ศ. 2470 สถานที่เกิด อ.เมือง จ.ลำปาง
การทำงาน พ.ศ. 2493 บรรจุเป็นครูโรงเรียนบ้านห้วยผา พ.ศ. 2500 ย้ายมาเป็นครูโรงเรียนบ้านแม่สุยะ
พ.ศ. 2516 ลาออกจากครู การศึกษา พ.ศ. 2585 จบการศึกษา ม.3 โรงเรียนราชศึกษา อ.เถิน จ.ลำปาง
ปัจจุบัน อยู่บ้านเลขที่ 22 หมู่ที่ 2 ต.ห้วยผา อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน ตลอดเวลาที่รับราชการและลาออกได้
ส่งเสริมการศึกษาและประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นให้เจริญขึ้นไป และได้จัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ
ระดับหมู่บ้านและตำบลห้วยผา ผลงาน ประธานชมรมผู้สูงอายุ

2. นายพิทักษ์ วนาสินสมบุรณ์ วันเดือนปีเกิด 2 พฤษภาคม พ.ศ. 2498 บิดาชื่อ นายจิก๊ะ
วนาสินสมบุรณ์ มารดาชื่อ นางจ๋าม วนาสินสมบุรณ์ การศึกษา จบ ป.4 จากโรงเรียนบ้านแม่สุยะ ต.ห้วย
ผา อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน จบนักธรรมเอกจากวัดหมอกจำแป่ อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน ปัจจุบัน อยู่บ้านเลขที่
35 หมู่ที่ 2 ต.ห้วยผา อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน ได้รับการแต่งตั้งเป็น ผู้ใหญ่บ้าน เมื่อ พ.ศ. 2526 จนถึง
ปัจจุบันผลงาน เป็นบุคคลที่ชาวบ้านให้ความเชื่อถือและช่วยพัฒนาหมู่บ้านให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

3. นายสุพัฒน์ กันทะสี วันเดือนปีเกิด 24 ธันวาคม พ.ศ. 2506 การศึกษา ประถมศึกษา
โรงเรียนบ้านเสด็จ ต.บ้านหลวง อ.เมือง จ.ลำปาง มัธยมศึกษา โรงเรียนบุญวาทวิทยาลัย อ.เมือง จ.ลำปาง
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาเขตเกษตรลำปาง อ.เมือง จ.ลำปาง ปริญญาตรี ศศ.บ.(การจัดการ
ทั่วไป) สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ การศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการ
จัดการและประเมินโครงการรับทุนการศึกษาตามนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ได้รับ
ทุนการศึกษาเป็นรายเดือน 6,360 บาท ระยะเวลา 10 เดือน และต้องจ่ายค่าเรียนเดือนละ 600 บาท โดย
สถาบันการศึกษาในพื้นที่จะเป็นผู้จ่ายทุนการศึกษาให้นักเรียนแต่ละเดือน ผลงาน ประธานกองทุนหมู่บ้าน
(กทบ.) กรรมการหมู่บ้านช่วยพัฒนาหมู่บ้าน

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

ระบบสุขภาพชุมชน

สถานบริการโรงพยาบาลศรีสังวาลย์สถานีอนามัยบ้านน้ำกักศูนย์ สสมช. บ้านน้ำกัก

ข้อมูลองค์ความรู้และแหล่งทรัพยากร

1. รักษาแบบพื้นบ้าน	8. มียาแผนโบราณ, ยาแผนปัจจุบัน
2. นวดแผนโบราณ	9. แหล่งอาหารจากป่าเห็ด, หน่อไม้
3. หมอไสยศาสตร์ระบุโดยพ่อเฒ่ากันนะ	10. ร้านค้าชุมชน
4. สมุนไพรจากป่า	11. สมุนไพรพื้นบ้าน
5. ผักต่างๆ ปลูกกินเอง (ผักสวนครัว)	12. ประเพณีและวัฒนธรรม
6. สัตว์ป่า	13. ร้านค้าในชุมชน
7. เครื่องปรุงอาหาร, อาหารกระป๋อง, หอย, ปลาในแม่น้ำ	

ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม

1. ประเพณีเดือน 3 ข้าวเหนียวแดง
 - พระพุทธเจ้าทรงไม่สบาย
 - อาการท้องเสีย
 - มีพระอานนท์ไปปิตาบาตร
 - มินางอุมะจันตริเป็นผู้ใส่บาตรข้าวเหนียวแดง
 - หลังจากฉันข้าวเหนียวแดงอาการเริ่มดีขึ้น
2. ประเพณีเดือน 4 บวชลูกแก้ว
 - มีเครื่องแต่งกาย
 - เครื่องประดับเป็นของสงฆ์
 - ความเป็นมาเรียกสาธตอง
 - ได้โปรดมนุษย์
 - ทดแทนน้ำนมแม่หนึ่งข้าง
 - ได้โปรดพระพ่อด้วย
3. ประเพณีเดือน 5 สงกรานต์

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

- วันพญาวัน
- วันเสียดือนวันเนา
- อาบน้ำสั้มป่อย
- ขึ้นวัดถวายขนมขุนสาบ
- พิธีกรรมขอขมาลาโทษ

4. ประเพณีเดือน 6 ปอยจ่าตี

- มีเทวคาถากรรม
- มีขมบาลร้อรับลงนรก
- เทวบุตรให้ขมบาลนับลูกหินทรายกองเจดีย์
- ถ้าขมบาลนับได้ เทวบุตรก็จะยอมดคนรก
- ขมบาลนับเท่าไรก็ไม่นับได้ เทวบุตรก็ไม่ได้ดคนรก ขมบาลก็ยอมแพ้
- มนุษย์ได้ทำบั้งไฟเป็นการขอฝนจากเทวบุตร
- เพื่อพืชผลของมนุษย์จะได้เจริญงอกงาม

5. ประเพณีเดือน 8

- พระพุทธเจ้าไปจำพรรษาบนดาวดึงส์
- เป็นเวลา 3 เดือน
- พระพุทธเจ้าลงมาเพื่อโปรดมนุษย์นั่งแท่นจองพาลา
- มนุษย์ต้อนรับพิธีกรรมออกพรรษา

6. ประเพณีถวายข้าวมรุปญญาติ

- เดือน 10 ขึ้น 15 ค่ำ
- หม่อมสาวโสดเป็นผู้ตั้งข้าว
- แล้วยัดขึ้นให้ได้ 2 จัด
- ขึ้นให้ได้ 45 ก้อน

เครื่องปรุง

- นม
- เนย
- น้ำตาล
- น้ำผึ้ง
- น้ำมันพืช

7. ประเพณี เดือน 11 ทำบุญให้ผู้ล่วงลับ

- ผู้ล่วงลับมารับส่วนบุญส่วนกุศล

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

- ที่ญาติพี่น้องได้อุทิศให้
- เวลาเดือนขึ้น

8. ประเพณี เดือน 12 ถวายจิ๋วแด่พระสงฆ์

- เป็นการสืบชะตา
- ขอสิ่งศักดิ์สิทธิ์คุ้มครอง
- ทำพิธีรับเวรจัดศีล
- เรียกผีชุมนุมเทวดา
- เชิญคุณพระศรีรัตนตรัย
- มนต์คาถาเป่า

ศิลปะการเล่นพื้นบ้าน

- รำนก
- รำโต
- รำกลองยาว

แหล่งท่องเที่ยว

- วัด	- สวนสมุนไพร
- โรงเรียน	- ถ้ำทุ่งปูกี้

อาหารไทยใหญ่

- น้ำพริกอ่อง
- ฮางเล
- อุบเนื้อ
- อุบไก่ - ปลา
- หลามเนื้อ / ปลา / ไก่
- จอยอดฟักทอง
- จอเนื้อหมู
- ข้าวหน่อไม้
- มะเจืออีก

เครื่องปรุง

พริก, เกลือ, ถั่วเน่า, กระเทียม, หอมแดง, ข่า, ตะไคร้

0039

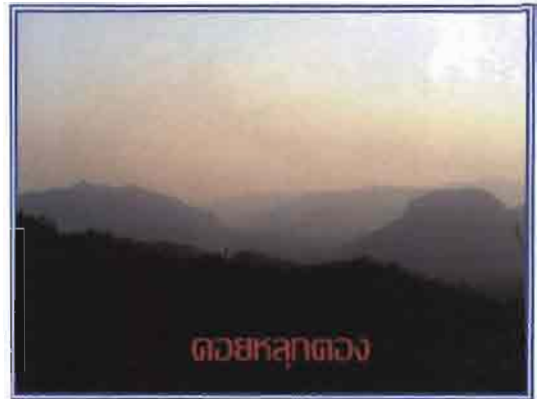
(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

บริบทยาเสพติดบ้านรุ่งอรุณ

-----<0000>-----

สถานการณ์ทั่วไป

จากการที่ราษฎรส่วนใหญ่ได้อพยพมาจากเขต สพม. ด้านตรงข้าม อำเภอเมือง และ อำเภอปางมะผ้าจังหวัด แม่ฮ่องสอน จึงทำให้ยังคงมีเครือข่ายที่หลงเหลือ ซึ่งส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับยาเสพติดที่อยู่นอกประเทศ ซึ่งมีการติดต่อกันมาโดยต่อเนื่อง ทำให้ภายในหมู่บ้านมีอิทธิพลซึ่งฝังตัวมานานนับ 10 ปี ระบบเครือข่ายยาเสพติดก็เป็นระบบอิทธิพลจากภายนอกประเทศ ซึ่งมีชนกลุ่มน้อยที่เกี่ยวข้อง

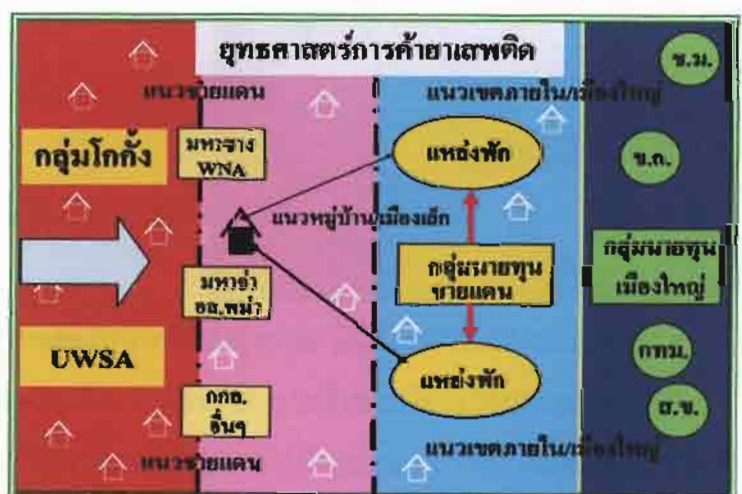

กับยาเสพติด เป็นผู้ดำเนินการนำยาเสพติด เข้าสู่หมู่บ้านพักยาตามแนวชายแดน โดยมีกลุ่มนายทุนชายแดน มีอิทธิพลในเขตไทย เข้าไปสู่กลุ่มนายทุนในเมืองใหญ่ต่อไปตามลำดับ สำหรับหมู่บ้านรุ่งอรุณเป็นหมู่บ้านที่เป็นแหล่งพักยาขนาดใหญ่ในพื้นที่ สำหรับแหล่งผลิตยาเสพติดนอกประเทศมีอยู่ 2 แห่ง คือ บ.หัวเมืองตรงข้ามช่องทางห้วยผิงเขต อ.เมือง และ บ.กายหลวงตรงข้าม บ.แอโก้ เขต อ.ปางมะผ้า

สถานการณ์เฉพาะ

เส้นทางลำเลียงยาเสพติด จากแหล่งผลิต จะเข้าสู่เขตไทย ตามเส้นทาง/ช่องทางตามแนวชายแดน ซึ่งมีอยู่จำนวนมาก โดยมีเป้าหมายในการลำเลียงเข้าสู่หมู่บ้านซึ่งเป็นแหล่งพักยาเสพติด โดยเฉพาะในเขตอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน คือ บ้านรุ่งอรุณ นั่นเอง ในห้วงการประกาศสงครามขึ้นต่อกับยาเสพติด ของรัฐบาล ห้วงเดือน กุมภาพันธ์ – เดือนเมษายน 2546 มูลเหตุสู่การติดตามข่าวสารของฝ่ายทหาร จนนำไปสู่การติดตามกลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดในพื้นที่ คือ

เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2546 ราษฎรบ้านแม่สุยะไทย ได้เดินทางเข้าไปหาปลาตามลำห้วยท้ายหมู่บ้าน ได้ถูกกลุ่มขบวนการค้ายาเสพติด ซึ่งลำเลียงยาเสพติดเข้าตามลำห้วยดังกล่าว ถูกฆ่าตาย 3 ศพ สาเหตุอาจจะเนื่องมาจากเกรงกลัว ราษฎรทั้ง 3 คน จะ นำเอาเรื่องของการลำเลียงยาเสพติดไปแจ้งเจ้าหน้าที่ รวมทั้ง เป็นบุคคลที่เคยรู้จัก

กันจึงฆ่าเพื่อปิดปาก จากการไปตรวจสอบบริเวณพื้นที่ดังกล่าว คาดว่ากลุ่มขบวนการ ฯ ที่เข้ามาบริเวณนั้น จะมีไม่ต่ำกว่า 40 - 50 คน ซึ่งเป็นขบวนการที่ใหญ่มาก และทราบว่ากลุ่มขบวนการ ฯ ในนั้น บางคนเป็นราษฎรบ้านรุ่งอรุณ

0039

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

การดำเนินการปราบปรามยาเสพติด

จากนโยบายของรัฐบาล นำไปสู่การปฏิบัติในลักษณะบูรณาการร่วมของหน่วยงานในพื้นที่โดยร่วมในการปฏิบัติงานในการปิดล้อม/ตรวจค้น, ลาดตระเวน พิสูจน์ทราบ, ชุมโจมตื และการตรวจยึดทรัพย์สิน

1. สรุปผลการปฏิบัติ

- 1.1 เมื่อ 19 มี.ค.46 ตรวจยึดยาบ้า จำนวน 1,338,600 เม็ด
- 1.2 เมื่อ 20 มี.ค.46 ตรวจยึดเฮโรอีน จำนวน 96.63 กก.
- 1.3 เมื่อ 29 - 30 มี.ค.46 ตรวจยึดสารตั้งต้นจำนวนมาก
- 1.4 เมื่อ 17 เม.ย.46 ตรวจยึดยาบ้า จำนวน 19,000 เม็ด
- 1.5 เมื่อ 19 พ.ค.46 ตรวจยึดยาบ้า จำนวน 4,000 เม็ด
- 1.6 เมื่อ 2 ส.ค.46 ตรวจยึดยาบ้า จำนวน 1,990,000 เม็ด
- 1.7 เมื่อ 23 ส.ค.46 ตรวจยึดยาบ้า จำนวน 174,800 เม็ด
- 1.8 เมื่อ 14 ก.ย.46 ตรวจยึดยาบ้า จำนวน 266,400 เม็ด
- 1.9 เมื่อ 20 พ.ย.46 ตรวจยึดอาวุธสงคราม/น้ำยาเคมี จำนวนหนึ่ง
- 1.10 เมื่อ 20 พ.ย.46 ตรวจยึดยาบ้า จำนวน 90,000 เม็ด (ห้วง 20 วันย้อนหลัง)

2. สรุปยอดยาเสพติด/อาวุธที่ตรวจยึดในพื้นที่ บ. รุ่งอรุณ และคอกขลุ่ยทอง

- 2.1 ยาบ้า จำนวน 3,882,000 เม็ด
- 2.2 เฮโรอีน จำนวน 96.36 กก.
- 2.3 สารตั้งต้น จำนวนหนึ่ง
- 2.4 ปืนอาร์ก้า/ปืนลูกซองยาว จำนวน 4

กระบอก พร้อมกระสุน 350 นัด

2.5 นอกจากนี้ยังนำไปสู่การยึดทรัพย์สินของผู้ที่เกี่ยวข้อง มูลค่า 2.3 ล้านบาท

3. สรุปราษฎรที่มีความเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่บ้านรุ่งอรุณ มีผู้ค้ารายใหญ่จำนวน 13 ราย มีผู้ค้ารายย่อย 5 รายและมีผู้หลงผิดรับจำชนล้าเสี่ยงอีก จำนวน 23 รายซึ่งส่วนใหญ่ได้หลบหนีไปอยู่ในเขตพม่า (ส่วนใหญ่ไม่ใช่คนไทยเป็นบุคคล 2 สัญชาติถูกจับกุม 1 ราย มีหมายจับ 6 ราย) โดยทั้งหมดเข้ามาฝังตัวในพื้นที่และสร้างอิทธิพลขึ้นโดยอาศัยกลไกในอดีตของรัฐที่อ่อนแอ

4. สรุปวิเคราะห์ปัญหาหาสาเหตุคิด บ.รุ่งอรุณ(แม่สุยะจีน)

บ.แม่สุยะจีนในอดีต เป็นหมู่บ้านปิด เนื่องจากมีอิทธิพลของกลุ่มค้ายาเสพติด ที่ฝังตัวอยู่ในหมู่บ้านมานานนับ 10 ปี หมู่บ้านนี้ส่วนใหญ่เป็นจีนฮ่ออพยพ ประมาณ 70 เปอร์เซนต์ที่เหลือเป็นจีนฮ่ออิสระ, มูเซอร์, ไทยใหญ่และลี้ซอ จากประชากร 84 ครัวเรือน มีสภาพเป็นบ้านบริวารของบ้านแม่สุยะไทย

จุดเริ่มต้นที่นำมาสู่การดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมคือการที่ เด็กนักเรียน บ.แม่สุยะไทยเข้าไปหาปลาและถูกฆ่า 3 ศพ บริเวณห้วยแม่สุยะห่างขึ้นไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ประมาณ 7 กม. ซึ่งทราบว่าได้ไปเห็นขบวนการค้ายาเสพติดขนลำเลียงยาเข้ามาตามเส้นทางเพื่อจะนำเข้ามาพักบริเวณคอกยหูกตอง ซึ่งต่อมาทราบข้อมูลว่าเป็นขบวนการวางคดอาวุธ กว่า 50 คน ในจำนวน 20 คนเป็นคนขนลำเลียง ภายหลังจากนั้นไม่นานนักจึงเป็นการประกาศสงครามเพื่อต่อสู้เอาชนะยาเสพติดมีการดำเนินการ ในลักษณะบูรณาการแผนการปฏิบัติในการปิดล้อมตรวจค้น การลว.พิสูจน์ทราบ การซุ่มโจมตี ทำให้หน่วยสามารถตรวจยึดยาเสพติดร่วมกับร้อย ดชด. เป็นยาบ้า 1,300,000 เม็ด เฮโรอีนอีก 93.63 กก. ซึ่งชุดซ่อนในลักษณะภูมิประเทศที่ยากลำบากกล่าวคือเป็นถ้ำภูเขาหิน หน้าผาจำนวนมากและเป็นพื้นที่ป่าภูเขาสูงชันมีความสลับซับซ้อนเป็นอย่างยิ่ง จากการดำเนินการดังกล่าวบวกกับฐานข้อมูลด้านการข่าว ทำให้หน่วยทราบว่าพื้นที่แห่งนี้ต้องเป็นแหล่งซุกซ่อนขนาดใหญ่ หน่วยจึงได้จัดชุดปฏิบัติการหมู่บ้านเป้าหมายยาเสพติดที่ 3 เข้าปฏิบัติงานในพื้นที่เพื่อสืบสภาพเชื่อมโยงข้อมูลด้านการข่าวโดยกระทำในลักษณะใกล้ชิด เกาะติด จริงใจ ให้ความอบอุ่นใจ โดยใช้แนวทางระบบพัฒนาต่อสู้แบบเบ็ดเสร็จโดยเฉพาะงานในระบบประชากร หน่วยได้จัดระเบียบในการควบคุมการเข้าออกพื้นที่โดยจัดตั้งป้อมยามหน้าทางเข้าหมู่บ้าน การสำมะโนประชากรใหม่ด้วยการถ่ายภาพร่วมกับฝ่ายปกครอง และการกำหนดมาตรการข้อห้ามและข้อจำกัด ควบคู่ไปกับการปฏิบัติการค้นหาและพิสูจน์ทราบแหล่งซุกซ่อนยาเสพติดผลการดำเนินการดังกล่าวทำให้ราษฎรเริ่มมีปฏิสัมพันธ์ กล้าพูดคุยด้วยและเริ่มให้ข้อมูลเบาะแส รวมทั้งปัญหา/เงื่อนไขต่างๆ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. อิทธิพลทั้งใน – นอกประเทศ โดยในห้วงที่ผ่านมาอิทธิพลจากนอกประเทศเริ่มจากกลไกรัฐที่มีจุดอ่อนและเอื้อประโยชน์ต่อการเข้ามาอยู่ในแผ่นดินไทย ทำให้กลุ่มขบวนการได้แทรกซึมเข้ามาฝังตัวในพื้นที่ในรูปแบบต่างๆ มีโครงสร้างการดำเนินงานคล้ายๆกับการดำเนินงานของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยที่มี พรรค มวลชน แนวร่วมและกองกำลังติดอาวุธ หนุนหลัง

พรรค —————> นายทุน/ผู้ผลิต

มวลชน —————> ราษฎรในพื้นที่รับจ้างงานต่ำเพียงรวมถึงเครือข่ายในเมืองใหญ่

แนวร่วม —————> ผู้ค้ารายใหญ่/รายย่อย/ผู้เสพ(ทุกชนชั้น)

กองกำลังติดอาวุธ —————> คู่กันเอง / จ้างกบฏ.ชนกลุ่มน้อยคู่กัน

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

2. การไม่ได้รับสัญชาติถูกจำกัดในสิทธิและเสรีภาพในการออกนอกพื้นที่ควบคุม การประกอบอาชีพไม่มีที่ทำกิน (ถูกจำกัดเนื่องจากเป็นพื้นที่ป่าสงวนปัจจุบันมีที่ทำกินเพียงแค่ 150 ไร่/84 ครัวเรือน) ไม่มีความรู้ (ขาดการส่งเสริมเช่นการเกษตร วิชาชีพ ฯลฯ) การรับจ้างและการศึกษาไม่สามารถไปเรียนต่อในระดับสูงๆได้ แต่ปัจจุบันรัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของปัญหาและได้แก้ปัญหาโดยมีการพิจารณาให้สัญชาติอย่างเป็นระบบและหมู่บ้านแห่งนี้ได้รับสัญชาติไทยถึง 70 คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเยาวชนทำให้ราษฎรมีความหวังและกำลังใจที่จะต่อสู้และรอคอยต่อไปด้วยความอดทน

3. กลไกของรัฐ (จนท.ในอดีต) ที่สร้างเงื่อนไขในการแสวงหาผลประโยชน์บนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (human right) และถูกเอารัดเอาเปรียบ

4. ขาดความรู้ความเข้าใจ ไม่มีที่ปรึกษา ไม่มีโอกาส (รู้ทั้งรู้แต่ทำอะไรไม่ได้)

5. ผลประโยชน์ล่อใจที่สูง ในเมื่อวิถีชีวิตของคนในชุมชนถูกจำกัดซึ่งเท่ากับว่าอยู่ในสถานะหมาจวนตรอก เมื่อมีทางเลือกจากกลุ่มผู้มีอิทธิพลว่าจ้างให้ชนล้าเลียงยาเสพติดไปตามที่ต่างๆ (เงินดี ใช้เวลาน้อยเห็นผลเร็ว) ประกอบกับความไม่เอาจริงเอาจังของเจ้าหน้าที่บ้านเมืองจึงเป็นสิ่งจูงใจให้มีการดำเนินการดังกล่าว จากการได้สัมภาษณ์ผู้ชนล้าเลียงยาเสพติดจำนวนกว่า 30 คนเคยชนล้าเลียงไม่ต่ำกว่า 10 - 15 ครั้งในปี 2545 ได้ค่าจ้างครั้งละ 6,000 - 10,000 บาท ต่อครั้งแล้วแต่ความยากลำบากและความเสี่ยงบางครั้งขนส่งให้คนที่มารับของบริเวณถนนเส้นทางหลักก็มีและในขณะเดียวกันก็มีการขนส่งยาเสพติดผ่านทางถนนดำ ซึ่งส่วนใหญ่แทบจะไม่เคยจับได้ แสดงให้เห็นถึงความขี้หน้อยของ จนท.บริเวณจุดตรวจเป็นอย่างยิ่ง

ข้อพิจารณาและแนวทางแก้ไขปัญหา

ในปัจจุบัน บ.แม่สุยะเงิน ในอดีต หรือ บ.รุ่งอรุณในปัจจุบันเป็นหมู่บ้านที่ปลอดยาเสพติดเป็นหมู่บ้านสีขาวไม่มีผู้เสพ ผู้ค้าและผู้ชนล้าเลียง โดยผลสำเร็จหลายๆครั้งที่ผ่านมามีเกิดจากความร่วมมือร่วมใจของพี่น้องราษฎรที่คอยแจ้งเบาะแส โดยไม่เกรงกลัวต่ออิทธิพลของกลุ่มผู้ค้ายาเสพติดเป็นผลให้เกิดการตรวจยึดยาเสพติดได้เป็นจำนวนมาก เช่นกรณี 2 ล้านเม็ด , 178,000 เม็ด , 260,000 เม็ด และ 90,000 เม็ดสารตั้งต้น/น้ำยาเคมีเครื่องปั๊มลม เครื่องอัดเฮโรอิน แท่งและอาวุธสงครามที่ยึดได้อีกจำนวนหนึ่ง ในยุทธศาสตร์ของการแก้ไขปัญหายาเสพติดของจังหวัดแม่ฮ่องสอน บ้านรุ่งอรุณถือว่าเป็นตัวอย่างของการปราบปรามแบบ ยุทธศาสตร์การต่อสู้แบบเบ็ดเสร็จ⁴ โดยปัจจัยแห่งความสำเร็จคือ การปฏิบัติงานด้านมวลชน

ยุทธศาสตร์การต่อสู้แบบเบ็ดเสร็จ⁴ เป็นระบบที่ทางทหารนำมาใช้ในการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนสำหรับหมู่บ้านที่เป็นด่านหน้า โดยประกอบด้วย 3 ระบบคือ ระบบประชากร ระบบป้องกันและระบบพัฒนา

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

หรือกิจการพลเรือน แล้วนำมาซึ่งงานด้านการข่าวและยุทธการในที่สุด ผลลัพธ์ในอนาคตยังสามารถผลักดันให้ปัญหาที่หมู่บ้านแห่งนี้ถูกนำมาแก้ไขในระดับนโยบาย สิ่งที่ต้องทำต่อไปสำหรับบ้านรุ่งอรุณคือการสร้างภูมิคุ้มกันให้ตนเอง ด้วยการข่าว การทบทวนในระบบป้องกัน การพัฒนาตนเองเองโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ผ่านกระบวนการวิจัย ซึ่งทรัพยากรบุคคลของชุมชนบ.รุ่งอรุณนั้นถือได้ว่าเป็นชุมชนที่บริสุทธิ์และชาวสะอวดต่อการที่จะรับรู้หรือเรียนรู้สิ่งต่างๆที่จะเกิดขึ้นด้วยเหตุและผล ดังนั้นการวิจัยการท่องเที่ยวนักอนุรักษ์จึงถูกนำมาเป็นเครื่องมือในการสร้างคนให้เข้มแข็ง กระบวนการเรียนรู้และการทำงานอย่างมีส่วนร่วมจะช่วยพัฒนาพื้นที่ บ.รุ่งอรุณ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ และ การดำเนินการดังกล่าวต้องอยู่ในการควบคุมดูแล (มีพี่เลี้ยง) โดยต่อเนื่องจนกว่าจะมั่นใจว่าชุมชนเข้มแข็งช่วยเหลือตัวเองได้และเครือข่ายอาสาสมัครที่ถูกละทิ้งไปนั้นไม่หวนกลับคืนมาอีก

การดำเนินการสร้างชุมชนเข้มแข็งของฝ่ายทหาร

ฝ่ายทหาร ได้จัดชุดปฏิบัติการหมู่บ้านเป้าหมายอาสาสมัครที่ 3 เข้าจัดระเบียบชุมชนโดยใช้ระบบยุทธศาสตร์พัฒนาการต่อสู้แบบเบ็ดเสร็จ ซึ่งได้ดำเนินการโดยต่อเนื่องจากปี 2546 จนถึงปัจจุบัน มีการดำเนินงาน 3 ระบบ ดังนี้

1. การจัดระบบประชากร

- 1.1 การคัดเลือกผู้นำหมู่บ้านแม่สุยะจันร่วมกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง อ.เมือง เมื่อ 22 มี.ค.46
- 1.2 การสำรวจข้อมูลสำมะโนประชากร โดยร่วมกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง อ.เมือง
- 1.3 การจัดระเบียบหมู่บ้าน เช่น ระเบียบการเข้า – ออก หมู่บ้าน, ระเบียบของหมู่บ้าน, การ

ควบคุมการเข้าอยู่อาศัย ฯลฯ

2. การจัดระบบป้องกัน

- 2.1 การคัดแยกราษฎร โดยสรุปมีผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด 70 และผู้ไม่เกี่ยวข้อง 30 %
- 2.2 การทำประชาคมหมู่บ้าน โดยจัดการประชาคมผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งหมด 17 ราย

กลับใจให้ความร่วมมือ 6 ราย ที่เหลือหลบหนีออกนอกประเทศ

2.3 การฝึกอบรมชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน เมื่อ 7 - 8 มี.ย.46 โดยมีวัตถุประสงค์ตามแนวทางหมู่บ้านป้องกันตนเองชาแนน และการติดตาม/แจ้งข่าวสารยาเสพติดในพื้นที่ให้ชุดปฏิบัติการหมู่บ้านเป้าหมายอาสาสมัคร

2.4 การอบรมตามโครงการ “ร่วมคิดร่วมทำ เพื่อพลังแผ่นดิน” เมื่อ 11 - 13 มี.ย.46 ที่บ้านห้วยผา อ.เมือง

2.5 การจัดระบบแจ้งเตือน และป้องกัน

2.6 การจัดระบบการรายงานข่าวสาร

3 การจัดระบบพัฒนา

- 3.1 จัดตั้งโครงการ “แผนการเร่งรัดพัฒนาการอ่าน และเขียน” สร้างจิตสำนึกในความเป็นไทยตั้งแต่ เม.ย.46 จนถึงปัจจุบัน (จบป.2 ได้รับใบประกาศนียบัตรจาก กศน.จ.มส. 30 คน)
- 3.2 โครงการบ่อเลี้ยงปลา เพื่อชุมชนเข้มแข็ง
- 3.3 การปรับปรุงศาลาวัฒนธรรมเฉลิมพระเกียรติประจำหมู่บ้าน
- 3.4 สร้างสวนสุขภาพประจำหมู่บ้าน
- 3.5 จัดการอบรมตามโครงการอบรมวิชาชีพ “ช่างไฟฟ้า”
- 3.6 การศึกษาดูงานโครงการพระราชดำริปางดง
- 3.7 ร่วมผลักดันให้เป็นหมู่บ้านที่ต้องพัฒนาโดยเร่งด่วน ตามคำริของผู้นำฯ ปัจจุบันเป็นหมู่บ้านในโครงการธนาคารอาหารชุมชน(FOOD BANK)
- 3.8 พัฒนาศักยภาพของราษฎรโดยใช้งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นตัวเดินเรื่อง

ผลการดำเนินการ

1. ราษฎรให้ความร่วมมือ เชื้อมั่น และแข็งแรงแะส
2. ระบบการควบคุมการให้สัญชาติเป็นระบบ
3. ราษฎรมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง
4. ทำลายโครงข่ายยาเสพติดทั้งในและนอกประเทศโดยสิ้นเชิง

แนวทางแก้ไข

1. ส่งเสริมการเกษตรแบบยั่งยืน
2. ส่งเสริมการเกษตรบนที่สูง (ชา,กาแฟ,ไม้ ฯลฯ)
3. ส่งเสริมวิชาชีพ
4. ส่งเสริมการท่องเที่ยว
5. การพิจารณาให้สัญชาติอย่างเป็นระบบ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. การทำงานร่วมกันในลักษณะบูรณาการ
2. เจ้าหน้าที่มีความรู้ ความเข้าใจปัญหา มีความจริงใจ
3. ให้ความใกล้ชิด เกะกะติด และให้ความปลอดภัย
4. การดำเนินงานด้านมวลชน เพื่อสนับสนุนงานด้านการข่าว

ข้อเสนอแนะ

1. สร้างชุมชนให้เข้มแข็งเพื่อแก้ไขปัญหาทุกอย่างได้อย่างยั่งยืน
2. การบูรณาการแผนฯและการปฏิบัติต้องมีทิศทางเดียวกัน
3. ต้องเป็นยุทธศาสตร์ที่ต่อเนื่อง

ข้อมูลด้านทรัพยากร/แหล่งท่องเที่ยว

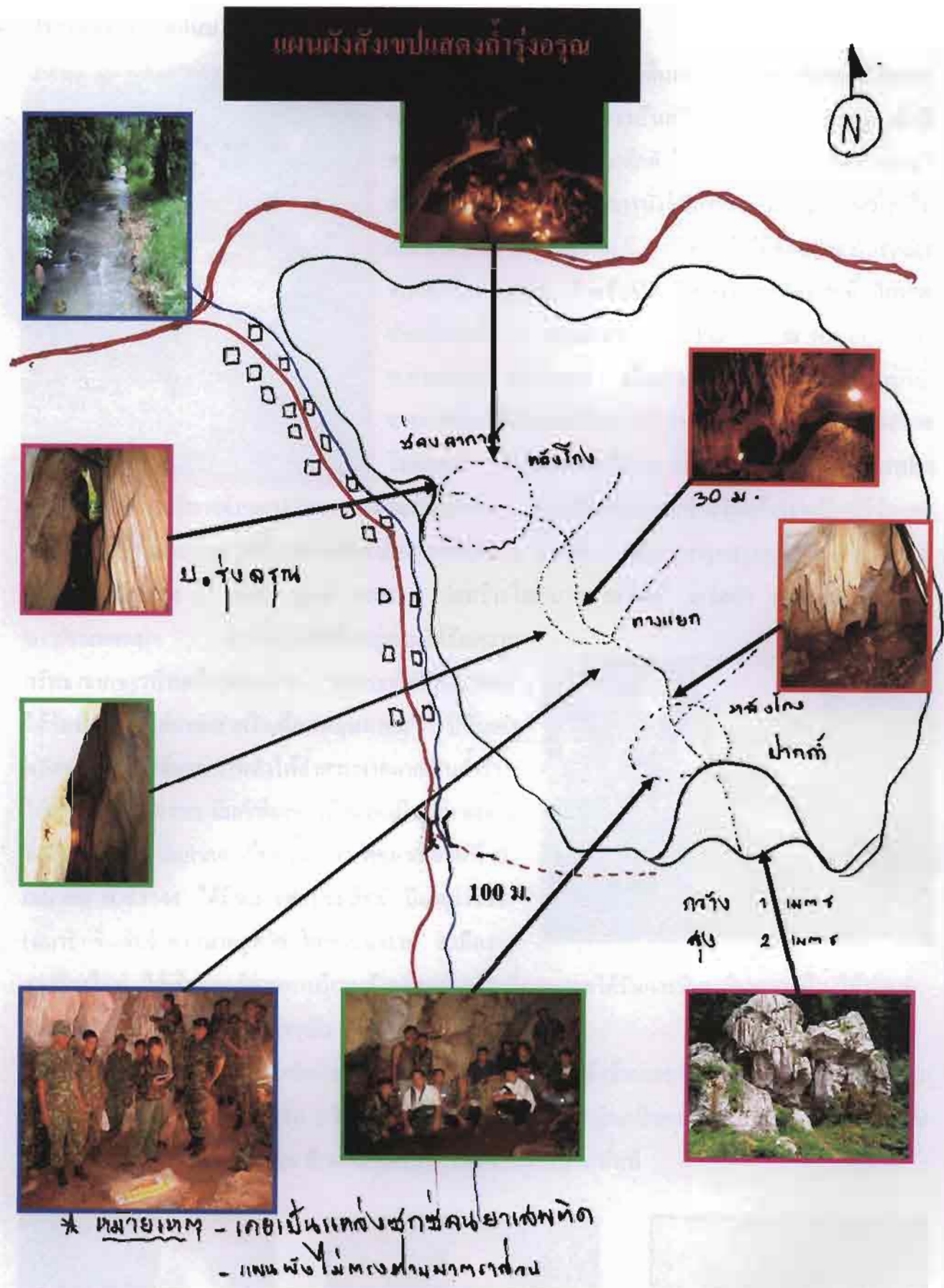
ประวัติและความเป็นมาถ้ำรุ่งอรุณ

ถ้ำรุ่งอรุณอยู่บริเวณหัวบ้าน ด้านทิศเหนือ ติดกับถนนหมายเลข 1095 และลำห้วยแม่สุยะ ในอดีตถ้ำแห่งนี้เป็นที่หลบร้อนและที่ท่องเที่ยวของชาวบ้านในพื้นที่ ประมาณพ.ศ.2540 เริ่มมีขบวนการค้ายาเสพติดได้อาศัยเป็นสถานที่พักยาเสพติด ของกลุ่มขบวนการที่มีเครือข่ายทั้งในและนอกประเทศ โดยเฉพาะบางคนเป็นราษฎร.รุ่งอรุณ (แม่สุยะจีน) ที่ต้องเข้าไปนำยาเสพติด

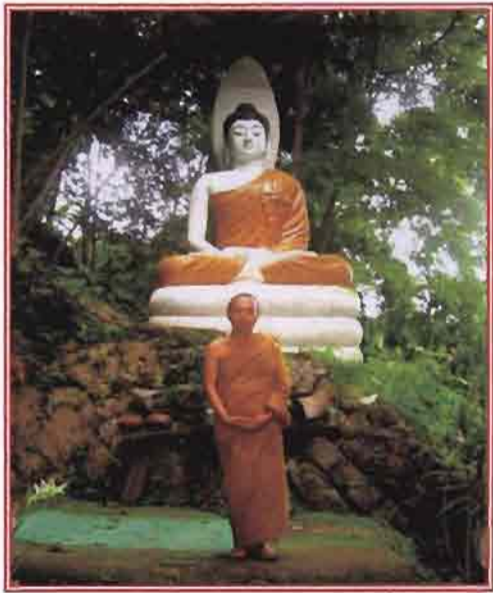
ออกมากนออกประเทศ (แหล่งผลิตบ้านหัวเมือง ในอดีตเป็นพื้นที่อิทธิพลของขุนสำ) ด้วยระยะทางที่ห่างไกลต้องใช้เวลาในการเดินทางเป็นวัน จำเป็นต้องหยุดพักและรับประทานอาหาร พักผ่อนรอคอยการติดต่อประสานงาน มีการเสพยาเสพติดภายในถ้ำด้วย โดยเฉพาะในปี 2544 ถ้ำแห่งนี้เป็นที่เสพยาเสพติดที่เป็นที่รู้จักในหมู่วัยรุ่นและกลุ่มซี้ยา ทำให้ถ้ำแห่งนี้ปลอดภัยจากผู้คนเว้นแต่กลุ่มขบวนการฯ

ถ้ำรุ่งอรุณมีขนาดความกว้างของปากถ้ำประมาณ 1 เมตร ยาว 30 เมตร สูง 2 เมตรภายในถ้ำมีห้องโถงอยู่ 2 จุดบริเวณปากถ้ำหนึ่งจุดและบริเวณท้ายถ้ำอีกหนึ่งจุดมีช่องอากาศด้วย มีทางแยกประมาณ 3 จุด มีทางเบี่ยง 1 จุด มีรูอากาศจำนวนมากได้ค้นซึ่งไปเชื่อมกับเส้นทางเดินภายในถ้ำ เมื่อปี พ.ศ. 2546 จากนโยบายการประกาศสงครามยาเสพติดของรัฐบาล มีการแจ้งเบาะแสของกลุ่มขบวนการว่ามีการนำยาเสพติดมาซุกซ่อนเพื่อการจำหน่าย จึงได้มีการบูรณาการแผนในการปราบปรามที่บ้านรุ่งอรุณและ มีการเข้ามาตรวจค้นที่บริเวณหมู่บ้านและถ้ำ ถึง 4 ครั้ง โดยในครั้งที่ 4 นั้น กองพันทหารราบที่ 172 หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารราบที่ 17 ได้เข้าตรวจค้นและสามารถตรวจยึดยาบ้า ได้จำนวน 19,000 เม็ด ตามข้อมูลเบาะแสที่ได้รับ นอกจากนี้ได้ตรวจพบถุงกระสอบปุย ถุงดำ พลาสติกสีเขียว ผ้าเทปหนังไก่สำหรับห่อหุ้มยาบ้า กระดาษอยู่หลายจุดทั้งในถ้ำและนอกถ้ำ และ ภายในถ้ำมีตัวหนังสือจีนที่เขียนโดยกลุ่มวัยรุ่นและพวกซี้ยาใจความทำนองเพื่อฝัน มีเศษวัสดุ เช่นกระดาษาฟรอยกระป๋องน้ำพร้อมอุปกรณ์อื่นๆที่ใช้เสพยาบ้า มีที่นอนลักษณะใช้เศษฟางข้าวปูรองนอนแบบเร่งด่วน จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ชนล่าเหยื่อที่กลับใจทราบว่ามีการนำของมาพักที่ถ้ำแห่งนี้เฉลี่ย เดือนละ 2 ครั้งและทำมานานกว่า 7 ปีแล้ว ในปัจจุบันผลจากการปราบปรามยาเสพติดทำให้กลุ่มขบวนการบางส่วนถูกจับกุม ส่วนใหญ่ไหวตัวทันแลหลบหนีออกนอกประเทศ ด้วยความร่วมมือร่วมใจของพี่น้องประชาชนบ้านรุ่งอรุณ เหตุการณ์ที่ถ้ำรุ่งอรุณแห่งนี้เป็นเสมือนจุดเริ่มต้นและยังให้เกิดความร่วมมือกับทางราชการในโอกาสต่อมาอีกหลายครั้ง ราษฎรในพื้นที่และหน่วยทหารจึงพร้อมใจกันเรียกชื่อถ้ำแห่งนี้ว่าถ้ำรุ่งอรุณตามชื่อของหมู่บ้านเพื่อเป็นอนุสรณ์เตือนใจและจะเป็นกรณีศึกษาในเรื่องของยาเสพติดให้กับบุคคลทั่วไปเมื่อเปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยว

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

ประวัติและความเป็นมาถ้ำสามตา ถ้ำนองและถ้ำวัว

ถ้ำสามตา อยู่บริเวณตีนเขา ด้านทิศตะวันออกของคอย
หน้าแข้งช้าง อดีตชาวบ้านเรียกว่าถ้ำน้ำฮู(น้ำออกกรุ) เมื่อปี
พ.ศ.2534 ได้มีหลวงปู่สมศักดิ์ ใผ่นวล ได้เข้ามาพักจำพรรษา
เนื่องด้วยเป็นที่ที่เหมาะสมแก่การนั่งวิปัสสนา มีบรรยากาศที่ร่มรื่น
และห่างไกลจากความเจริญ ท่านจึงได้พักอยู่ ณ ถ้ำสามตา
จนกระทั่งมรณภาพ สำหรับประวัติของหลวงปู่สมศักดิ์ ใผ่นวล
เกิดเมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ.2488 ณ ตำบลคองหงษ์
อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา เมื่อท่านได้เข้ามาพักจำพรรษาอยู่ที่ถ้ำ
สามตาท่านได้เป็นหมอรักษาโรคต่าง ๆ ให้กับชาวบ้าน โดยเฉพาะ
โรคเอดส์ อาศัยยาสมุนไพรตามป่าเขาในเขตนั่นเพื่อนำมาปรุง

เป็นยาและมีความรู้ทางด้านการโหราศาสตร์อย่างแม่นยำ ทำให้ชื่อเสียงของท่านโด่งดังและเป็นที่รู้จักและ
ท่านยังได้สร้างพระพุทธรูปขึ้นบริเวณหน้าถ้ำสามตาจำนวน 1 องค์ เป็นพระพุทธรูปปูนปั้นปางสมาธิ มี
ขนาดหน้าตักกว้าง 3 เมตร สูง 6 เมตร ก่อสร้างโดยนายขนวลทิพย์ เครือคำ ช่างชาวสิบสองปัน
นา ประเทศพม่า ช่วงที่ท่านมีชีวิตอยู่ท่านได้รับความ

ศรัทธาจากชาวบ้านเป็นอย่างมาก จนกระทั่งปี พ.ศ.2545
ได้ล้มป่วยและได้มรณภาพในเดือนพฤษภาคม ปีนั้นเอง
หลังจากที่ท่านได้มรณภาพทำให้ถ้ำสามตากลายเป็นถ้ำร้าง
ไม่มีพระมาจำพรรษา มีแค่เพียงชาวบ้านที่อยู่ในบริเวณนั้น
ที่ทำหน้าที่ดูแล ปักกวาด เป็นครั้งคราว ต่อมาเมื่อวันที่ 17
เมษายน พ.ศ.2546 ได้มีหลวงพ่อประสิทธิ์ ปัญญาวิโร
(สมาธิ) ซึ่งเดิมจำพรรษาอยู่ที่วัด โสพระนาราม อ.เมือง

จ.เชียงใหม่ ได้เดินทางผ่านมาบริเวณดังกล่าวเห็นเป็นที่สงบและได้รับการนิมนต์จากชาวบ้านให้ท่านจำ
พรรษาอยู่ ณ ถ้ำสามตาจนถึงปัจจุบัน

สำหรับถ้ำสามตานี้ตามปกติจะมีฝูงลิง ซึ่งอยู่บนคอยหน้าแข้งช้างและข้างเคียงจะลงมาหาอาหารกิน
เป็นประจำ ทำให้ชาวบ้านและเด็ก ๆ ในพื้นที่ นำอาหาร ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผลไม้จำพวกกล้วยไปให้มันกิน
จึงกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและพักผ่อนอีกที่หนึ่งของประชาชนในพื้นที่

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

นอกจากนี้ บริเวณถ้ำสามตายังมีแหล่งทรัพยากรที่น่าสนใจอีกหลายจุดด้วยกันคือ จากปากทางเข้าประมาณ 50 เมตร มีบ่อพักน้ำดื่มน้ำใช้ บ.รุ่งอรุณ มีปลาหลายชนิดอยู่ในบ่อ เช่นเดียวกับที่วนอุทยานถ้ำปลา เช่น ปลามุง(ปลาไม่มีตา) ปลาทอง ปลาช่อน ฯลฯ มีตัวหนังสือจีนสีแดงติดไว้ตรงผนังปูนที่ทำขึ้นว่าห้าม

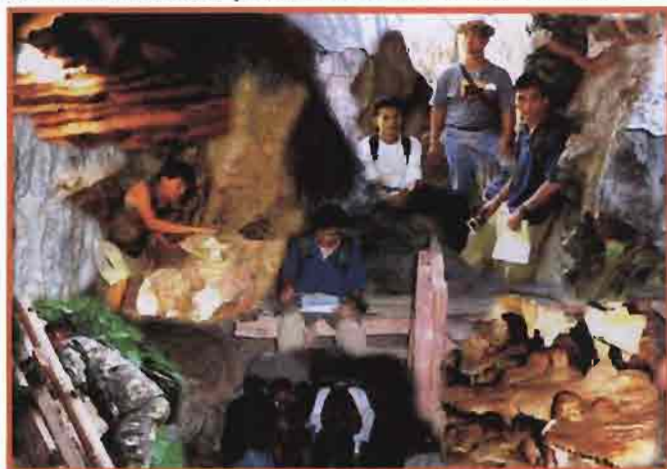
จับปลา ถัดเข้าไปอีกประมาณ 10 เมตรมีถ้ำสามตาเป็นถ้ำขนาดเล็กไม่ลึกประมาณ 5 เมตร ปัจจุบันเป็นที่จำพรรษาของหลวงพ่อประสิทธิ์ ปัญญาวิโร ด้านนอกมีพระพุทธรูปปางสมาธิฐานด้านล่างเขียนอักษรคำว่า “ญาณจิตติ” แปลว่าจิตหยั่งรู้ ด้านบนเขาเหนือถ้ำมักจะมีถึงประมาณ 20 ตัว ซึ่งพักอาศัยอยู่ในบริเวณเดียวกัน มักจะลงมาเล่นบริเวณถ้ำสามตาและจะได้รับความเมตตาจากหลวงปู่ และชาวบ้านในพื้นที่ให้เศษอาหารและกล้วยที่เหลือจากการบริโภคมาเป็นประจำ การอยู่อาศัยของฝูงลิงทั้งหลายเป็นปกติสุขไม่ได้สร้างความเดือดร้อนแต่อย่างใด กลับเป็นสีสัน ให้ได้เห็นวิถี

ชีวิตของสัตว์และความน่ารัก ชุกชนในอีกรูปแบบหนึ่ง และจุดนี้เป็นอีกสถานที่หนึ่งที่เป็นที่ผ่อนคลายของชาวบ้านโดยเฉพาะเด็กๆที่ชอบมาเล่นกับฝูงลิง ในอนาคตน่าจะเป็นแหล่งเรียนรู้อีกแห่งของชุมชน ถัดมามีพระพุทธรูปปางลีลา(องค์ยืน) 1 องค์ และพื้นที่ด้านตรงข้ามมีสระบัว 1 สระ กว x ย x ลึก ประมาณ 10x20x1 ตร.เมตร

ในสระมี ปลานานาชนิด เช่น ปลามุง ปลาช่อน ปลาทอง เช่นเดียวกัน ที่สำคัญปลาเหล่านี้อยู่ในเขตอุทยาน จึงทำให้มีขนาดใหญ่โตกว่าปลาปกติทั่วไป น้ำในสระบัวที่ใสสะอาด (ในเวลาที่ฝนไม่ตกน้ำมักจะใสอยู่ตลอดเวลา) ทำให้เห็นตัวปลาชัดเจน และ เช่นเดียวกันชาวบ้านมักจะมาให้เศษอาหารปลาเป็นประจำ ถัดไปอีกมีรูปปั้นพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรเจ้าแม่กวนอิม 1 องค์ และถูกศิษย์ผู้ติดตามอีก 2 องค์สำหรับถาวรวัตถุทั้งหลายมีศรัทธาญาติโยมทั้งในพื้นที่และต่างจังหวัดมาบริจาคและสร้างไว้

ถ้ำมอญ ถัดจากพระพุทธรูปตามเส้นทางเดินแคบๆเลียบเกาะตามไหล่เขาประมาณ 200 เมตรจะไปถึงทางขึ้นถ้ำมอญมีบันไดไม้พาดอยู่สูงพอประมาณว่าตกลงมาแล้วเข้าโรงพยาบาลแน่ๆ (ประมาณ 7 เมตร) ดูจากสภาพแล้วมันคงปลอดภัยพอขึ้นไปถึงจุดที่ปากถ้ำ มีขนาด ประมาณ (กxยxสูง 20x40x4-8 ตร.ม.)ในถ้ำมี ห้องโถง และอ่างน้ำที่อยู่ด้านหน้า มีไข่มุกถ้ำ ผลึกแคลไซต์ ที่เกิดจากปฏิกิริยาเคมีของพื้นผิวโลกในสมัยดึกดำบรรพ์มีลีลาของความเป็นธรรมชาติที่

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

สวของามควรแก่การอนุรักษ์เป็นอย่างยิ่งถ้ามีบ่อน้ำขนาดเล็กมีน้ำหยดที่เกิดจากการควบแน่นของความชื้นภายในถ้ำ และตกลงมาชะล้างผลึกแคลไซต์เป็นเวลานานทำให้สวของามไปอีกแบบหนึ่ง

ถ้ำวัว

ความเป็นมาของชื่อถ้ำสืบเนื่องมาตั้งแต่ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 และในสมัย พ.ศ. 2500 ช่วงเริ่มก่อตั้งหมู่บ้าน แต่ก่อนชาวบ้านนิยมเลี้ยงวัวและที่บริเวณวัดป่าถ้ำวัวในปัจจุบันมีที่ราบกว้างขวางอยู่ใกล้แหล่งน้ำ คือลำน้ำแม่สุยะ เคยเป็นปางวัวและแหล่งที่พักอาศัยของสัตว์ป่าอื่นๆด้วยเช่น เก้ง กวาง เลียงผา พวกสัตว์ดังกล่าวมักใช้พื้นที่ว่างข้างถ้ำตามแนวไหล่เขามีแนวหน้าผาเป็นที่ร่มบังแดดในขณะเดียวกันก็

เป็นที่พัก เพราะสะดวกสบายและปลอดภัยเคยมีวัวมาออกลูกที่ถ้ำนี้ด้วย จึงเป็นที่มาของชื่อถ้ำตั้งแต่นั้นมา วัดป่าถ้ำวัวในปัจจุบันมีพื้นที่อาณาบริเวณวัด ประมาณ 90 ไร่ เดิมเป็นไร่นาป่าเขาปี พ.ศ.2524 คณะสงฆ์ของธรรมกาย(มหานิกาย)นำโดยพระอาจารย์วัน อุตตมโร และหลวงคาสาชยุด ปัญญาทะโร ได้รูดังค์มาทั้งหมด 47 รูป ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนและได้หยุดพักที่บริเวณดังกล่าวเพื่อปฏิบัติธรรมและจำพรรษาอยู่ถึง 4 เดือน ได้เห็นความสงบร่มเย็นของพื้นที่ ปีพ.ศ.2536 ภายหลังจากการรูดังค์กลับไปแล้วยังคงเหลือหลวงคาสาชยุด ปัญญาทะโร ที่ยังอยู่ในพื้นที่ได้รับฉันทามติจากคณะสงฆ์ในการก่อตั้งวัดป่าสาขารธรรมยุต จึงได้ทำเรื่องเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอนและกรมป่าไม้ขอใช้พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ และได้รับความเห็นชอบจากทางกรมศาสนา โดยเฉพาะทางจังหวัดเห็นว่าพื้นที่แห่งนี้มีสถานการณ์เหมาะสม

ติด(เป็นเส้นทางผ่านยาเสพติด) ผู้ว่าฯก็เลยคิดว่าก็ดีเหมือนกันเผื่อพวกค้ายาจะได้ไม่ใช้เส้นทางผ่าน การมีวัดตั้งอยู่ในพื้นที่น่าจะสกัดกั้นเส้นทางเดินยาเสพติดได้ การก่อสร้างวัดป่าถ้ำวัวจึงได้เริ่มสร้างขึ้นอย่างจริงจังเมื่อปี พ.ศ. 2537 ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา โดยการปรับพื้นที่ระยะแรกใช้กำลังพลทหารจาก ร.7พัน. 5 อ.ปาย ร่วมกับราษฎรในพื้นที่

ดำเนินการ ส่วนการก่อสร้างอาคารสถานที่ได้รับการบริจาคจากคณะศรัทธาญาติโยมทั้งในและนอกพื้นที่อาทิเช่น นครปฐม กรุงเทพฯฯ กาลในอดีตที่พระวันตระได้เคยมาจำพรรษาอยู่ ณ วัดแห่งนี้ประมาณ พ.ศ. 2524 ดังปรากฏหลักฐานเครื่องอัฐบริขารบริเวณลานธรรมและวัดแห่งนี้จึงได้ชื่อว่า "วัดถ้ำวัวบุญญา" คำว่า บุญญา แปลว่า ว่องเปล่งดังแต่นั้นมา วัดป่าถ้ำวัวแบ่งพื้นที่เป็น 4 โชน คือ โชนแรกเป็นที่อยู่ของพระ มี 18 หลังพักได้ 100 รูป โชนที่สองเป็นที่อยู่ของฆราวาส มี 38 หลังพักได้ 500 คน โชนที่สามเป็นสวนไม้ผลและโครงการเกษตรพอเพียง โชนที่สี่เป็นสนามหญ้า ปัจจุบันมีพระจำพรรษาอยู่ รูป 10 รูป แม่ชี 1 รูป ญาติโยมที่อยู่ปฏิบัติธรรมและช่วยงานประจำส่วนใหญ่เป็นผู้เฒ่าผู้แก่ จำนวน 2 คน เจ้า

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

อ่าวาสคือหลวงตามอกจากนี้ยังมีพระชาวต่างประเทศเป็นชาวอิสราเอล ชื่อพระอู๊ดมาจำพรรษาอยู่ด้วย และปัจจุบันเป็นครูช่วยสอนภาษาอังกฤษให้กับเด็กๆ ในชุมชนในเช้าวันเสาร์ด้วย วัดป่าถ้ำวู้ดตั้งอยู่ในชัยภูมิ ที่เหมาะสมแก่การปฏิบัติธรรม จึงเป็นแหล่งเรียนรู้ทางศาสนา ให้กับพุทธศาสนิกชนโดยทั่วไป มักจะมีผู้สนใจปฏิบัติธรรม ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ มาฝึกสมาธิ มาจัดการฝึกอบรม พุทธศาสตร์เป็นประจำ ด้วยศักยภาพและความพร้อมหลายๆ ประการที่วัดป่าแห่งนี้ มีทรัพยากรที่จะสามารถสนับสนุน และ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนแห่งนี้ได้ ดังจะกล่าวต่อไปดังนี้

วัดป่าถ้ำวู้ดอยู่ห่างจากถ้ำสามตาทางทิศเหนือประมาณ 300 เมตร มีเส้นทางเข้าวัดที่บริเวณด้านข้างมี ลำห้วยแม่สุยะไหลผ่านและมีสนามหญ้าหน้าวัด ปัจจุบันหลวงตาได้ให้ความเมตตาอนุเคราะห์สนับสนุน ส่งเสริมให้เป็นสนามกีฬาฟุตบอลด้านรักษาสภาพเดิมมีเยาวชนของพื้นที่แห่งนี้มาเล่นกันเป็นประจำทุกวัน ข้าง ในมีต้นไม้พุดได้ คือวาทกรรม ถ้าคน คิดสอนใจไม่ให้ทำชั่วให้ทำแต่สิ่งดีงามติดอยู่ที่ต้นไม้มิกระเจาทั่วพื้นที่

ถ้ำธรรม (Budda Cave) มีศาลาปฏิบัติธรรม 2 โรง มีพระพุทธรูป , รูปปั้นเจ้าแม่กวนอิม ลัดเลาะไปทางขวามือ ขึ้นบันไดพญานาคไปพบถ้ำลักษณะเป็นถ้ำธรรมแสดงพุทธประวัติ ของพระพุทธเจ้าเป็นปูนปั้น โดยภาพแรกเป็นรูปปั้นเจ้าชายสิทธัตถะ เสด็จไปยังที่ต่างๆ ได้พิจารณาการเวียนว่ายตายเกิด ในวัฏสงสาร แสดงด้วยรูปปั้นเทวทูตทั้ง 3 แก่ เจ็บ ตายเป็นการพิจารณาปลงสังขารตามหลักไตรลักษณ์(อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา) ถัดมาเป็นรูปปั้นเจ้าชายฯ ทรงหนีออกผนวชสลัดสิ้นแล้วทุกสิ่งทุกอย่าง โดยมีนายฉันทะผู้ติดตาม

และม้าอุเฐ ถัดมาเป็นรูปปั้นเจ้าชายฯ ทรงเป็นนักบวชและได้ บำเพ็ญทุกรกิริยาแสวงหาทางพ้นทุกข์จนผ่ายผอม สุดท้ายเป็นรูปปั้น พระพุทธเจ้าตรัสรู้เป็นพระอนุตรระพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงหลุดพ้น จากกิเลสทั้งปวง นอกจากนี้ยังมีสิ่งที่น่าสนใจอีกคือ ภาพของคน โบราณบนผนังถ้ำลักษณะเป็นเส้นสีแดง (อิฐ) ปรากฏ 2 ตำแหน่งห่าง

กันประมาณ 2 เมตร อายุราว 2 - 5 พันปี ต้องใช้แว่นขยายส่อง และมีซากบันไดไม้ไผ่ขึ้นไปเอารังผึ้งเก่าบนผนังถ้ำ แสดงให้เห็น ภูมิปัญญาในการหาของป่าที่น่าสนใจและสามารถอธิบายได้ ถัดมาเป็นโพรงถ้ำ(Mount Cave)ที่อยู่บริเวณไหล่เขามี ลักษณะเป็นหน้าผาตามทางเดิน และมีโพรงดินๆพอเป็นที่พัก ของคนและสัตว์ ในอดีต แต่ปัจจุบันได้กลายเป็นสถานที่ทำวิปัสสนา

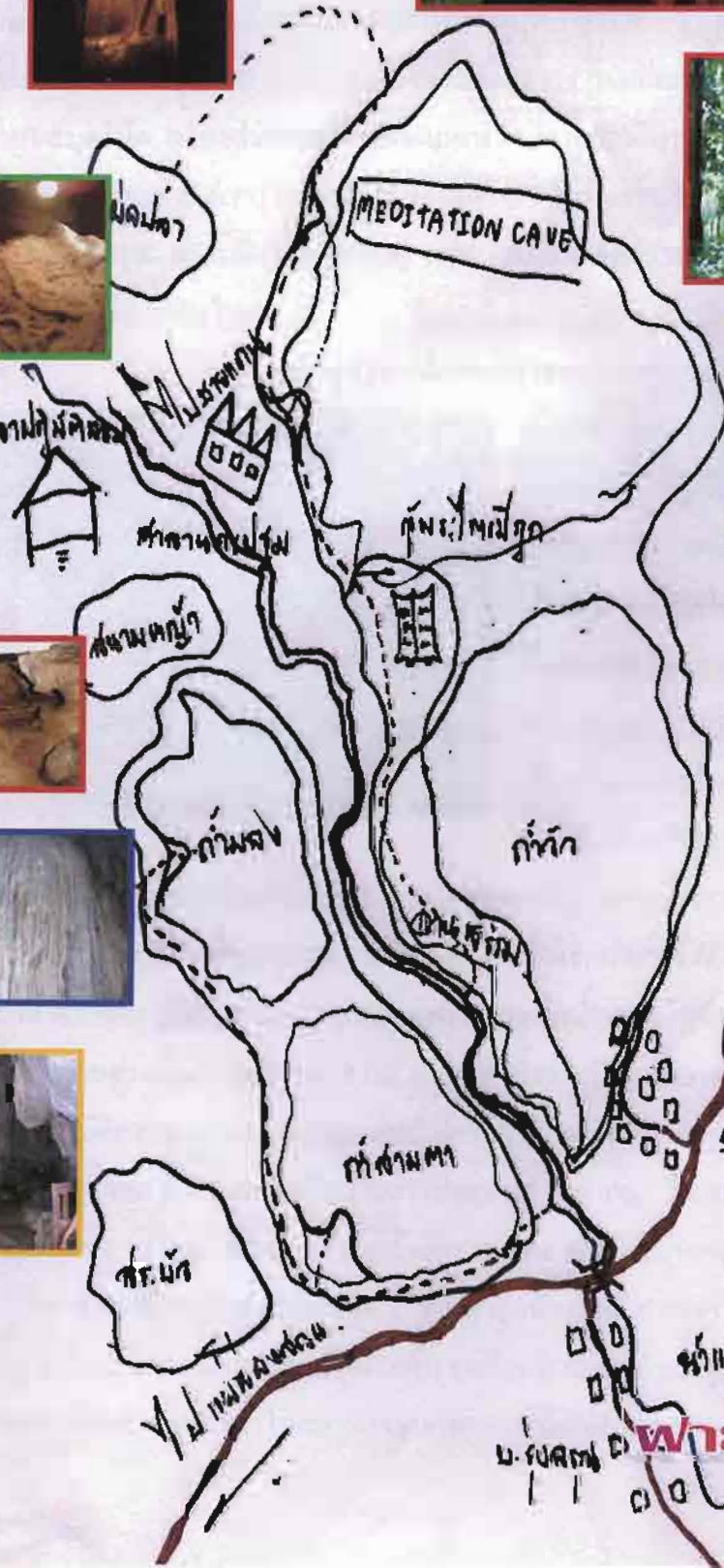
(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

กรรมฐาน มีลานธรรมของพระอาจารย์ชัฏระเมื่อครั้งอยู่ในสมณะเพศ แสดงเครื่องอัฐบริขาร ได้แก่ ภาพพระยันตระ ดุจด่าง แปรงสีฟัน น้ำเต้า ผ้าเช็ดตัว จีวร บาตร ตู้พระไตรปิฎก ตู้เก็บหนังสือห้องเก็บของเครื่องใช้อื่นๆของพระยันตระฯ

ลานถ้ำวิปัสสนากรรมฐาน(Meditation cave) ซึ่งมีถ้ำลึก(ยาว) 30 ม.กว้าง 2 ม.สูง 5 ม. โดยประมาณ เดินทะลุอีกทางหนึ่ง มีแผ่นไม้ปูทางเดินมีแท่นไม้นั่งสมาธิ มีพระพุทธรูปอากาศเป็นสหาย เจ็บสงบ ถัดไปมีกุฏิพระเก่าเรียงรายอยู่ 5 หลัง ลงจากไหล่เขาผ่านกุฏิมาที่ ลานสนามหญ้ากว้างขวาง มีบ่อเลี้ยงปลา กว้าง 60 x 80 ม.มีปลาบึก ปลาสุลด่าน ปลามุง ปลาช่อน ปลาทอง มีน้ำพุข้างในสระ มีศาลาการปฐม ที่ปฏิบัติธรรมที่ญาติโยมทางจังหวัดนครปฐมมาสร้างไว้ อีกฟากหนึ่งของลำน้ำแม่ตุยะมีที่พักฆราวาส/แม่ชี ประมาณ 11 หลัง เป็นฮักๆเลขคี่ๆเกสต์เฮ้าส์ในบริเวณเดียวกัน มีศาลาธรรม มีโรงเจ มีโครงการเกษตรปลอดสารพิษ/สวนผลไม้ผักสวนครัว/ไม้สัก มีไม้ผลได้แก่ มะม่วง ลิ้นจี่ ลำไย ขนุน ส้มโอ มีจุดชมวิวในวัดมองเห็นทางไปน้ำตกชุ่มซ่า

.....

พายุ: ลดความชื้นขึ้น

การสำรวจเส้นทางไปน้ำตกชุ่มซ่า

เก็บข้อมูลน้ำตกชุ่มซ่า

ทีมวิจัยได้รวมตัวกันตามเวลานัดหมายที่โรงเรียนจีนของบ้าน
รุ่งอรุณ เวลา 0900 น. เราใช้เวลาชี้แจงแผนการเดินทาง 15
นาที ได้ข้อสรุปว่าจะจัดแบ่งทีมงานเป็น 2 ทีม ทีมละ 9 คน
รวม 18 คน เราจะใช้เวลาในการเก็บข้อมูล 2 วัน 1 คืน โดย
ทีมแรกจะสำรวจเส้นทางส่วนทีมที่สองจะสำรวจแหล่ง
ทรัพยากรตามเส้นทาง เครื่องมือที่เตรียมไปมี แผนที่ประเทศ

ไทยมาตราส่วน 1: 50,000 ระวัง บ.ห้วยผาและระวัง บ.แม่ละน , เข็มทิศเส้นเชดิก , GPS , กระดาษปรีฟ/
ปากกา/สมุดโน้ต, กล้องถ่ายภาพดิจิทัล/แมนนวล เรออกเดินทางกันตอน 0915 น. อาหารที่เตรียมไปส่วนใหญ่
เป็นอาหารแห้งแต่เรารู้ว่าไม่อดแน่นอนเพราะ ในทีมงานเรามีนายพรานมือฉมังเยอะ อาทิ เช่น พราน
แก้ว พรานการุณ พรานผิง และพรานฟู ฯลฯ แลยังมีพ่อครัวเอกอาหารไทยใหญ่ระดับ 5 ดาว คือพราน
แก้วแล้วยังแซ่ปไปกันใหญ่

ความเป็นมา คำว่าชุ่มซ่าจากคำบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่หลายท่านได้ให้ความหมายว่าเป็นเสียงของ

น้ำตกดังชุ่มซ่าๆ บ้างก็บอกว่ามาจากนักท่องเที่ยวเข้าไป
เที่ยวแล้ว ได้ยินเสียงน้ำตกแล้วทำให้ขนลุกแล้วหัวใจที่
วุ่นวายสงบลงจนเกิดสมาธิเข้ามาแทนที่ บ้างก็บอกว่ามา
จากคำภาษาไทยใหญ่ “ ชุกซัก ” แปลว่ารีบเร่ง วุ่นวาย ทำ
ไม่ทัน กระวีกระวาด แต่เรียกไปเรียกมาเพี้ยนกลายเป็น ชู่
ซ่า เส้นทางไปสู่น้ำตกชุ่มซ่ามี 2 เส้นทาง พวกเราเลือกใช้
เส้นทางตามลำห้วยแม่สุยะ มากกว่าการใช้เส้นทางตัดบน
ภูเขาซึ่งเป็นเส้นทางลัดของ จนท.ป่าไม้ สภาพของ

เส้นทางมีลักษณะเป็นเส้นทางเรียบลำห้วยโดยตลอดมีระยะทางประมาณ 8 กม. กว้าง 3-4 เมตรในอดีต
ทราบว่าเส้นทางนี้ได้เคยถูกบูรณะมาแล้ว 2 ครั้ง ครั้งแรกเมื่อ ครั้งที่ 2 เมื่อสภาพลำห้วยแม่สุยะเป็นลำห้วยมี
ต้นน้ำมาจากคอกลูกช้างความสูง 1026 เมตรจากระดับน้ำทะเล หน้าแล้งลึก ประมาณ 1 ฟุต หน้าฝนลึกถึง
หัวเข่ามีความยาวทั้งสิ้นประมาณ 9 กม. จนจบลำน้ำของมีต้นน้ำมาจากบริเวณชายแดนไทยพม่าด้านตรงข้าม
กับฐานปฏิบัติการของกองกำลังชนกลุ่มน้อยเชื้อสายไทยใหญ่ หรือฐาน
คอกไตแดง เขต อ.ปางมะผ้า มีความยาวประมาณ 50 กม. มีความ
กว้างประมาณ 10 - 20 เมตร หน้าแล้งลึกประมาณ เอวถึงหน้าอกลุย
ข้ามได้ทุกช่วงหน้าฝนลึกตั้งแต่เอวถึง 2 ช่วงตัวลุยข้ามยาก พวกเราใช้
เวลา 2 ชั่วโมงในการ เดินทางจากจุดเริ่มต้น จนถึงบริเวณสบน้ำแม่สุยะ
(การเรียกชื่อบริเวณที่ลำน้ำไหลมาบรรจบกัน ตามหลักสากลเราจะ

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

เรียกว่า “สบ” แล้วตามด้วยชื่อของลำน้ำสายเล็ก) สภาพทรัพยากรตามแนวลำน้ำมีส่วน/ไร้ของราษฎรประมาณ 10 แปลงส่วนใหญ่มักจะปลูกไม้ยืนต้นสลับกับข้าวโพด, ถั่วแดง, งาม และ พืชชนิดอื่น ๆ ตามฤดูกาล ตามลำห้วยเต็มไปด้วยพืชพรรณไม้นานาชนิด เช่น ประเภทผักได้แก่ ผักกูด, ผักหวาน, ผักเตือ,

ผักหละ (ชะอม), บอนเต่า, ผักกูดขาว, ผักกุ่ม, ดอกค่าน, หวาย (จักค่าน), กระชาย อิงมีลักษณะคล้ายบอน, เทียนน้ำ (เตา), หน่อไม้เป็นหน่อไร่และหน่อเปาะซึ่งได้มาจากไม้บง/ไม้ซาง ประเภทเห็ดได้แก่ เห็ดโคน, เห็ดถอบ, เห็ดซาง, เห็ดไคร้, เห็ดแดง, เห็ดไข่ห่าน, เห็ดหูหนู, เห็ดคง และอื่นๆ ผลไม้ป่าได้แก่ มะม่วงป่าผลเล็กลูกไม้โตให้รสชาติหวาน

เปรี้ยวมันแก่กระหายน้ำได้คันทแล, มะไฟ, มะคอกหลน, ลิ้นจี่ป่า (มะควอแลน) ผลนี้เปรี้ยวจึงควิดามินสูงให้ความรู้สึกรสขมชานสมกับอยู่ใกล้น้ำตก, ใบหม่อน หรือมะเมาป่าใช้ทำไวน์, มะโชค, มะปิ่น, มะขามป้อม, มะโรฝน, ประเภทต้นไม้ใหญ่มีไม้สัก, ไม้มะค่า, ไม้ยาง, ไม้แดง, ไม้ประดู่ ฯลฯ ประเภทสัตว์ป่าได้แก่ กูนา นานาชนิด, เต่า, เสือ, หมูป่า, หมิว, กวาง, เลียงผา, หมิวขาว, กระรอก, กระต่าย, ฟาน, ลิง, ชะนี, เม่น, ตุ่น, บั้วน สัตว์ในน้ำได้แก่ ปลาบู่, ปลาดุก, ปลามอม, ปลาบู่, ปลาสา, ปลาแกด, ปลาครอบมือนาง, ปลาคัง, ปลาเกด, ปลาหางเหลือง, ปลาเสือ, ปลาดิดหิน, ปลาคัง, ปลาหางคิง, ปลาแคว, ปลาไหล, ปลาสะเงะ, ปลาซ่อน, ปลาดุก, ปลาขาว, ปลากระดี่ ประเภทหอยได้แก่ หอยกาบ, หอยก้นยาว, หอยก้นมน ฯลฯ พวกเราเพลิดเพลิน

กับการเก็บข้อมูลทรัพยากรกันอย่างขะมักเขม้น หชุดพักเหนื่อยกันเป็นช่วง ๆ ครบ 11 โมง 15 นาทีแล้ว เนื่องจากทีมงานของเราจัดได้ว่าเป็นทีมงานที่มีส่วนร่วมมาก ๆ กล่าวคือ มีเกือบทุกเพศทุกวัยโดยเฉพาะผู้ใหญ่บ้านแม่สุยะไทยใหญ่คนเก่าคนแก่ นำทีมมาเองด้วยวัยวุฒิสูงสุด 60 หย่อน ๆ เองจึงต้องค่อย ๆ เป็นค่อย ๆ ไป “เหนื่อยนักจงหยุดพัก

เสียก่อน” ท้องเริ่มหิวแล้วครับพอดีผู้เขียนไม่นิยมทานอาหารเข้าป้งงานจนจะหมดแล้ว แต่ยังมีเหลือครับเปิดรีเสิร์ฟใช้ก็อก 2 ค่อไป จากสบลำน้ำแม่สุยะ เราใช้เวลาเดินทางอีกประมาณ 1 ชั่วโมง (4 กม.) เส้นทางเรียบตามลำน้ำของ เส้นทางเดินตามไหล่เขาสบาย ๆ สโลว์ไทยแลนด์ สภาพของทรัพยากรตามรายทางคล้ายคลึงกับเส้นทางตามห้วยแม่สุยะ ก่อนถึงที่หมายประมาณ 500 ม. พวกเราเริ่มได้ยินเสียงน้ำตกแล้วครับขับไล่ความเหนื่อยจากการเดินทางได้เป็นปลิดทิ้ง นั่นย่อมหมายความว่าเราจะได้หยุดพักทานอาหารกลางวันกันเสียทีเวลา 12.15 น. ดอกย้ำความชัดเจนอีกครั้งเสียงแหบ ๆ ของหัวหน้าคณะ (พ.ด.ปิยวุฒิ ไกลสุยะ) แม้จะเป็นชายชาติทหารแต่ก็เหนื่อยเป็นเหมือนกันครับ เอาละพวกเราจะหยุดพักทานอาหารกลางวันกันที่นี่ ผู้เขียนตั้งข้อสังเกตในฐานะที่มีประสบการณ์ในการเดินทางว่า

(ตุลาคม - พฤษภาคม 2547)

ถึงแม้จะมีความแตกต่างกัน ของทีมงานแต่เมื่อเรามาอยู่รวมกันเพื่อทำกิจกรรมที่มีคุณค่า และมีประโยชน์ ต่อสังคมส่วนรวมแล้วทุกคนเสียสละทุ่มเททั้งแรงกาย และแรงใจรับถ้าคิดเปรียบเทียบกับค่าแรง 100 บาท/คน กับผลที่ได้ผมว่าคุ้มสุดคุ้มครับ และยังได้สัมผัสกับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระหว่างการเดินทาง และการทำงานยิ่งทำให้คิดว่าเงินไม่ใช่สิ่งสำคัญต่อกระบวนการในการทำงาน สิ่งที่สำคัญยิ่งกว่าคือความ เข้าใจ ความสนุกและภาคภูมิใจ ในสิ่งที่ตนเองกำลังทำอยู่

มื่อกลางวันของเราก็แบบง่าย ๆ ครับมีปลากระป๋อง , น้ำพริกแดง , แดงกวา, หนุ่ยปิ้ง อาหารเสริมที่ผู้ร่วมวิจัยห่อมาจากบ้านได้แก่อุ๊บ ปลาอ้อยจริง ๆ มื่อนี้ไม่มีเบปพิศดารครับ เสร็จจากมื่อกลางวัน พักผ่อนย่อยอาหารตามอัธยาศัย ขณะเดียวกันทีมงานวางแผนแบ่ง กันเข้าสำรวจถ้ำซุซ่าส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งเผ่าสับภาระและสำรวจบริเวณรอบๆในรัศมี 500 ม. จากจุด

พักเราพากันเดินข้ามลำน้ำของ ซึ่งในความคิดส่วนตัวของกระผมคิดว่าไม่น่าจะข้ามได้เพราะหน้าฝน กระแสน้ำไหลเชี่ยวและเป็นโคลน ทำให้ไม่สามารถรู้ได้ว่าข้ามได้หรือข้ามไม่ได้ แต่ด้วยประสบการณ์ ของท่านผู้รู้และผู้มีประสบการณ์หลาย ๆ ท่านในทีมงานปรากฏว่าพวกเราข้ามลำน้ำของได้ครับ วิธีการ พิจารณาว่าจะข้ามช่วงไหนนั้นท่านผู้รู้ได้บอกไว้ว่า ให้สังเกตจุด หรือบริเวณที่เป็นแก่งจะมีลักษณะเหมือน กระแสน้ำถูกกั้นคล้าย ๆ กับฝายแต่ไม่ใช่มีลักษณะเป็นคลื่นตรงนี้แหละเป็นบริเวณที่เดินขึ้น ก็ได้ความรู้จาก

ภูมิปัญญาชาวบ้านด้วยครับในความลึกในช่วงนั้นถึงแค่อกครับต้องใช้ความระมัดระวังพอสมควร ทำให้รู้สึกเกร็งอย่างเห็นได้ชัดทั้ง ผมด้วย เราเดินลัดเลาะในภูมิประเทศทางขึ้นเขาสู่บริเวณถ้ำซุซ่าที่เป็น ดินน้ำตก สภาพป่าบริเวณตลอดเส้นทางเดินสู่ถ้ำมีสภาพเป็น ป่าดิบชื้นซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์ เช่น มีต้นไม้สักใหญ่ ต้นไม้แดง ต้นไม้มีค่าขนาด 2-3 คนโอบจำนวนมาก จุดที่เป็นที่ตั้งของ ถ้ำมีความกว้างของปากถ้ำประมาณ 20 ม. ยาว 40 ม. ข้างในเป็น

ห้องโถงกว้าง ประมาณ 30 ม. สูง 20 เมตร ลึกประมาณ 60 เมตร สภาพภายในมีหินงอกหินย้อย และ ตะไคร้น้ำอยู่มากมาย และ สุดทางเป็นทางลงไปธารน้ำลอดซึ่งคาดว่าคือน้ำบริเวณคอกข้างบ่อไฟซึ่งอยู่ห่าง ออกไปอีกประมาณ 1 กม. เนื่องจากว่าเป็นถ้ำเปิดและมีลำธารไหลผ่าน คาดว่าน่าจะมีสิ่งมีชีวิตอาศัยอยู่ จากคำบอกเล่าของพี่แก้ว และพี่การุณทราบว่า ในห้วงที่ผ่านมามีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ มาแวะเที่ยว เหมือนกันแต่ใช้เวลาไม่นานเนื่องจากเป็นทางผ่าน และนอกจากนี้ ยังทราบว่า มีชาวบ้านเคยเห็นงูเห่าตัวใหญ่มากประมาณ 7-8 เมตร ซึ่งชาวบ้านเขาบอกว่ามันเป็นพญางูเจ้าที่มาอาศัยอยู่ และยังมี เลียงผาใช้ถ้ำเป็นที่พักในห้วงฤดูหนาวอีกด้วย พวกเรา ใช้เวลา ที่ถ้ำประมาณ 40 นาที จึงเดินทางกลับมา ณ จุดนัดพบแล้วเดินทาง ต่ออีก 200 เมตรถึงน้ำตก แหล่งกำเนิดของน้ำตกซุซ่ามาจากถ้ำ

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

ห้วยบริเวณยอดเนิน 1143 ตรงเส้นทางเดินไป บ.กีดสามสิบ มีความยาวประมาณ 200 เมตร ความสูง 5-7 เมตร เป็นฐานรองรับ ในอดีตน้ำตกชุ่มชื้นเป็นน้ำตกที่สวยงามมาก โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้งสายน้ำตกสีขาว สะอาดตาเป็นแนวยาวกว่า 200 เมตร รับกับหาดทราย และโขดหินตลอดแนวประกอบกับความงดงามของลำน้ำ ของโดยเฉพาะฤดูแล้งน้ำใสแลเห็นตัวปลา ทำให้เห็นลีลาธรรมชาติที่สวยงาม และสวยงามงดงามยิ่ง ส่วนในฤดูฝนน้ำหลากทำให้ความสวยงามลดลงไปบ้างแต่ก็ทำให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติที่มีสีสันไม่แพ้กัน ในความงดงามเหล่านั้นมีบางสิ่งที่ทำให้พวกเราผู้พบเห็นเกิดความไม่สบายใจอยู่บ้างสิ่งนั้น

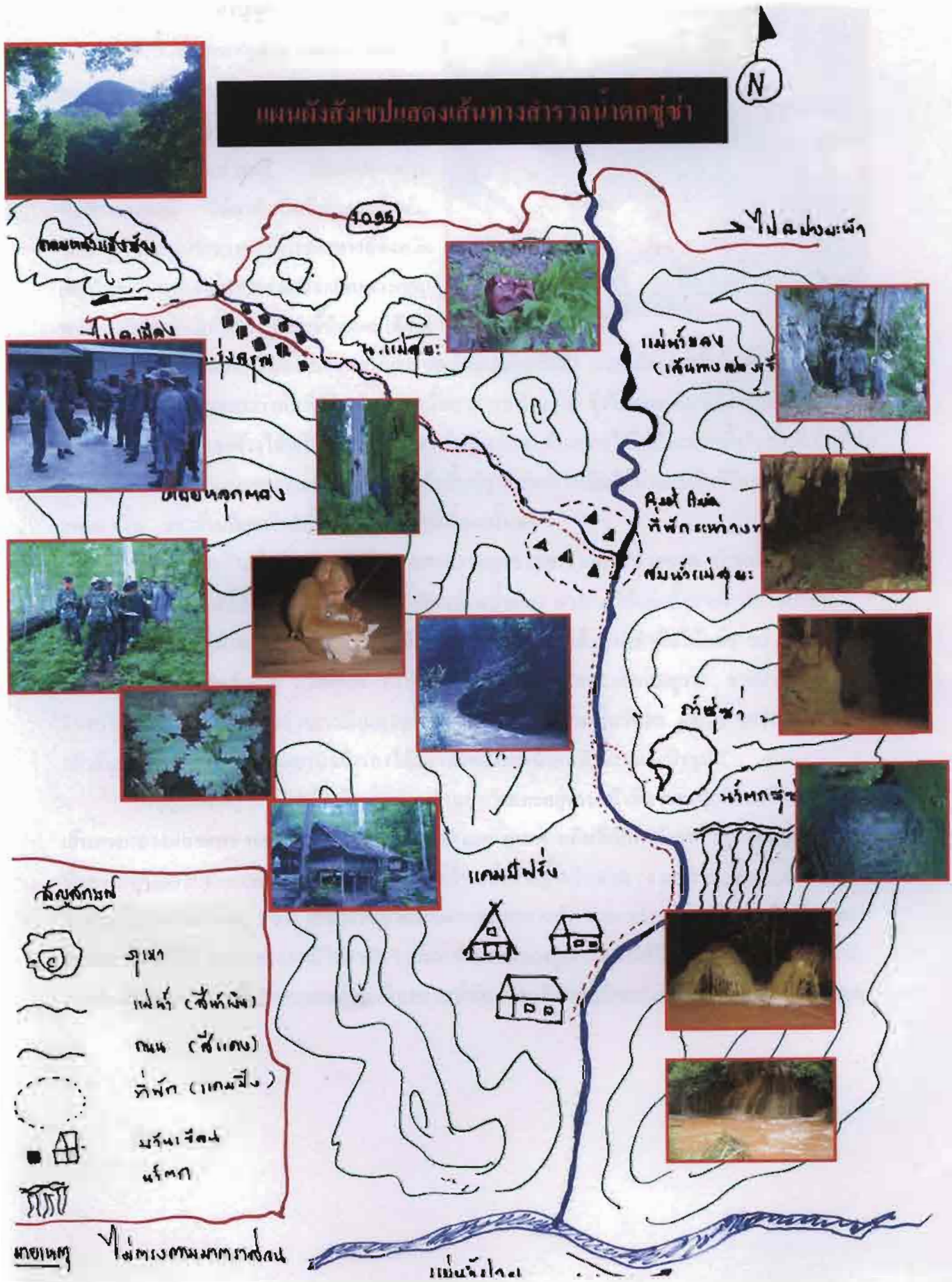

คือได้มีผู้รู้เท่าไม่ถึงการณ์ได้กั้นทางไหลของน้ำเหนือน้ำตกตกเพื่อต้องการที่จะเอาปลาหายากในลำห้วยได้แก่ปลาสะแงะ เขียดแลว จึงเป็นสาเหตุให้กระแสน้ำของลำห้วยเปลี่ยนทิศทางจากเดิมที่สายน้ำตกไหลลงสู่ลำน้ำของ ปริมาณมาก ๆ กลับทำให้ลดน้อยลง อย่างน่าตกใจ ซึ่งทำให้พวกเราผู้รู้สึกว่าหากพวกเราไม่ช่วยกันสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่คุณค่าเหล่านี้ ในวันข้างหน้าอาจไม่เหลือสิ่งที่มีคุณค่าเหล่านี้ ให้ลูกหลานได้เห็นอีก

ต่อไป จากน้ำตกเราใช้เวลาอีกเล็กน้อยในการเดินประมาณ 20 นาที ถึงที่พักที่แคมป์ฝรั่งซึ่งเป็นของผู้ประกอบการร้านไทยแอดเวนเจอร์ที่ อ.ปาย ได้ขออนุญาตจากกรมป่าไม้เข้ามาทำการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เวทีสรุปบทเรียนใช้เวลาช่วงกลางคืนตั้งแต่ 1 ทุ่มตรงจนถึงเวลาประมาณ 3 ทุ่มท่ามกลางความเงียบสงัดมีแต่เพียงเสียงน้ำไหลประสานกับเสียงกบและชะนีป่า เป็นช่วงเวลาที่เราสร้างสมาธิให้กับทีมงานเป็นอย่างมากกับบรรยากาศการพูดคุยกันแบบสบาย ๆ นันทิฉันทน์

Thai Adventure Camp

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

ถ้ำปูอุกิ

ปูอุกิเป็นชื่อของพ่อค้าขายของชาวพม่า นำของมาขายในประเทศไทย โดยเดินทางเข้ามาจากช่องทางบ.แม่ฮ่องสอนไทย ผ่านมายังตำบลหมอกจำแป่และบ้านห้วยผา เมื่อเดินทางผ่านพื้นที่ราบแห่งนี้ ได้อาศัยเป็นที่พักแรมค้างคืน โดยมีจุดหมายปลายทางของการเดินทางที่จังหวัดเชียงใหม่ หลังจากขายของเสร็จก็เดินทางกลับพม่า ได้มาพักที่พื้นที่ราบแห่งนี้อีกครั้งและได้เกิด

ความคิดที่จะทำนาเพราะเห็นความอุดมสมบูรณ์ของดินและแหล่งน้ำ ภายหลังจากกลับไปพม่าแล้วได้พูดคุยกับลูกจ้างที่ร่วมทางว่าพื้นที่ที่ไปพักกันมานั้นสามารถทำนาได้ จึงได้ตกลงกันว่าจะทำาร่วมกัน เมื่อเข้าหน้าฝนปูอุกิและลูกจ้างได้เตรียมจอบและอิเคอร์มาขุดร่องเหมืองและได้ใช้ถ้ำแห่งหนึ่งในพื้นที่เป็นที่พักและหลบฝน จากนั้นการขุดร่องเหมืองไม่ทันเสร็จสิ้นปูอุกิก็เกิดป่วยเป็นไข้ป่าและเสียชีวิตลงและทำการเผาศพแถวนั้น ชาวบ้านก็เลยเรียกถ้ำแห่งนี้ว่าถ้ำปูอุกิตั้งแต่นั้นมา

ภายหลังจากนั้นเมื่อปี 2499 ได้มีการอพยพราษฎรชาวเขาจากบ้านห้วยชมพู บ้านปางเถระห์และบ.ป่าตึง มาอยู่และตั้งชื่อหมู่บ้านว่าบ้านน้ำกัก (บ้านน้ำเย็น) ทางการได้แต่งตั้งนายจิก๊ะ วนาสินสมบุรณ์ เป็นผู้ใหญ่บ้านน้ำกัก ต่อมานายจิก๊ะ วนาสินสมบุรณ์ ได้แบ่งที่ทำกินให้แก่ชาวบ้าน มีนายเปจันทรราช นายฮุ่น โพธิ์เจริญ นายติดละ วนาสินสมบุรณ์ และนายวนาสินสมบุรณ์ จากนั้นนายเปจันทรราช เป็นผู้มีฐานะดีได้ว่าจ้างชาวบ้านมาขุดร่องเหมือง ค่าแรงตอนนั้นวันละ 5 บาท ขุดร่องเหมืองเสร็จแล้วจ้างชาวบ้านทำเหมืองฝายเขาน้ำเข้าร่องได้แล้วก็ขุดพลิกหน้าดินทำนาจนถึงปัจจุบัน

ถ้ำปูอุกิมีตั้งอยู่ระหว่างบ้านรุ่งอรุณและบ้านน้ำกักและอยู่ข้างหน้าที่นาของปูอุกิในอดีต อยู่ติดกับเส้นทางหลวงหมายเลข 1095 ระยะทางประมาณ 50 เมตรตามทางเดินที่เป็นหน้าผาเข้าสู่คอกหลอดคองที่เส้นขึ้นความสูง 200 ม.จากระดับน้ำทะเล ขนาดความกว้างของปากถ้ำประมาณ 4 เมตร สูงประมาณ 6 เมตร ข้างในเป็นห้องโถงใหญ่ 2 ชั้น เป็นวงรีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 30 เมตร สามารถเป็นที่พักของคนและสัตว์ป่าได้ สภาพทางธรณีวิทยาเกิดจากการพังทลายของภูเขาไฟทำให้มีหินงอกหินย้อยและชั้นหินแคลไซต์จำนวนมาก ซึ่งในอนาคตน่าจะเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของชุมชนบ้านรุ่งอรุณ

ประวัติความเป็นมาถ้ำค้างคาว

ถ้ำค้างคาวถูกค้นพบมาตั้งแต่ประมาณ พ.ศ.2518
เนื่องจากบ้านแม่สุยะจีนในอศิต(บ.รุ่งอรุณ)เพิ่งอพยพเข้ามาอยู่ใน
พื้นที่แห่งนี้ได้ไม่นาน ประกอบกับสถานะภาพของหมู่บ้านเป็น
หมู่บ้านบริวารของบ้านแม่สุยะไทยใหญ่ ความเป็นอยู่ในช่วงต้นๆ
ค่อนข้างลำบากยากแค้น กล่าวคือไม่มีที่ทำกิน เปิดป่าก็ไม่ได้ผิด

กฎหมายและจะถูกเจ้าหน้าที่จับๆ อาชีพของราษฎรส่วนใหญ่ในขณะนั้นคือ
การเกษตรแบบยังชีพ เช่นปลูกข้าวคอกเพื่อหาของป่า หาปลาตามลำห้วย
และ การล่าสัตว์โดยเฉพาะหมูป่าและเก้ง(ฟาน) มีเขอะ มีผู้เฒ่าผู้แก่เคยบอกว่า
สมัยก่อนสัตว์ป่ามีเขอะเสือก็ยังมีเลย

จากสภาพตามธรรมชาติดังที่กล่าว
มาแล้วจึงทำให้มีการค้นพบถ้ำแห่งนี้โดยบังเอิญ
สภาพทั่วไปของถ้ำค้างคาวมีที่ตั้งอยู่

ห่างจากท้ายหมู่บ้านประมาณ 800 เมตร อยู่
บนจอมเขาของคอกหูกดอง ที่มีความสูง
ประมาณ 1100 เมตร จากระดับน้ำทะเลซึ่งคอกหูกดอง นั้นถือว่าเป็น
ภูเขาที่มีลักษณะ คล้ายแอ่งกระทะขนาดใหญ่
มีเนื้อที่โดยเฉลี่ยประมาณ 10 ตารางกิโลเมตร
เป็นภูเขาที่มีถ้ำและรูหลาวมากที่สุดในถ้ำอยู่
ความสูงประมาณ 300 เมตรจากระดับน้ำทะเล

สภาพภายในถ้ำมีความกว้างของปากถ้ำประมาณ 4 เมตรสูง 2
เมตร ขาวลึกข้างในประมาณ 20 เมตร มีหินงอกหินย้อยและผลึกแคลไซต์มี
ห้องโถงอยู่ 2 จุด เป็นที่อยู่ของค้างคาว จุดที่สองเป็นจุดที่เข้ายากที่สุดเพราะ
อยู่ชั้นที่สองต้องปีนป่ายขึ้นประมาณ 5 เมตร เส้นทางแคบมากพอคืบคน

รูปร่างปกติสันทาคจะคลานเข้าไปได้ส่วนคนอ้วนหมดสิทธิ์ขึ้นไปที่นี่ครับ ถ้ำค้างคาวนี้มีลักษณะพิเศษที่
แตกต่างจากถ้ำทั่วไป กล่าวคือเป็นถ้ำที่มีค้างคาวมากประมาณวันที่เล็กขนาดที่กล่าวไปแล้วมีปริมาณของ
ค้างคาวบินว่อนทั่วทั้งถ้ำ มีลูกทิมของเราคนหนึ่งพยายามใช้

หนังสือคิงไสมันเลขถูกเพื่อนๆ ด้วยกันห้ามไว้ ที่พื้นดินทั่วทั้งถ้ำ
เป็นดินปนขี้ค้างคาวปริมาณเขอะมากมีถุงกระสอบปุยสีขาวของ
ชาวบ้านที่นำมาทิ้งไว้เพื่อจะเอามูลค้างคาว สอบถามข้อมูลในอศิต
ทราบว่าชาวบ้านได้ปุยคุณภาพดีจากมูลของค้างคาวนี้เอง ที่ทำให้
พืชผักของที่นี่มีการเจริญเติบโตค่อนข้างสมบูรณ์ผิดกับพืชผักของที่
อื่นๆ ซึ่งน่าสนใจไม่น้อยที่สังเกตเห็นได้ชัดคือระบบการเกษตรของที่นี่นอกจากจะใช้ปุ๋ยที่เป็นธรรมชาติ

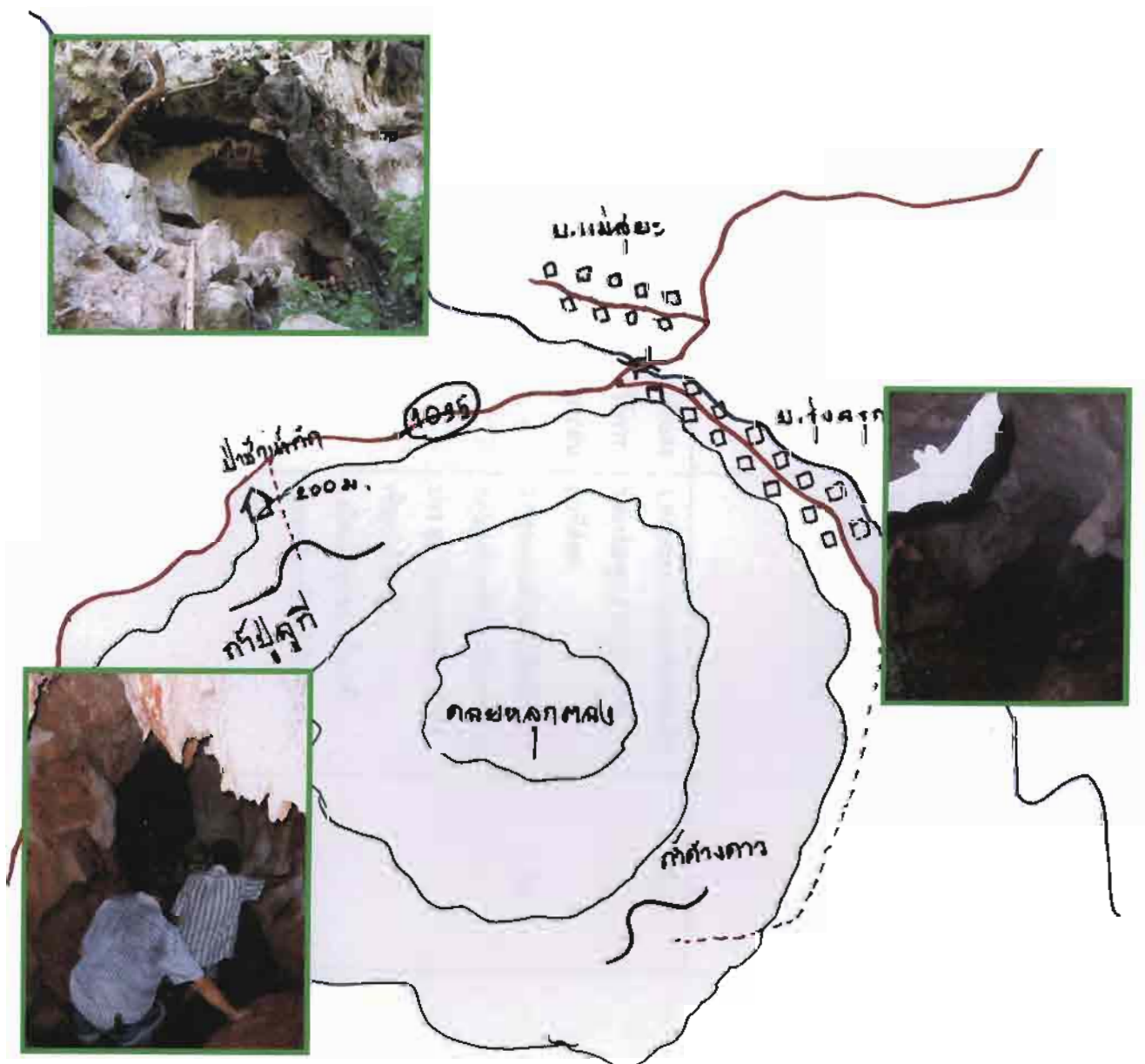
(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

แล้วยังทราบว่ายังมีการทำนุ้ยหมักและนุ้ยคอกจากภูมิปัญญาจีนโบราณที่สืบทอดมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ ซึ่งบางอย่างก็คล้ายกับในท้องถิ่นบางอย่างแตกต่างและน่าสนใจไม่น้อย นอกจากนี้มีการนำมูลค้างคาวมาใช้ทางการเกษตรแล้ว บางคนยังนำมาขาย กิโลละ 80 บาท ซึ่งจากการพูดคุยกันในเวทีก่อนข้างน่าเป็นห่วงว่าถ้าแห่งนี้น่าจะถูกทำลายในไม่ช้าหากไม่มีการกำหนดมาตรการและการ

บริหารจัดการ พวกเราได้ข้อสรุปว่าเพื่อเป็นการอนุรักษ์แหล่งทรัพยากรที่มีคุณค่าไว้ให้นานชั่วลูกชั่วหลานควรอย่างยิ่งที่จะได้มีการสร้างจิตสำนึกร่วมกัน ที่ประชุมมีความเห็นพ้องร่วมกันและมอบหมายให้คณะกรรมการหมู่บ้านได้นำเข้าที่ประชุมหมู่บ้านเพื่อกำหนดแนวทางที่ถูกต้องต่อไป

แผนผังสังเขปแสดงถ้ำค้างคาวและถ้ำปูลูกี

ผนวก ก กิจกรรมดำเนินงาน ช่วง 6 เดือนระยะที่ 2 (พ.ย 47-เม.ย.48)

โครงการวิจัย เรื่อง รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และวัฒนธรรมชุมชนโดยชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาภัยพิบัติ บ้านรุ่งอรุณ

กิจกรรม/ขั้นตอน	วัตถุประสงค์	ขั้นตอน/วิธีการ	สิ่งที่คาดว่าจะได้รับ	ตัวชี้วัด	ระยะเวลา
1.เก็บข้อมูลองค์ความรู้เชิงลึกเพิ่มเติมจากช่วง 6 เดือนแรก	1.เพื่อรวบรวมองค์ความรู้ในประเด็นที่ขงในรายละเอียด 2.แลกเปลี่ยนบางประเด็นกับชุมชนอื่นที่คล้ายกัน	กลุ่มแกนนำและทีมวิจัยเข้าร่วมเวทีและเชิญผู้รู้และผู้แทนชุมชนอื่น เข้าร่วมเพื่อซักถามในรายละเอียด	ได้ข้อมูลองค์ความรู้เพิ่มเติมและสมบูรณ์	การซักถามข้อมูลจากผู้รู้ในชุมชนและผู้แทนจากชุมชนอื่น	1 วัน
2.จัดเวทีพบพหวนการจัดรูปแบบการท่องเที่ยว (ภายหลังการศึกษาสูงาม) พ.ย. – ธ.ค. 47	1.เพื่อพบพหวนการจัดรูปแบบการท่องเที่ยว 2.เพื่อสร้างการทำงานที่มีส่วนร่วมก่อนเข้าสู่รูปแบบการบริหารจัดการ 3.เพื่อเตรียมเครือข่ายการท่องเที่ยว	1.ประชุมกลุ่มแกนนำและทีมวิจัย 2.ชี้แจงและแลกเปลี่ยนรูปแบบวิธีการกระบวนการจัดการรูปแบบการท่องเที่ยว/สร้างรูปแบบโดยให้ทีมวิจัยและชุมชนใช้ข้อมูลที่มีอยู่ประยุกต์ใช้เข้าไปถึงที่ได้จากการดูงาน 3.จัดเวทีชุมชนระดมความคิด แลกเปลี่ยน	กลุ่มแกนนำและทีมวิจัยและชุมชนเข้าใจรูปแบบวิธีการและได้ทางเลือกที่เหมาะสม	1.กลุ่มแกนนำและทีมวิจัยเข้าร่วมประชุม จำนวน 17 คน (เวทีย่อย) 2.กลุ่มแกนนำและทีมวิจัยกลุ่มองค์กรที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม จำนวน ตามหนังสือเชิญ(เวทีใหญ่) 3.เกิดเวทีชุมชน เป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในชุมชน	1 วัน

3.การทดลองการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทดสอบ/ประเมินผลระบบดังนี้ - การประชาสัมพันธ์ - การต้อนรับ - การบริการ - โปรแกรม/เวลา - จุดขาย (สินค้า,การแสดง,จุด ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ,วิถีชีวิต) - ความพึงพอใจ	1.ทดลองการท่องเที่ยวโดย ชุมชน ๒.ประเมินผลระบบฯ	๑.ดำเนินการท่องเที่ยวโดย ชุมชนตามรูปแบบที่จัดไว้ ๒.จัดทำแบบประเมินผล สำหรับนักท่องเที่ยว ๓.ประสานการประเมินผล โดยชุมชนอื่น	บทเรียนและประสบการณ์ที่ ได้จากการทดลองการ ท่องเที่ยว ซึ่งจะได้นำมา แก้ไขปรับปรุง	ข้อมูลจากการประเมินผล ระบบฯ	6 วัน
---	--	---	---	--------------------------------	-------

ผนวก ก กิจกรรมดำเนินงาน ช่วง 4 เดือนระยะที่ 3 (ก.ค. 48-ค.ค 48)

โครงการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และวัฒนธรรมชุมชนโดยชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสภาพแวดล้อมบ้านรุ่งอรุณ

กิจกรรม/ขั้นตอน	วัตถุประสงค์	ขั้นตอน/วิธีการ	สิ่งที่คาดว่าจะได้รับ	ตัวชี้วัด	ระยะเวลา
การสรุปวิเคราะห์บทเรียน/รายงาน การวิจัยฉบับสมบูรณ์	1.เพื่อสรุปบทเรียนการ ดำเนินการท่องเที่ยวโดย ชุมชน 2.หาทวนข้อมูลและเขียน รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์	ดำเนินการจัดทำวิเคราะห์ ความคิด (วิเคราะห์และ สังเคราะห์)	ได้รายงานการวิจัยฉบับ สมบูรณ์	ข้อสรุปจากบทเรียนที่ได้จาก เวที	2 วัน

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

ผนวก ข แผนการใช้จ่ายงบประมาณระยะที่ 2 ช่วง 6 เดือน (พ.ย.47 – เม.ย.48)โครงการวิจัย “รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และวัฒนธรรมชุมชนโดยชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาเสพติดบ้านรุ่งอรุณ”

กิจกรรม	รายละเอียดค่าใช้จ่าย	งบประมาณ (บาท)
เก็บข้อมูลองค์ความรู้เชิงลึกเพิ่มเติมจากช่วง 6 เดือนแรก	1. ค่าติดต่อประสานงาน 2. ค่าอาหาร 20 คน x 50 บาท x 1 มื้อ 3. ค่าตอบแทนที่ปรึกษาโครงการ 3 คน x 200 บาท x 1 วัน 4. ค่าน้ำมันรถ 500 บาท x 1 ครั้ง 5. ค่าเช่ารถ 1,000 บาท x 1 วัน x 1 คัน 6. ค่าเดินทางเหมาจ่ายที่ปรึกษาโครงการ 7. ค่าตอบแทนผู้รู้ 3 คน x 100 บาท x 1 วัน	500 1,000 600 500 1,000 300 300
รวม		4,200
จัดเวทีทบทวนการจัดรูปแบบการท่องเที่ยว (ภายหลังการศึกษาฐาน พ.ย. – ธ.ค. 47)	1. ค่าติดต่อประสานงาน 2. ค่าอาหาร 30 คน x 50 บาท x 1 มื้อ 3. ค่าตอบแทนที่ปรึกษาโครงการ 3 คน x 200 บาท x 1 วัน 4. ค่าน้ำมันรถ 500 บาท x 1 ครั้ง 5. ค่าเช่ารถ 1,000 บาท x 1 วัน x 1 คัน 6. ค่าเดินทางเหมาจ่ายที่ปรึกษาโครงการ	500 1,500 600 500 1,000 300
2.1 เวทีการทบทวนเครื่องมือในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน/ทบทวนการจัดรูปแบบโดยชุมชนเวทีย่อย		
รวม		4,400
2.2 เวทีใหญ่ทบทวนการจัดรูปแบบโดยชุมชน (เชิญส่วนราชการที่เป็นส่วนสนับสนุนในพื้นที่เข้าร่วม)	ค่าติดต่อประสานงาน ค่าอาหาร 45 คน x 50 บาท x 1 มื้อ ค่าตอบแทนที่ปรึกษาโครงการ 3 คน x 200 บาท x 1 วัน ค่าน้ำมันรถ 500 บาท x 1 ครั้ง ค่าเช่ารถ 1,000 บาท x 1 วัน x 1 คัน ค่าเดินทางเหมาจ่ายที่ปรึกษาโครงการ	500 2,250 600 500 1,000 300

รวม		5,150
การทดลองการท่องเที่ยว โดยชุมชน	ค่าติดต่อประสานงาน 500 บาท x 6 ครั้ง	3,000
ทดสอบ/ประเมินผล ระบบดังนี้	ค่าอาหาร 30 คน x 50 บาท x 1 มื้อ x 6 ครั้ง	9,000
- การประชาสัมพันธ์	ค่าตอบแทนที่ปรึกษาโครงการ 3 คน x 200 บาท x 1 วัน x 6 ครั้ง	3,600
- การต้อนรับ	ค่าน้ำมันรถ 500 บาท x 6 ครั้ง	3,000
- การบริการ	ค่าเช่ารถ 1,000 บาท x 1 วัน x 1 คัน x 6 ครั้ง	6,000
- โปรแกรม/เวลา	ค่าเดินทางเหมาจ่ายที่ปรึกษาโครงการ 300 x 6 ครั้ง	1,800
- จุฑาขย (สินค้า,การ แสดง,จุดท่องเที่ยวที่ น่าสนใจ,วิถีชีวิต)		
- ความพึงพอใจ		
รวม		26,400
ค่าจัดทำเอกสารและ รายงาน	1. จัดทำเอกสารที่ใช้ในเวทีและค่าจ้างอัดรูป	1,500
	2. จัดทำเอกสารรายงานการวิจัย	1,500
รวม		3,000
ค่าวัสดุ อุปกรณ์	ใช้ในการจัดทำเวที	1,500
	ใช้ในการเก็บข้อมูล	1,500
รวม		3,000
6. ค่าตอบแทน	ค่าตอบแทนนักวิจัย 6 เดือน x 5,000 บาท	30,000

หมายเหตุ ค่าตอบแทนนักวิจัยรับเพียง 12 เดือน อีก 6 เดือนช่วงที่ 3 ไม่รับค่าตอบแทน

งบประมาณจำแนกตามหมวดการใช้ประโยชน์ ช่วง 6 เดือน ระยะที่ 2 เดือน พ.ย.47 – เม.ย.48

1. ค่าตอบแทนนักวิจัย	30,000 บาท
2. ค่าใช้สอย	43,150 บาท
3. ค่าวัสดุอุปกรณ์	3,000 บาท
รวม	76,150 บาท

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

ผนวก ค โครงการพัฒนาศักยภาพชุมชนประเด็น การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน, ภูมิปัญญาและหมอมือง, รัฐวิสาหกิจชุมชน (OTOP)(ศึกษาฐาน เชียงใหม่ – เชียงราย – ลำปาง)

แนวคิดและกระบวนการ

การดำเนินงานวิจัย ตามชุดโครงการ วิจัยเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสุขภาพจิตจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งประกอบไปด้วย

1. โครงการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และวัฒนธรรมชุมชนโดยชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสุขภาพจิต บ้านรุ่งอรุณ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

2. โครงการวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างศักยภาพ ชุมชนที่เอื้อต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรมชุมชน บ้านรักไทย (แม่ฮ่องสอน)

3. โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาศักยภาพชุมชนในการจัดการองค์ความรู้ท้องถิ่นทางด้านสุขภาพบ้านกุดสามสิบ

4. โครงการวิจัยประเด็นการท่องเที่ยว บ้านสันติชล ที่กำลังอยู่ในช่วงของการส่งข้อเสนอโครงการเพื่อขอทุนดำเนินการวิจัย

โครงการวิจัยทั้งหมดได้รับทุนการสนับสนุนการวิจัยจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สวก.) โดย 3 โครงการแรกดำเนินการวิจัยในช่วงที่ 1 (6 เดือนแรก) ซึ่งเป็นช่วงของการเก็บข้อมูลและการ พัฒนาศักยภาพชุมชน ในส่วนของโครงการวิจัยด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีการเตรียมรองรับการแสวงหาทางเลือกรูปแบบการดำเนินการท่องเที่ยวที่เหมาะสมในแต่ละชุมชน ในช่วงที่ 2 ของกระบวนการวิจัย

ส่วนโครงการวิจัยการพัฒนาองค์ความรู้ท้องถิ่นทางด้านสุขภาพของบ้านกุดสามสิบ ซึ่งเป็นหมู่บ้านชาวไทยภูเขาเผ่าลีซอ มีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่เป็นภูมิปัญญาของชนเผ่า จะเน้นในประเด็นสมุนไพร พิธีกรรม และการสืบทอด ในกระบวนการวิจัยเรื่องดังกล่าวถือว่าเป็นการเตรียมพร้อมในการท่องเที่ยวโดยชุมชนในอนาคตด้วย เช่นเดียวกัน

การพัฒนาศักยภาพชุมชนในโครงการฯ ได้มีการจัดเวทีร่วมกันขึ้นหลายครั้ง ตามประเด็นร่วมและเพื่อเป็นการร้อยรัดชุมชนเป็นเครือข่ายพันธมิตรทางปัญญา และกลุ่มการพัฒนาการท่องเที่ยวกระบวนการพัฒนาศักยภาพที่ผ่านมา ได้มีการจัดอบรมภาคทฤษฎีท้องถิ่น การสื่อความหมายธรรมชาติการพัฒนาศักยภาพด้านวิชาการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องแล้ว การศึกษาฐานเพื่อให้ชุมชนทั้งหมดได้ศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นกระบวนการต่อไป เพื่อเสริมศักยภาพชุมชนให้พร้อมมากยิ่งขึ้น

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

การศึกษาดูงานในครั้งนี้ ได้กำหนดประเด็น เพื่อเป็นแนวทางไว้ดังนี้

- ประเด็นการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน
- ประเด็นภูมิปัญญาและหมอเมือง
- ประเด็นรัฐวิสาหกิจชุมชน (1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์) เพื่อเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาศักยภาพชุมชนโดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และศึกษาจากชุมชนวิจัย ในประเด็น

- ประเด็นการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน
- ประเด็นภูมิปัญญาและหมอเมือง
- ประเด็นรัฐวิสาหกิจชุมชน (1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์) เพื่อเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

จำนวนประมาณ 45 คน ประกอบด้วย

1. ผู้เข้ารับการอบรม (กลุ่มท่องเที่ยว) หมู่บ้านละ 10 คน รวมเป็น 40 คน
(รวมหัวหน้า ชป.ปส. หมู่บ้านละ 1 คน แล้ว)
2. วิทยากร / ผู้สนใจเรียนรู้ จำนวน 5 คน

ระยะเวลาการศึกษาดูงาน

วันที่ 22 – 25 ตุลาคม ณ จังหวัดเชียงราย, ลำปาง และเชียงใหม่

ผู้ประสานงาน

พ.ต.ปิยวุฒิ โสสุยะ

หัวหน้าโครงการวิจัย บ้านรุ่งอรุณ

โทรศัพท์ 0-1950- 6548

E-mail : piyawut 173@yahoo.com

นาย จตุพร วิศิษฐ์โชติอังกูร

หัวหน้าโครงการวิจัยบ้านกีดสามสิบ

โทรศัพท์ 0 - 6192 - 7587

E-mail : vijatuporn@hotmail.com

งบประมาณ จากชุดโครงการวิจัย เพื่อท้องถิ่น (คณะจ่าย)

RDG 47 N 0037 การพัฒนาศักยภาพชุมชนในการจัดการองค์ความรู้ท้องถิ่นทางด้านสุขภาพ

บ้านกีดสามสิบ หมู่ 6 ตำบลตปอ อำเภอลำปาง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

RDG 47 0038 การเสริมสร้างศักยภาพชุมชนที่เอื้อต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม
ชุมชนบ้านรักไทย (แม่ฮ่องสอน)

RDG 47 0039 รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และวัฒนธรรมชุมชนโดยชุมชนที่ได้รับ
ผลกระทบจากปัญหาขบวนการตปอ บ้านรุ่งอรุณ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

การเดินทาง

เดินทางด้วยรถโดยสารปรับอากาศ เริ่มต้น จากจังหวัดเชียงใหม่ เนื่องด้วยรถโดยสารดังกล่าวมีปัญหาในการเดินทางมารับผู้ไปศึกษาดูงานในครั้งนี้ เพราะลักษณะเฉพาะของถนน สายปาย – แม่มาลัย ที่ทำให้รถไม่สามารถรับที่แม่ฮ่องสอนได้ การเดินทางไปยังจังหวัดเชียงใหม่เพื่อไปขึ้นรถยังบริษัทให้นำรถส่วนตัวมาเองและสามารถนำรถของท่านมาจอดไว้ที่จอดรถของบริษัทได้ ในระหว่างที่ศึกษาดูงาน (การเดินทางระหว่างแม่ฮ่องสอน – เชียงใหม่ จะมีการประสานงานในรายละเอียดอีกครั้ง)

การเดินทางในวันที่ 22 ตุลาคม 2547 จำเป็นต้องออกเดินทาง จากจังหวัดแม่ฮ่องสอนเวลา 05.00 น. ทั้งนี้ ต้องไปถึงบริษัทที่เชียงใหม่ เวลาประมาณ 08.00 น. เพื่อเดินทางไปยังเชียงรายและจะมีเวลาในการศึกษาดูงานเพิ่มมากขึ้น (บ้านก๊อตสามสิบ และบ้านรักไทย ควรที่จะเดินทางมาล่วงหน้า 1 วันก่อนออกเดินทางจากจังหวัดแม่ฮ่องสอน

เตรียมตัวอย่างไร ?? ก่อนไปดูงาน

สิ่งที่ผู้เข้าร่วมการศึกษาดูงานควรที่จะเตรียม มีดังนี้

- เสื้อผ้า (กะให้เพียงพอสำหรับการเดินทาง 4 - 5 วัน)
- สมุด ปากกา กล้องถ่ายรูป หรือสื่อบันทึกใดๆ ก็ได้ สำหรับการเก็บข้อมูล รายละเอียดที่เราไปศึกษาดูงาน
- รองเท้าคู่เก่ง ดูๆ สักคู่พร้อมเป้ หรือขาม
- ท่านที่มีโรคประจำตัวแจ้งกับผู้ประสานงานด้วย (ในทีมงานเรามี พยาบาลและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขร่วมเดินทางไปด้วยส่วนหนึ่ง)

ทางชุดโครงการฯ จะมอบเสื้อ (สววมก) สำหรับผู้เข้าร่วมกิจกรรม คนละ 1 ตัว

ศูนย์วิจัยพืชสวน

กลุ่มศิลปินกระจากเงา

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

ผนวก ง กำหนดการเสริมศักยภาพชุมชน “การศึกษาฐานงาน” ประเด็น การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน, ภูมิปัญญาและหมอเมือง, รัฐวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ระหว่างวันที่ 22- 25 ตุลาคม 2547 ณ จังหวัดเชียงใหม่ – เชียงราย และลำปาง

วันที่ 22 ตุลาคม 2547

○ 03.000 น. ออกเดินทางจากจังหวัดแม่ฮ่องสอนเดินทางไปยัง จดขึ้นรถจังหวัดเชียงใหม่ (คาดว่าจะ ถึงและพร้อมขึ้นรถ เวลา 08.00 น.)

○ ออกเดินทาง ในเช้าอันสดใส จากเชียงใหม่ด้วยรถโดยสารปรับอากาศ พร้อมกับการพัฒนา ศักยภาพทีมงาน ไปตลอดระยะทาง เชียงใหม่ – เชียงราย

○ ดูงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ศูนย์วิจัยพืชไร่ เชียงราย มีการทำไถนและนํ้ามันหอมระเหยด้วย

○ ถึงเมืองเชียงรายด้วยความสนุกสนาน เดินทางต่อไปยัง สถาบันราชภัฏเชียงราย

รับฟังบรรยายพิเศษ เรื่อง การแพทย์พื้นบ้าน (จากทุกคนเผ่า) โดย ผศ.ดร.อึ้งยง เทาประเสริฐ

ณ วิทยาลัยการแพทย์พื้นบ้าน สถาบันราชภัฏเชียงราย พร้อมชม แปลงสาธิตการปลูกสมุนไพรแปรรูปและการแพทย์พื้นบ้านจากทุกคนเผ่า

○ พักที่เชียงราย (มีเจ้าหน้าที่รออยู่ที่เชียงรายหลายท่านรอคอยการต้อนรับพวกเราอยู่ พักที่ค่ายเม็งรายมหาราช)

วันที่ 22 ตุลาคม 2547

○ ตื่นแต่เช้า....เดินทางไปเยี่ยมเพื่อนๆ กลุ่มกระเจกเงาที่แถวๆ ริมแม่น้ำกก ชมพิพิธภัณฑ์ ชาวเขา (เป็นบ้านดินด้วย สวยมาก.....) ฟังน้องชนเผ่าที่เป็นทีมงาน รอพวกเราอยู่ที่นั่น

○ เดินทางต่อไปเพื่อไปดูการจัดการท่องเที่ยวของชนเผ่าอาข่า บ้านห้วยแม่ซ้าย

○ ครวญเพลง “เชียงรายล้าลึก” ในคำคืนที่ 2 (เรายังอยู่ที่เชียงราย) มีคนบางคนกระซิบว่าจะมีการ พัฒนาศักยภาพ ในช่วงคำคืนนี้ด้วย

วันที่ 24 ตุลาคม 2547

○ อําสาวเชียงราย ตั้งแต่เช้า เดินทางจากเชียงราย ไปยังเส้นทาง แจ่มเข้าสู่เมืองลำปาง (หนา)

○ เดินทางไปยังสมาคม อาข่า เพื่อพูดคุยกับทีม คุณไกรสิทธิ์ สิทธิโชค

○ เดินทางลงพื้นที่บ้านห้วยจี่เหล็ก คอยาวี (ของทีมไกรสิทธิ์) (ที่นี่จะได้รู้ทั้งเรื่องท่องเที่ยวที่เป็น

(ตุลาคม – พฤษภาคม 2547)

โครงการเดินของทีมงานท่องเที่ยวซึ่งจะเน้นการจัดการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมโดยชาวบ้านชนเผ่า
อาข่าและปัจจุบันยังได้เชื่อมต่อเรื่องสมุนไพรและภูมิ
ปัญญาทางการแพทย์พื้นบ้านชนเผ่า (ตรง

concept ของเราเลย)

○ ถึงลำปางศึกษาฐานชมรมรักสมุนไพรลำปาง

○ ศึกษาฐานศูนย์เซรามิกและฐานโรงงานผลิตภัณฑ์ไม้

และชมความอลังการของ วัดระชาตุลาลำปางหลวง นอนที่ลำปาง 1
คืน(ค่ายสุรศักดิ์มนตรี)

วันที่ 25 ตุลาคม 2547

○ ไปต่อยัง บ้านแม่กำปอง หมู่บ้านท่องเที่ยว (OTOP)

ดีเด่นของภาคเหนือแถมยังเด่นในเรื่องการตลาดและการจัดการ
บ้านพัก home stay อีกด้วย

○ กลับรถเดินทางมายังเวียงเชียงใหม่ ถึงจุดลงรถที่
เชียงใหม่

○ เดินทางต่อไปยังแม่ฮ่องสอน ถึงบ้านเราโดยสวัสดิภาพ

บ.แม่กำปอง

เมนูชุมชน

เก็บตก

